

**GENUS *VIOLA* L. (VIOLACEAE) IN SERBIA
- COLLECTIONS OF THE NATURAL HISTORY MUSEUM
IN BELGRADE AND THE INSTITUTE OF BOTANY AND
BOTANICAL GARDEN “JEVREMOVAC”, FACULTY OF
BIOLOGY, UNIVERSITY OF BELGRADE -**

GORDANA TOMOVIĆ¹, SNEŽANA VUKOJIČIĆ¹, KSENIJA MIRJAČIĆ¹, ANA
RADOVIĆ¹, MARJAN NIKETIĆ²

¹Institute of Botany and Botanical Garden “Jevremovac”, Faculty of Biology,
University of Belgrade, Belgrade, Takovska 41, 11000 Belgrade, Serbia,
e-mail: gtomovic@bio.bg.ac.rs

² Natural History Museum, Njegoševa 51, 11000 Belgrade, Serbia,
e-mail: mniketic@nhmbeo.rs

This paper presents the information on specimens of the genus *Viola* L. from Serbia deposited in two collections: Herbarium of Natural History Museum in Belgrade (BEO) and the Herbarium of the Institute of Botany and Botanical Garden “Jevremovac”, University of Belgrade (BEOU). Overall, 1936 herbarium sheets were examined of which 902 specimens are stored in BEO and 1034 in BEOU. The catalogue of herbarium specimens for 27 plant taxa of the genus *Viola* from Serbia is presented. Distribution maps for all the investigated species/sub-species are also provided.

Key words: *Viola*, vascular flora, distribution, Serbia, herbarium collections.

INTRODUCTION

Genus *Viola* L. is the most numerous genus of the family Violaceae with 525–600 species distributed in the most frost-free areas of the world (Clausen 1964, Ballard *et al.* 1999). In the Flora of Europe, there are 92 *Viola* species, classified into five sections (Valentine *et al.* 1968). One of the primary centers of the species diversity in Europe is the Balkan Peninsula, with a large number of endemic taxa (Erben 1985, Stevanović & Niketić 1990, Mereda *et al.* 2011).

Diklić (1972, 1977, 1986) made the last contemporary study of the genus *Viola* in Serbia and provided basic information about number of species and subspecies present in our country. Of five sections of this genus listed in the Flora Europaea (Valentine *et al.* 1968), representatives of three sections are present in Serbia. Within the *V.* sect. *Viola* (*V.* sect. *Nominium* Ging.), Diklić (1972, 1977) listed 16 native species: *V. alba* Besser, *V. ambigua* Waldst. & Kit., *V. canina* L., *V. elatior* Fr., *V. hirta* L., *V. jordanii* Henry, *V. mirabilis* L., *V. odorata* L., *V. pumila* Chaix, *V. pyrenaica* Ramond, *V. reichenbachiana* Jord. ex Boreau, *V. riviniana* Rchb., *V. rupestris* F. W. Schmidt, *V. stagnina* Kit, *V. suavis* Bieb. and *V. uliginosa* Besser. Only recently Lakušić *et al.* (2006) reported new adventive species *V. obliqua* Hill for the flora of Serbia. Section *Dischidium* Ging. is represented by a single species *V. biflora* L. in the flora of Serbia. According to Diklić (1972, 1986) and Stevanović & Niketić (1990), there are 12 species within the *V.* sect. *Melanium* Ging.: *V. aetolica* Boiss. & Heldr., *V. arvensis* Murray, *V. calcarata* subsp. *zoysii* (Wulfen) Merxm., *V. dacica* Borbás, *V. dukadjinica* W. Becker & Košanin, *V. elegantula* Schott, *V. grisebachiana* Vis., *V. hymettia*, *V. kitaibeliana* Schultes, *V. orphanidis* Boiss., *V. speciosa* Pant. and *V. tricolor* L.

However, more than 40 years have passed since the last detailed study of the genus *Viola* in Serbia was done, and several important papers have appeared in the meantime in botanical literature. The new nomenclature and taxonomic treatments were presented in the floras of several Balkan Peninsula countries (Erben 1985, Raus 1986, Micevski 1995), as well as modern phylogenetic relationships within infrageneric groups in the genus *Viola* (Ballard *et al.* 1999, Słomka *et al.* 2015, etc.).

Therefore, the main aim of this catalogue is to update the list of all species and subspecies of the genus *Viola* in Serbia, based on inspection and revision of plant specimens from two herbaria: collection of the Natural

History Museum in Belgrade (BEO) and the Institute of Botany and Botanical Garden „Jevremovac“, Faculty of Biology, University of Belgrade (BEOU). Despite the fact that some basic information about distribution of plant taxa of the genus *Viola* was provided by Diklić (1972, 1977, 1986), the total taxa distribution in Serbia has never been treated as a whole before. Therefore, the second objective of this paper is to provide an updated distribution of the species and subspecies of the genus *Viola* in Serbia, based on herbarium data only. The catalogue of the plant taxa of the genus *Viola* has been compiled as a contribution to the third volume of the edition „Flora of Serbia“, and may be integrated in the general checklist of Serbian vascular flora as well.

MATERIAL AND METHODS

Plant material used for the catalogue of plant taxa of the genus *Viola* from Serbia was deposited in the Herbarium of the Natural History Museum in Belgrade (BEO) and the Herbarium of the Institute of Botany and Botanical Garden “Jevremovac”, University of Belgrade (BEOU), (Thiers 2014, <http://sweetgum.nybg.org/ih>, continuously updated). Within the herbarium BEOU, there are three separate collections: general collection - BEOU, collection of the Department of Plant Ecology and Geography - BEOU-KEGB and the collection of Josif Pančić „*Herbarium Pancicium*“ - BEOU (Herb Panc).

Identification and revision of the herbarium material of *Viola* plants were made according to Flora Europaea (Valentine *et al.* 1968) and the regional Floras relevant for the investigated genus (Grințescu *et al.* 1955, Diklić 1972, 1977, Delipavlov 1979, Raus 1986, Micevski 1995, Danihelka *et al.* 2009). The nomenclature follows the Flora Europaea (Valentine *et al.* 1968), as well as some new data sources like IOPI (<http://plantnet.rbgsyd.nsw.gov.au/iopi/iopihome.htm>), The Plant List (2013), etc.

The distribution of each *Viola* species/subspecies in Serbia was presented on the grid map with squares of 10 km × 10 km, based on Military Grid Reference System and the Universal Transverse Mercator (UTM) projection (<http://www.luomus.fi/english/botany/afe/map/utm.htm>, Lampinen, 2001). On the distribution maps, imprecise records related to wider localities which included two or more UTM 10 × 10 squares were marked with ● sign; doubtful records were presented with a question mark (?).

RESULTS

Catalogue of herbarium specimens of the genus *Viola* from Serbia*Viola* L.*V. sect. VIOLA**Viola alba* Besser (Fig. 1)

Banāt Bela Crkva: Kusić, UTM EQ36, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G., 15-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); **Srem Fruška gora:** Andrevlje, UTM CR90, mešovita listopadna šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N., 17-May-1971, det. N. Diklić, 43100 BEO, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Fruška Gora:** Vrdnik, UTM DQ09 (leg. Niketić, M., Tomović, G. 30-Mar-2008, det. M. Niketić, BEO); **NW Serbia Jablanik:** planinarski dom, UTM CP99, Exp. N, livada (leg. Diklić, N., 23-Apr-1955, 42953 BEO, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 23-Apr-1955, det. N. Diklić, 42758 BEO); **Koceljeva:** Jazovnik-Brdarica, Gomilica-kamenolom, UTM DQ03, Exp. S (leg. Niketić, M., Tomović, G. 04-Apr-2004, det. M. Niketić, BEO); **Mali Zvornik:** Orlovine-Grabovac, UTM CQ51, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 14-Nov-2010, det. M. Niketić, BEO); **Medvednik:** južna padina, UTM CP99, Exp. S, bukova šuma (leg. Diklić, N. 26-Jun-1955, det. M. Janković, 42914 BEO, sub *V. hirta*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Mionica:** Ribnica - klišura, manastir Pastić, UTM DP29, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 29-Mar-2008, det. M. Niketić, BEO); **Suvobor:** Rajac, Slavkovića, UTM DP38 (leg. Stevanović, V. 04-Mar-1974, 45152 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Šumadija Aranđelovac:** Orašac selo, Orašačko brdo, UTM DQ60, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G., 16-Apr-2005, 19416 BEOU-KEGB); **Venčac, Brezovac selo,** UTM DQ60, serpentinit, kamenjari (leg. Niketić, M., Tomović, G. 21-May-2005, det. M. Niketić, BEO); **severne padine,** UTM DQ60, Exp. N, 550 m, silikat i mermer (leg. Niketić, M., Tomović, G. 16-Apr-2005, det. M. Niketić, BEO); **Beograd:** Avala, UTM DQ64, DQ65, borova šuma (leg. Nikolić, V. 14-Apr-1953, det. V. Nikolić, 1559 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); *Quercus-Carpinetum* (leg. Lindtner, V. 04-Apr-1954, det. M. Niketić, 1565 BEO, sub *Viola* sp.); smrčeva šuma (leg. Nikolić, V. 01-Apr-1953, det. V. Nikolić, 1545 BEO, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Lindtner, V. 04-Apr-1954, det. V. Lindtner, 1535 BEO); (leg. Mišić, V. 15-May-1952, det. M. Niketić, 40767 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Stevanović, V. 15-Mar-1972, det. M. Niketić, 4536 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Beli Potok,** UTM DQ65, borova šuma (leg. Nikolić, V. 01-Apr-1953, det. V. Nikolić, 1544 BEO, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Košutnjak,** UTM DQ55, šuma (leg. N. 05-Apr-1948, det. P. Černjavski, 1537 BEO); (leg. Černjavski, P. 13-Mar-1927, det. P. Černjavski, 1539 BEO); (leg. Đelli, B. 20-Oct-1936, det. P. Černjavski, 1538 BEO); (leg. Janković, M. Apr-1953, det. M. Niketić, 40886 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Janković, M., Mešiček 1952, det. M. Niketić, 40863 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Lakušić, D. 10-Apr-1986, 950-86 BEOU-KEGB, sub *V. hirta*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Niketić, M. 08-May-2009, det. M. Niketić, BEO); (leg. Rajevski, L. 16-Mar-1938, 1541, 1542 BEO); **okolina** (leg.

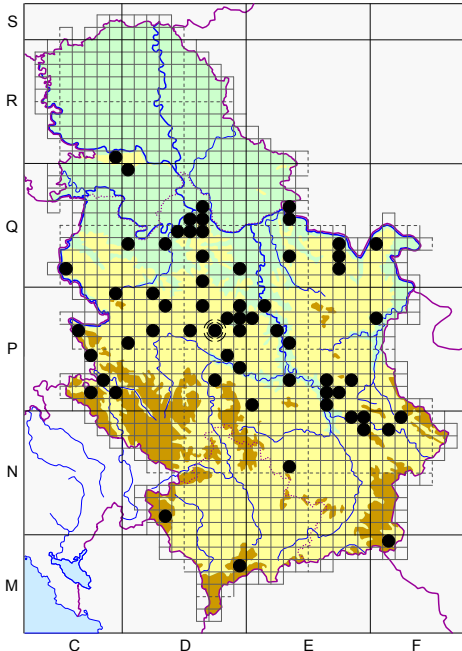

Fig. 1. - Distribution of the species *V. alba* Besser in Serbia.

Černjavski, P. 21-Mar-1926, 40832 BEOU); Resnik, UTM DQ54 (leg. Grebenščikov, O. 15-Apr-1940, 1523 BEO, sub *V. hirta*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Resnik - Ripanj, UTM DQ54, proredena hrastova šuma (leg. Rajevski, L. 09-Mar-1937, det. P. Černjavski, 1540 BEO); Topčider, UTM DQ55 (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3214 BEOU (Herb. Panc.)); Višnjica, UTM DQ66, Exp. N, šibljje, 23-Mar-1938, 1531 BEO); šibljak (leg. Černjavski, P. Apr-1938, 1533 BEO); **Gornji Milanovac**: Rudnik, Garavica, UTM DP68, silikat (leg. Niketić, M. 09-Jun-2013, det. M. Niketić, BEO); Vujan, Mali Vujan, UTM DP56, šume, *Quercetalia pubescentis* (leg. Lakušić, D., Vukojičić, S., Jakovljević, K., Kuzmanović, N. 01-Apr-2009, det. M. Niketić, 28824 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Knić**, UTM DP76 (leg. Rudski, I. 14-Apr-1940, 1302 BEO); **Kragujevac**: Beloševac, UTM DP96, *Quercetum confertae-cerris* (leg. Rudski, I. 31-Mar-1940, 8167 BEO); *Quercus-Carpinetum* (leg. Rudski, I. 31-Mar-1940, det. I. Rudski, 8161 BEO); Drača, Bogosavljevica vrh, UTM DP87 (leg. Rudski, I. 22-Apr-1940, det. M. Niketić, 1297 BEO, sub *Viola* sp.); Komarica-Samar, UTM EP07, DP97, Exp. NE (leg. Rudski, I. 04-Apr-1940, 8168 BEO); Mečkovac, UTM DP97 (leg. Rudski, I. 02-Apr-1940, 8166, 8159 BEO); (leg. Rudski, I. 02-Apr-1940, 8162 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Poskurice, UTM DP87 (leg. Rudski, I. 26-Mar-1940, det. M. Niketić, 1308, 1309 BEO, sub *Viola* sp.); Resnik, UTM DP98 (leg. Rudski, I. 06-May-1939, 8141 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Velika jaruga (leg. Rudski, I. 31-Mar-1940, det. M. Niketić, 1306 BEO, sub *Viola* sp.); **Obrenovac**: Stubline, UTM DQ33, *Quercus-Carpinetum* (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S. 12-Mar-1997, 4888 BEOU-KEGB, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); ušće Kolubare, UTM DQ44 (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S. 12-Mar-1997, 4925 BEOU-KEGB); Veliko polje, UTM DQ33 (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S. 12-Mar-1997, 4875 BEOU-KEGB); Veliko polje - Čekićeva šuma, UTM DQ33, *Quercus-Carpinetum* (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S. 12-Mar-1997, 4904 BEOU-KEGB); (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S. 12-Mar-1997, 4867 BEOU-KEGB, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Sopot**: Rogača, UTM DQ62, 100 m, kompozitna podloga, šumarak i potok pored puta (leg. Niketić, M., Tomović, G. 16-Apr-2005, det. M. Niketić, BEO); **Pomoravlje Braničevo**: Tribrode, Petlovac, UTM EQ35, 250 m, kompozitna podloga, stepski fragmenti (leg. Niketić, M., 16-Feb-2014, det. M. Niketić, BEO); **Jagodina**, UTM EP26, po branicima (leg. Pančić, J. 01-Apr-1847, det. J. Pančić, 3263 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Paraćin**: Glavica, UTM EP35, 150-250 m, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 24-Apr-2005, det. M. Niketić, BEO); **Požarevac**: Stig, Kula, UTM EQ32, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 26-Jan-2008, det. M. Niketić, BEO); **Smederevska Palanka** (leg. Pečnik 1943, det. P. Černjavski, 8174 BEO, sub *V. hirta*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Glibovac, UTM DQ91, šuma (leg. Lindtner, V. 02-Apr-1950, det. M. Niketić, 1261 BEO, sub *Viola* sp.); (leg. Tomić, A. 24-Mar-1992, det. A. Tomić, 41072 BEOU, sub *V. hirta*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Velika Morava**: Bagrdan klisura, Bagrdan, UTM EP18, silikat, *Quercetum frainetto-cerris* (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-Mar-2007, det. M. Niketić, BEO); manastir Janković, UTM EP18, silikat, *Quercetum frainetto-cerris* (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-Mar-2007, det. M. Niketić, BEO); manastir Tomić, UTM EP18, silikat, *Quercetum frainetto-cerris* (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-Mar-2007, det. M. Niketić, BEO); **NE Serbia Đerdapska klisura**: Pesača potok, UTM EQ73, bukova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N., 29-Jun-1967, det. N. Diklić, 42760 BEO); Štrbac, Veliki Štrbac, UTM FQ03, 600 m, mešovita šuma (leg. Diklić, N. 10-Oct-1963, 42913 BEO, sub *V. hirta*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Majdanpek**: Debeli lug, Veliki Pek - klisura, UTM EQ71, krečnjak (leg. Niketić, M. 08-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); Majdanpečka Domena, UTM EQ71, Jul-1947, 8175 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); greben Konstantin, UTM EQ71, 14-Jul-1947, det. N. Diklić, 42916 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Jabučin Potok, UTM EQ71 (leg. Sigunov, A. 14-Mar-1948, det. M. Niketić, 1248 BEO, sub *Viola* sp.); Potkapine, UTM EQ71, bukova šuma (leg. Černjavski, P. 14-Jul-1947, det. N. Diklić, 42755 BEO); Rajkova pećina, UTM EQ72 (leg. Stevanović, V. 25-Apr-1997, 4960 BEOU-KEGB, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Zaječar**: Gradskovo, Čokonjarsko brdo, UTM FP07 (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-Jun-2005, det. M. Niketić, BEO); **W Serbia Mokra gora** (leg. Soška, Th., Jun-1912, det. Th. Soška, 8157 BEO); Ograđenica, UTM CP74, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 14-Jul-2007, det. M. Niketić, BEO); **Tara planina**: Derвента reka - kanjon, UTM CP66, krečnjak (leg. Niketić, M. 13-May-1989, det. M. Niketić, BEO, sub *V. suavis*); **Užice**: Đetina reka - klisura, Sklopovi, UTM DP05 (leg. Soška, Th. Jun-1926, 45129 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Zabučje, UTM DP05 (leg. Košanin, N. 09-Jun-1926, 45128 BEOU); Krčagovo, UTM DP05 (leg. Košanin, N. 05-Apr-1889, 40833 BEOU); **C Serbia Goč**: Gvozdac, Jelen Do, UTM DP26, krečnjak

(leg. Niketić, M., Tomović, G., 11-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO); Gvozdačka (Brezanska) reka, UTM DP72, serpentinit (leg. Niketić, M. 15-Oct-2010, det. M. Niketić, BEO); **Kopaonik**: Brus, Vljakovci, UTM EP00 (leg. Popović, I. 06-Sep-1999, 40738 BEOU); **Kraljevo**: Čukojevac, Vučkovićevo zabran, UTM DP84 (leg. Rudski, I. 27-Apr-1940, 1314 BEO); **Trstenik**: Pasjak, UTM EP32, 300 m (leg. Spasojević J., 14-Mar-1992, det. D. Lakušić, 45080 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Vrnjačka banja**: Ljubostinja, UTM DP93 (leg. Pančić, J., 23-Mar-1847, det. J. Pančić, 3227 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. collina*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **E Serbia Bela Palanka**: Čiflik, Ljubatovica, UTM FN18, Exp. S, šljunak (leg. Niketić, M., 18-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO); **Igrišta**, po šumama (leg. Petrović, S. 15-Mar-1879, det. M. Niketić, 41081 BEOU, sub *Viola* sp., rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Knjaževac**: Beli Potok, UTM EP82 (leg. Niketić, M., Tomović, G. 06-Apr-2008, det. M. Niketić, BEO); **Niš** (leg. Černjavski, P., 43098 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Donja Toponica, Popova glava, UTM EP60, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 03-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); Jelašnička klisura, Radovanski kamen, UTM EN89, 580 m, krečnjak, *Carpinetum orientalis* (leg. Niketić, M., Buzurović, U. 07-May-2014, det. M. Niketić, BEO); okolina (leg. Petrović, S. 1879, det. M. Niketić, 45220 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Petrović, S., 41053 BEOU, sub *V. collina*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Sićevačka klisura**, Oblik, UTM EN99, *Carpinetum orientalis* (leg. Niketić, M. 03-Mar-2007, det. M. Niketić, BEO); (leg. Niketić, M. 07-Apr-2007, det. M. Niketić, BEO); **Niš-Aleksinac**: Paligrace, UTM EP61, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); Kremenac, UTM EP61 (leg. Niketić, M., Tomović, G., det. M. Niketić, BEO); Vrelo, UTM EP71, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); Vreška čuka, UTM EP71, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); **Ozren**: Soko Banja, Janior, UTM EP62, pašnjak (leg. Diklić, N. Jun-1960, det. N. Diklić, 42759 BEO); **Piro**: Sinjac, UTM FN18, Exp. S, laporac (leg. Niketić, M. 04-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO); Temska, UTM FN29, Exp. NW, krečnjak, *Quercus-Carpinetum* (leg. Nikolić, V. 26-Mar-1979, det. M. Janković, 42939 BEO, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Suva planina**: Devojački grob, UTM EN98 (leg. Soška, Th. Jun-1912, det. Th. Soška, 8158 BEO); **Svrlijske planine**: Krupac, istočno od sela, UTM EN99, Exp. N, 400 m, krečnjak, kamenjari i stene (leg. Niketić, M. 01-Mar-2014, det. M. Niketić, BEO); **SW Serbia Priboj**: Crni vrh, UTM CP82, 750 m, serpentinit (leg. Lindtner, V., 13-Apr-1949, det. M. Niketić, 1253 BEO, sub *Viola* sp.); Oštrik, UTM CP91, 1000-1200 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 14-Aug-2008, det. M. Niketić, BEO); Ožalj, UTM CP71 (leg. Lindtner, V. 14-Apr-1949, det. M. Niketić, 1281 BEO, sub *Viola* sp.); **S Serbia Radan**: Sokolov vis, Veliki krš, UTM EN35, 1100 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S., 28-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); **SE Serbia Dukat planina**: Crnook, Jarešnik, UTM FM19, silikat (leg. Niketić, M., 10-Oct-2010, det. M. Niketić, BEO); **Kosovo Šar-planina**: Ošljak, Gornje selo, UTM DM97 (leg. Rudski, I., 18-Jul-1930, 45071 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Metohija Prokletije**: Dečanska Bistrica, Dečani, UTM DN31, kestenova šuma (leg. Janković, M., 22-Jul-1957, det. M. Niketić, 40889 BEOU, sub *Viola* sp., rev. M. Niketić, 07-Sep-2013).

Viola ambigua Waldst. & Kit. (Fig. 2)

Banat Deliblatska peščara (leg. Stevanović, V., 11-Apr-1970, 1294 BEOU-KEGB, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Deliblato, Flamunda, UTM EQ07, pesak, peščara (leg. Soška, Th. 10-Jun-1935, 8179 BEO); Zagajičko brdo, UTM EQ17 (leg. Niketić, M., Stevanović, V., Tomović, G., Vukojičić, S. 12-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO); **Srem Fruška Gora**: Stari Slankamen, UTM DQ49 (leg. Stevanović, V., 01-Apr-1980, 1406 BEOU-KEGB, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Šumadija Beograd**: Makiš, Veliko okno, UTM DQ55 (leg. Soška, Th., 04-Apr-1928, 40881 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Veliko selo, UTM DQ66 (leg. Vukojičić, S., Tomović, G., Lazarević, P. 03-Apr-2003, det. M. Niketić, 16328 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Višnjica, UTM DQ66, šibljak (leg. Černjavski, P. Apr-1938, det. P. Černjavski, 1505 BEO); (06-Apr-1926, 45155 BEOU); (leg. Bogojević, R., 40757 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Lindtner, V. 25-Mar-1934, det. V. Lindtner, 1503 BEO); (leg. Niketić, M. 08-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); (leg. Soška, Th. 03-Mar-1925, 40722, 40723, 40724, 40725 40727, 40728, 40729 BEOU); (Apr-1914, 40730, 40733 BEOU; 40714, 45158 BEOU, sub *V. hirta* × *suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013; 40716 BEOU,

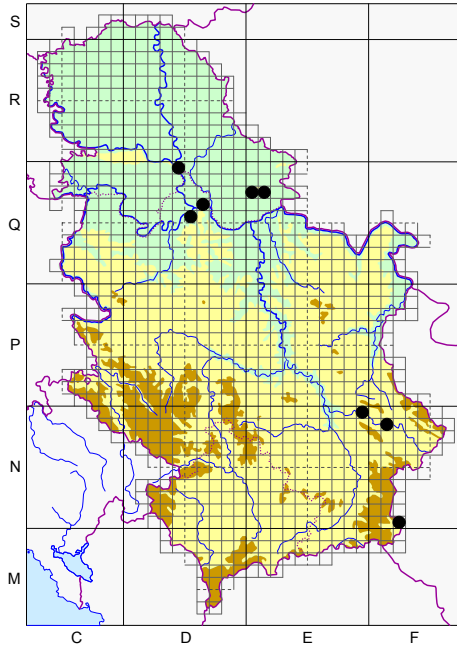

Fig. 2. - Distribution of the species *V. ambigua* Walds. & Kit. in Serbia.

sub *V. suavis* × *odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (Apr-1928, 45145 BEOU); (09-Mar-1925, 40719, 45130 BEOU); (06-Apr-1926, 40720, 40726 BEOU); Duboki Dol, UTM DQ66 (leg. Soška, Th. 13-Apr-1924, 45113 BEOU; det. M. Niketić, 41058 BEOU); (03-Mar-1925, 40731 BEOU); (01-Apr-1926, 45156 BEOU; 45154 BEOU, sub *V. hirta*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (06-Apr-1926, 45115 BEOU); (May-1927, 45110 BEOU); **E Serbia Bela Palanka**: Šljivovički vis, UTM FN18, krečnjak (leg. Stevanović, V., Zlatković, B., Tomović, G., Vučković, S., Jušković, M., 07-Apr-2004, det. M. Niketić, 22430 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Svrlijske planine**: Krupac, istočno od sela iznad kote 289, UTM EN99, Exp. N, 320 m, laporac, kamenjari i stene (leg. Niketić, M. 01-Mar-2014, det. M. Niketić, BEO); **SE Serbia Rudina planina**, UTM FN20, 900-1200 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G., Zlatković, B., Anačkov, G., 16-Aug-2006, det. M. Niketić, BEO).

Viola canina L. (Fig. 3)

NW Serbia Podrinje: Sokolska planina, Carine, UTM CQ70, krečnjak, livade (leg. Niketić, M., 12-May-2010, det. M. Niketić, BEO); **Povlen**: Debelo brdo - G. Košlje, UTM CP98 (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Pavić, S. 27-May-1994, 1886-940 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Šumadija Gornji Milanovac**: Zagrađe-Ostrvica, UTM DP59 (leg. Rudski, I., 24-May, det. M. Niketić, 1310 BEO, sub *Viola* sp.); **Ljig**: Ba, Čardak, UTM DP39, 500 m, granit (leg. Niketić, M., Jovanović, M. 07-May-2004, det. M. Niketić, BEO); **Suvobor**: Rajac, Velika provalija, iznad oboda, UTM DP38, 700 m, krečnjak, livade (leg. Niketić, M., Jovanović, M. 07-May-2004, det. M. Niketić, BEO); **NE Serbia Bor**: Stol, Lučka reka, gornji tok, UTM EP99, livade (leg. Nikolić, V., 23-May-1955, 43104 BEO, sub *V. rupestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Veliki krš**, Kljancu Mare, UTM EP89 (leg. Pančić, J. 01-Jan-1871, det. M. Niketić, 3185 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **Deli Jovan**: Crni vrh, UTM EP99 (leg. Pančić, J. 01-Apr-1850, det. J. Pančić, 3223 BEOU (Herb. Panc.)); **Majdanpek**, UTM EQ71 (leg. Pavlović May-

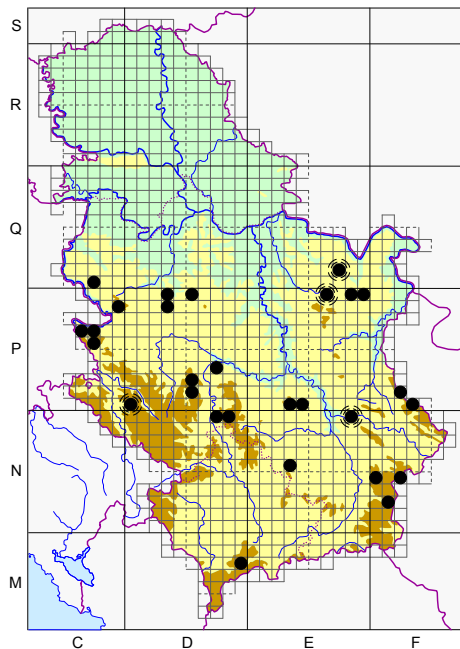

Fig. 3. - Distribution of the species *V. canina* L. in Serbia.

1878, 40709 BEOU); **Stol**, UTM EP99, 1100 m, krečnjak, livade (leg. Niketić, M. 08-Jun-1991, det. M. Niketić, BEO); **Žagubica**, UTM EP69, livada (leg. Blečić, V., 40732 BEOU, sub *V. ambigua*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Pančić, J. 01-Apr-1876, det. J. Pančić, 3225 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. canina* var. *ruppi*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3279 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. ruppi*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **W Serbia Čemerno**: Ponori, UTM DP52 (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojić, S., Tomović, G., 01-May-2004, det. M. Niketić, 18616 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Nova Varoš**, UTM DP00 (leg. Ilić, S. 12-May-1929, 41074 BEOU, sub *V. riviniana*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Tara planina**: Karajića bare, UTM CP75, CP76, krečnjak (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Tomović, G. 15-Jul-1998, det. M. Niketić, 12775 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Zvezda**: Galine, Brusnički potok, UTM CP66, det. M. Niketić, 40791 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Podstolac, Štula karaula, UTM CP66 (leg. Pančić, J. 01-May-1880, det. M. Niketić, 3206 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **C Serbia Jastrebac**: Veliki Jastrebac, Beli potok, UTM EP30, silikat (leg. Niketić, M., 13-May-2005, det. M. Niketić, BEO); **Kopaonik** (leg. Pančić, J. 01-May-1875, det. J. Pančić, 3224 BEOU (Herb. Panc.), rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Kadijevac**, UTM DN79, DN89, 1500 m, livade (leg. Lakušić, D. 07-Jun-1988, det. D. Lakušić, 40799 BEOU, sub *V. riviniana*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Krmeljica, UTM DN79, 1100 m, serpentinit, kitnjakova šuma (*Quercetum montanum*) (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 21-Apr-1990, det. D. Lakušić, 40831 BEOU, sub *V. riviniana*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Kukavica, UTM DN89, 1760 m, serpentinit (leg. Niketić, M., Tomović, G. 27-Jun-2004, 18903 BEOU-KEGB); **Kraljevo**: Ribnica-Kamenica, Rankovićevo, UTM DP73 (leg. Lindtner, V. 24-Apr-1950, det. M. Niketić, 1259 BEO, sub *Viola* sp.); **Kruševac**: Ribarska Banja, okolina, UTM EP40, 600 m, hrastova šuma (leg. Diklić, N. 11-May-1959, det. N. Diklić, 42828 BEO); **E Serbia Niš**, UTM EN89, 1885, 40934 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Ruj planina**: Zvonce, UTM FN24, Exp. NW, 1500-1700 m, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 18-Jun-1966, det. N. Diklić, 42827 BEO); **Stara planina**: Babin zub, podnožje, UTM FP30, 1500 m (leg. Randalović, V., Zlatković, B., Vukojić, S. 08-Jun-1997, 5719 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Hajdučki kamen - Orlove stene, UTM FP21, 1550 m, silikat, obod smrčeve šume (leg. Niketić, M., Jovanović, M. 19-Jul-1998, det. M. Niketić, BEO); Sveti Ni-

kola, Orlova stena (Hajdučki kamen), UTM FP21 (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Tomović, G. 18-Jul-1998, det. M. Niketić, 11603 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Vojvodin venac, UTM FP30, Exp. W, 1650 m, crveni peščar i konglomerati, stena (leg. Mihailović, T. 15-Jul-1993, det. M. Niketić, 40735 BEOU, sub *Viola* sp., rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Žarkova čuka, UTM FP30, crveni peščar i konglomerati, kraj bukove šume (leg. Mihailović, T. 26-Jul-1993, det. T. Mihailović, 40734 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **SW Serbia Golija**: Crepuljnik, Daičko jezero, UTM DP51 (leg. Kalafatić, V., 24-Jun-1994, det. M. Niketić, 4456 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **S Serbia Radan**: Sokolov vis, Mali krš, UTM EN35, silikat, stene (leg. Niketić, M., Tomović, G., 01-May-2008, 26866, 26887 BEOU-KEGB); **SE Serbia Vlasina**: Crna Trava, UTM FN04, 45034 BEOU, sub *V. einseleana*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (41056, 41057 BEOU, sub *V. pratensis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Veliki most**, UTM FN12, livada (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 23-May-1947, det. M. Niketić, 40777 BEOU, sub *Viola* sp.); stena (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 23-May-1947, det. M. Niketić, 40776 BEOU, sub *Viola* sp.); **Kosovo Šar-planina**: Ko-

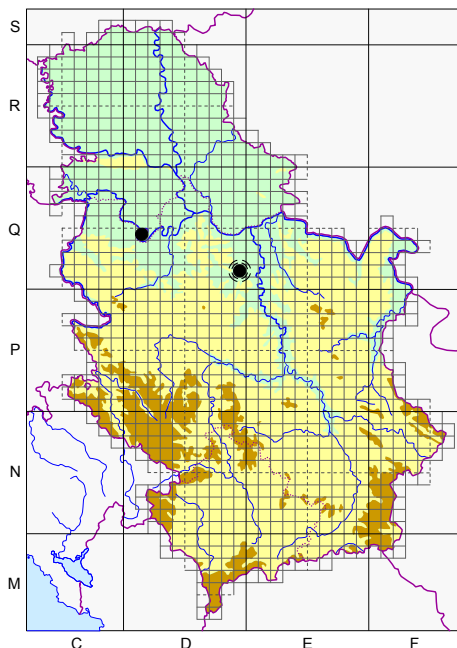

Fig. 4. - Distribution of the species *V. elatior* Fr. in Serbia.

dža Balkan, Ostrovica, UTM DM97, 1910 m, serpentinit, stene i kamenjari (leg. Lazarević, M., Lazarević, P., 17-Aug-2011, 33152 BEOU-KEGB).

Viola elatior Fr. (Fig. 4)

NW Serbia Vladimirci: Provo, Orlača, UTM DQ14, vlažne šume lužnjaka i zabareni tereni (leg. Diklić, N., 12-May-1988, det. M. Janković, 42852 BEO); **Pomoravlje Smederevska Palanka,** UTM DQ91, 1959, det. N. Diklić, 42853 BEO); (leg. Pečnik 1943, det. P. Černjavski, 8252 BEO).

Viola hirta L. (Fig. 5)

Bačka Subotičko-Horgoška peščara:

Ludaško jezero, Šupljak, zaseok Kosa, UTM DS00, 100 m, aluvijalni nanosi, mezofilne livade (leg. Niketić, M., Tomović, G., 12-Apr-2014, det. M. Niketić, BEO); **Banat Bela**

Crkva: Kusić, UTM EQ36, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G., 15-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); **Srem Beočin:** Veliki čot, UTM CR90, hrastova šuma (leg. Janković, M., 28-Jun-1954, det. M. Niketić, 40870 BEOU, sub *Viola* sp.); **Fruška Gora,** UTM DR00 (leg. Stevanović, V. 14-Apr-1980, 1436 BEOU-KEGB, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **NW**

Serbia Cer planina, UTM CQ74, CQ83, bukova šuma, Apr-1988, det. M. Niketić, 41069 BEOU); **Jablanik,** UTM CP99, silikat (leg. Pančić, J. 01-May-1880, det. M. Niketić, 3201 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **Krupanj:**

Kuline, UTM CQ70 (leg. Jurišić, Ž. J. 05-Jun-1912, 8173 BEO); **Mionica:** Ribnica - klisura, manastir Pastić, UTM DP29, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 29-Mar-2008, det. M. Niketić, BEO); **Valjevo,** UTM DQ10, 40839 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Šumadija Beograd:**

Avala, UTM DQ64, DQ65, mešovita šuma (leg. Lindtner, V., 30-May-1933, 1522 BEO); Košutnjak, UTM DQ55 (leg. Janković, M., Mešiček 1952, det. M. Niketić, 40862 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Lindtner, V. May-1936, 1511 BEO, sub *V. pumila*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3226 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. collina*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Sremčica, Sremački Rt, UTM DQ54, hrastova šuma (leg. Nikolić, V., Pavlović, Z. 23-Apr-1954, det. M. Niketić, 1553, 1556 BEO, sub *Viola* sp.); Topčider, UTM DQ55 (leg. Pančić, J. 01-Apr-1878, det. J. Pančić, 3237 BEOU (Herb. Panc.)); (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3233 BEOU (Herb. Panc.)); **Gornji Milanovac:** Rudnik, Stagari, (Kotraža, Karaula), UTM DP78, 550 m, krečnjak, šikare (leg. Niketić, M., Jovanović, M. 06-May-2004, det. M. Niketić, BEO); **Knić,** UTM DP76, živice (leg. Rudski, I. 14-Apr-1940, 1300 BEO, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Rudski, I. 14-Apr-1940, det. M. Niketić, 1299 BEO, sub *Viola* sp.); **Kragujevac:** Beloševac, UTM DP96, *Quercetum confertae-cerris* (leg. Rudski, I. 31-Mar-1940, 8147 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Mečkovac,** UTM DP97 (leg. Rudski, I. 02-Apr-1940, 8162 BEO, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Petrovac,** UTM DP97 (leg. Rudski, I. 07-May-1937, 8229 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Poskurička šuma,** UTM DP87, šuma (leg. Rudski, I. 12-Apr-1959, 1277 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Šumarice,** UTM DP87, 190 m (leg. Marinković, D. 10-Jun-1997, det. V. Stevanović, 40736 BEOU); (leg. Rudski, I. 09-May-1940, 8180 BEO, sub *V. ambigua*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Vitanovac,** UTM DP84 (leg. Rudski, I. 07-Apr-1938, det. I. Rudski, 8178 BEO); **Ljig:** Ba, Čardak, UTM DP39, 500 m, granit (leg. Niketić, M., Jovanović, M. 07-May-2004, det. M. Niketić, BEO); **Sopot:** Rogača selo, UTM

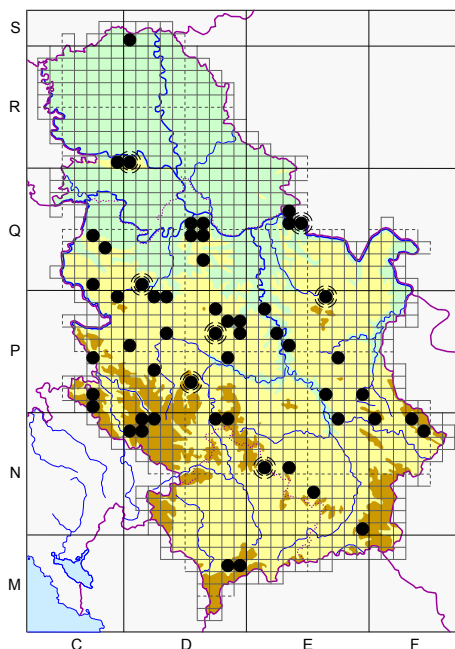

Fig. 5. - Distribution of the species *V. hirta* L. in Serbia.

DQ62, šumarak i potočić (leg. Niketić, M., Tomović, G. 16-Apr-2005, 19441 BEOU-KEGB); **Pomoravlje Jagodina:** Đurđevo brdo, UTM EP26 (leg. Pančić, J., 11-Apr-1847, det. J. Pančić, 3235 BEOU (Herb. Panc.)); **Paraćin:** Glavica, UTM EP35, 150-250 m, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 24-Apr-2005, det. M. Niketić, BEO); **Velika Morava:** Bagrdan klisura, Miloševo-Bagrdan, UTM EP18, silikat (leg. Niketić, M. 09-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); **Veliko Gradište,** UTM EQ45 (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3234 BEOU (Herb. Panc.)); **Zatonjska peščara,** UTM EQ35, pesak, peščara (leg. Stevanović, V., Lakušić, D., Vukojičić, S., Tomović, G. 11-Apr-2005, 19351 BEOU-KEGB); **NE Serbia Žagubica,** UTM EP69 (leg. Pančić, J. 01-Apr-1869, det. J. Pančić, 3236 BEOU (Herb. Panc.)); **W Serbia Čemerno,** UTM DP52 (leg. Pančić, J., 01-Aug-1860, det. M. Niketić, 3178 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **Ivanjica:** Manastir - klisura, UTM DP23, krečnjak (leg. Lakušić, D. 30-Apr-1988, 328 BEOU-KEGB); **Ovčarsko-Kablarska klisura,** UTM DP36 (leg. Soška, Th. Jun-1927, 45135 BEOU, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Tara planina:** Beli Rzav - klisura, Kršanje, UTM CP74, 500 m, krečnjak, šikare (leg. Niketić, M. 28-May-1989, det. M. Niketić, BEO); **Užice:** Đetina reka - klisura, Zabučje, UTM DP05 (leg. Košanin, N. 05-Apr-1889, 41014 BEOU, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **C Serbia Kopaonik:** Kaljevac, Šanac, UTM DN79, hrastova šuma (leg. Rajevski, L., 23-Apr-1952, det. L. Rajevski, 40857, 40858 BEOU); **Novoselske bačije,** Golo Brdo, UTM DN89, 1300 m, granit, kamenjari, sipari i stene (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 21-Apr-1990, det. D. Lakušić, 40837 BEOU); **E Serbia Niš:** Gabrovac, Del - Milljkov del, UTM EN79, 420 m, kompozitna podloga, šikare (leg. Niketić, M., 27-Oct-2013, det. M. Niketić, BEO); **Markovo kale,** UTM EN79, 400 m, kompozitna podloga, šikare (leg. Niketić, M. 12-Apr-2004, det. M. Niketić, BEO); **Niš-Aleksinac:** Paligrace, UTM EP61, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO, sub *V. alba*); **Stara planina:** Sirminički vrh, UTM FN39, krečnjak (leg. Niketić, M. 23-Jul-2010, det. M. Niketić, BEO); **Visočica klisura,** UTM FN48 (leg. Marinković, D. 20-Jul-1991, 2657-91 BEOU-KEGB); **Svrlijske planine:** Rinjska planina, UTM FN09, 800-1100 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 03-May-2002, det. M. Niketić, 15507 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Rtanj:** Kostadinovica, UTM EP74, 700-800 m, krečnjak, šibljak, kamenjari (leg. Niketić, M., Tomović, G., 10-Jul-2009, det. M. Niketić, BEO); **Mirovo,** Boljevac, UTM EP74 (leg. Soška, Th. Jul-1927, 45127 BEOU); **Tresibaba:** Šestar, UTM EP91, 780 m, krečnjak, šikare (leg. Niketić, M., Tomović, G. 02-May-2005, det. M. Niketić, BEO); **SW Serbia Giljeva:** Jelenak, UTM DN18, Exp. NW, 1400-1500 m, krečnjak (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G., 28-Apr-2006, 20706 BEOU-KEGB); Exp. SW, 1400-1650 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S. 29-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); **Krajnovići,** Čelo brdo, UTM DN08, Exp. NW, 1000 m, serpentinit (leg. Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S. 28-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); **Prijevorac,** UTM DN18, Exp. SW, 1250 m, serpentinit (leg. Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S. 24-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); **Trijebine,** Prijevorac brdo, UTM DN18, 1250 m, serpentinit (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 28-Apr-2006, 20736 BEOU-KEGB); **Trijebinska reka - klisura,** UTM DN18, 1100 m, krečnjak (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 28-Apr-2006, 20761 BEOU-KEGB); **Pešter:** Sjenica, Kanjevska reka - klisura, 3 km severno od Sjenice, UTM DN19, Exp. S, 1000 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S. 27-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 27-Apr-2006, 20695 BEOU-KEGB); **Stup selo,** Vrelo reka - klisura, UTM DN29, 1200 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Stevanović, V., Tomović, G., Vukojičić, S. 27-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); Exp. S, 1200 m, krečnjak (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 27-Apr-2006, 20684 BEOU-KEGB); **Priboj:** Ožalj, UTM CP71, 450 m (leg. Lindtner, V. 14-Apr-1949, det. M. Niketić, 1283 BEO, sub *Viola* sp.); **Prijepolje:** Jabuka, UTM CP70, 1100 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S. 29-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); 1100 m, krečnjak, kamenjari (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 29-Apr-2006, 20863 BEOU-KEGB); **S Serbia Medveđa:** Tupalski vis, UTM EN53, silikat (leg. Niketić, M., 08-Oct-2010, det. M. Niketić, BEO); **Radan:** Sokolov vis, Veliki krš, UTM EN35, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2008, det. M. Niketić, BEO); vrh, UTM EN35, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2008, det. M. Niketić, BEO); **SE Serbia Besna kobila:** Kriva Feja, UTM EN90 (leg. Niketić, M., 03-Aug-2006, det. M. Niketić, BEO); **Kosovo Podujevo:** brdo, UTM EN15 (leg. Košanin, N., 04-Apr-1913, 40755 BEOU); **Šar-planina:** Kodža Balkan, Ostrovica-Golem Bor, UTM DM87, DM97, munikova šuma (leg. Janković, M. 12-Jul-1961, 40848 BEOU).

***Viola jordanii* Hanry (Fig. 6)**

Banat Deliblatska peščara: Grebenac, UTM EQ17 (leg. Soška, Th., 24-Jun-1944, det. Th. Soška, 8253 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Šumadija Beograd:** Avala, UTM DQ64, DQ65 (leg. Momčilović, R., 17-May-1984, 42965 BEO, sub *V. persicifolia*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 14601 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); (leg. Soška, Th. May-1932, 45136 BEOU, sub *V. elatior*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Soška, Th. 20-Jun-1929, 45121 BEOU, sub *V. montana*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Košutnjak**, UTM DQ55, 16-Oct-2008, det. M. Niketić, BEO); (leg. Petrović, S. Apr-1878, 40711 BEOU, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Kragujevac:** Resnički potok, UTM DP98 (leg. Rudski, I. 15-May-1938, 8250 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Šumarice**, UTM DP87, 14-May-1939, 8251 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Rudski, I. 24-Aug-1939, 8249 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Pomoravlje Jagodina**, po branicima (leg. Pančić, J., 01-May-1847, det. J. Pančić, 14602 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Đurđevo brdo**, UTM EP26 (leg. Pančić, J. 11-Jun-1847, det. J. Pančić, 3229 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Paraćin:** Baba planina, UTM EP45, 400-650 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 24-Apr-2005, 19550 BEOU-KEGB); (leg. Niketić, M., Tomović, G. 24-Apr-2005, det. M. Niketić, BEO); **Glavica**, UTM EP35, 150-250 m, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 24-Apr-2005, 19454 BEOU-KEGB); (leg. Niketić, M., Tomović, G. 24-Apr-2005, det. M. Niketić, BEO); **Veliko Gradište**, UTM EQ45, Exp. NW, krečnjak, *Quercus-Carpinetum* (leg. Nikolić, V. 15-Apr-1959, det. M. Janković, 43121 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **NE Serbia Malinik:** Lazareva reka - kanjon, UTM EP67, EP77, krečnjak (leg. Lakušić, D., Tomović, G., 18-May-2005, 19728 BEOU-KEGB); **Negotin:** Bukovče, UTM FP29 (leg. Soška, Th. 22-Apr-1930, det. M. Niketić, 45124 BEOU, sub *Viola* sp.); **Zaječar:** Gradskovo, Čokonjarsko brdo, UTM FP07 (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-Jun-2005, det. M. Niketić, BEO); **C Serbia Čičevac:** Stalačka klisura, Đunis, UTM EP42, silikat (leg. Niketić, M., 26-May-1996, det. M. Niketić, BEO); Stalač-Stevanac, UTM EP33, silikat (leg. Niketić, M. 30-Apr-1996, det. M. Niketić, BEO); **Prokuplje:** Guba, UTM EN48, stepa (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2002, det. M. Niketić, 15434 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Gubetin, UTM EN48, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 30-Apr-2008, det. M. Niketić, BEO); stepa (leg. Niketić, M., Tomović, G. 30-Apr-2008, 26858 BEOU-KEGB); preko puta groblja, UTM EN48, 320 m, silikat, šikare (leg. Niketić, M., Tomović, G. 08-May-2004, det. M. Niketić, BEO); **E Serbia Aleksinac**, UTM EP62 (leg. Pecić, 1929, 45139 BEOU, sub *V. elatior*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Žitkovac**, Nozrina-Smrđan, UTM EP51, neobrađeni vinogradi (leg. Bogdanović, M. 29-Apr-1973, det. M. Janković, 42822 BEO, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Bela Palanka:** Čiflik, Ljubatovica, UTM FN18, Exp. S, šljunak (leg. Niketić, M. 18-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO); Dol - Donja Glama, UTM FN19, stepa (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2003, 16534 BEOU-KEGB); Dol selo, UTM FN08, stepa (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2003, det. M. Niketić, BEO); **Knjaževac:** Beli Potok, UTM EP63, krečnjak, stene (leg. Niketić, M., Tomović, G. 06-Apr-2008, 26981 BEOU-KEGB); UTM EP82 (leg. Niketić, M., Tomović, G. 06-Apr-2008, det. M. Niketić, BEO); **Straževica**, UTM EP63 (leg. Grebensčikov, O. 15-May-1935, det. O. Grebensčikov, 8254 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Niš:**

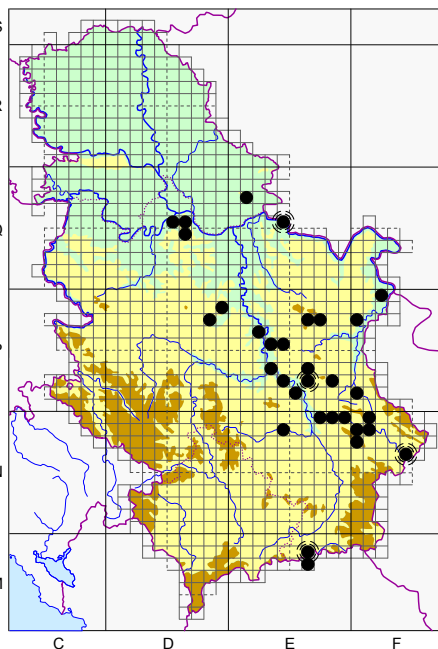

Fig. 6. - Distribution of the species *V. jordanii* Hanry in Serbia.

Delijski vis, UTM EN79, 350 m, kompozitna podloga, šikare (leg. Niketić, M. 22-Nov-2006, det. M. Niketić, BEO); Jelašnička klisura, UTM EN89, stene (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 24-Apr-1965, det. N. Diklić, 42830 BEO, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Kunovica, Ploča, prema Kunovičkom vrhu, UTM EN89, 500 m, krečnjak, hrastove šume i proplanci (leg. Niketić, M., Tomović, G. 08-May-2004, det. M. Niketić, BEO); Niška banja, Koritnik, UTM EN89 (leg. Lindtner, V. 09-Jun-1952, det. V. Lindtner, 8246 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); okolina (leg. Petrović, S. 1879, 45094 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Sićevačka klisura, manastir Sveta Petka, UTM EN99 (leg. Soška, Th. Oct-1924, det. M. Niketić, 45147 BEO, sub *Viola* sp.); manastir Sveta Petka, Ostrovica, UTM EN99, mešovita hrastova šuma i utrine (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 25-Apr-1965, det. N. Diklić, 42826 BEO, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); manastir Sveta Petka-Radov do, UTM EN99, krečnjak, šuma (leg. Lindtner, V. 02-May-1954, det. N. Diklić, 42832, 42829 BEO, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Suvi do - Gabrovac, Bršljan, UTM EN79, 400 m, silikat, šikare (leg. Niketić, M. 29-Oct-2013, det. M. Niketić, BEO); **Suva planina**: Smrdan, UTM FN07, FN08, vinograd, 40712 BEO, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Tresibaba**: najviši vrh, UTM FP01, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 02-May-2005, 19587 BEOU-KEGB); **S Serbia Preševo**, UTM EM68, krečnjak, kamenjari u pojasu grabića (leg. Nikolić, V., Diklić, N., 16-May-1975, det. M. Janković, 42823 BEO, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Rujan planina**: Orljak, UTM EM67, 742 m, krečnjak, kamenjari (leg. Niketić, M., Tomović, G. 03-May-2009, 29557 BEOU-KEGB, sub *V. montana*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); Veliki Orljak, UTM EM67, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 03-May-2009, det. M. Niketić, BEO); **SE Serbia Dimitrograd**, UTM FN46 (leg. Simonović, S., Jun-1923, 45146 BEO, sub *V. elatior*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013).

Viola mirabilis L. (Fig. 7)

NE Serbia Đerdapska klisura: Štrbac, UTM FQ03, FQ04 (leg. Pančić, J., 01-May-1872, det. J. Pančić, 3257 BEOU (Herb. Panc.)); **Kučevo**: Kučajna, UTM EQ52 (leg. Pančić, J. 01-Apr-1869, det. J. Pančić, 3256 BEOU (Herb. Panc.)); **W Serbia Mokra gora** (leg. Pančić, J., 01-Jan-1866, det. J. Pančić, 3255 BEOU (Herb. Panc.)); Krsmanski potok, UTM CP84 (leg. Soška, Th. Jun-1914, det. W. Becker, 45141 BEOU, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Ograđenica, UTM CP74, krečnjak (leg. Jovanović, S., Niketić, M., Tomović, G. 04-Jul-1998, 12626 BEOU-KEGB); **Ovčarsko-Kabalarska klisura**, UTM DP36 (leg. Soška, Th. Jun-1912, det. M. Niketić, 45125 BEOU, sub *Viola* sp.); **Tara planina**: Beli Rzav - klisura, Kršanje, UTM CP74, Exp. S, 500 m, krečnjak, šikare (leg. Niketić, M. 09-Oct-1997, det. M. Niketić, BEO); Derventa reka - kanjon, UTM CP66, krečnjak (leg. Niketić, M. 13-May-1989, det. M. Niketić, BEO); (leg. Niketić, M. 14-Jul-1989, det. M. Niketić, BEO); (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Pavić, S. 29-May-1994, 1965-94 BEOU-KEGB); Gradac reka - kanjon, UTM CP67, 350 m, krečnjak, šikare (leg. Niketić, M., Jovanović, S., Tomović, G. 03-Jul-1998, det. M. Niketić, BEO); **C Serbia Kopaonik**: Treska, UTM DN88 (leg. Rudski, I., 14-Jul-1938, 8182 BEO); **Kraljevo**: Bogutovac-Gornja Lopatnica, Lopatnica reka - klisura, UTM DP52, serpentinit (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 30-Apr-2004, 18588 BEOU-KEGB); **E Serbia Niš**: Jelašnička klisura, Jelašnica, Krš, UTM EN89, Exp. N (leg. Petrović, S., 1875,

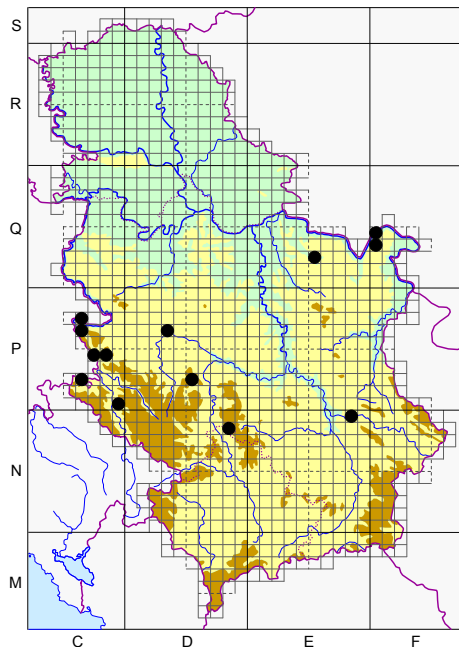

Fig. 7. - Distribution of the species *V. mirabilis* L. in Serbia.

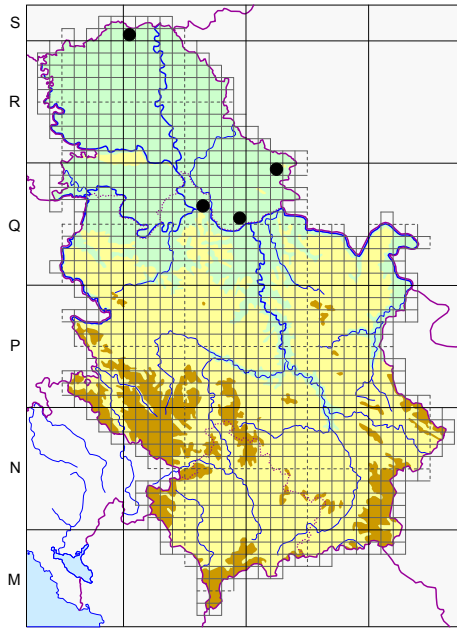

Fig. 8. - Distribution of the species *V. obliqua* Hill. in Serbia.

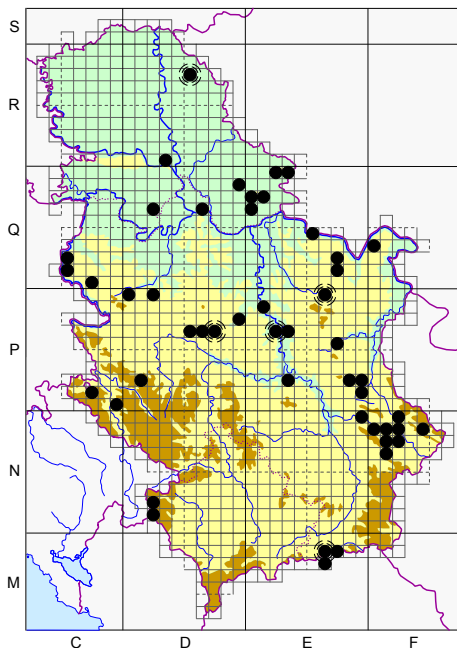

Fig. 9. - Distribution of the species *V. odorata* L. in Serbia.

41031 BEOU); **SW Serbia Priboj**: Sjeverin, Sutjeska reka - klišura, UTM CP62, 500-700 m, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G., 13-Aug-2008, det. M. Niketić, BEO); **Prijepolje**: Mileševka reka - kanjon, UTM CP90, krečnjak, stene (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 29-Apr-2006, 20834 BEOU-KEGB).

Viola obliqua Hill. (Fig. 8)

Bačka Ludaško jezero: Ludaški šor, UTM DS00, 110.3 m (leg. Lakušić, D., Lakušić, B., 29-Apr-2008, 26566 BEOU-KEGB); **Subotica**: Hajdukovo, Rasadnik Gold, UTM DS00, 107.6 m (leg. Lakušić, D., Lakušić, B. 29-Apr-2008, 26565 BEOU-KEGB); **Banat Kovin**, UTM DQ95, poljana pored groblja (leg. Jovanović, E., 30-Apr-2002, 40952 BEOU, sub *V. hirta*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Vršac**, UTM EQ29, 03-Apr-1927, det. V. Tereščenko, 1293 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Šumadija Beograd**: Zvezdara, UTM DQ66 (leg. Lakušić, D., 06-Jul-2006, 20937 BEOU-KEGB).

Viola odorata L. (Fig. 9)

Banat Deliblatska peščara (leg. Grebensčikov, O., 04-Apr-1948, det. M. Niketić, 1288 BEO, sub *Viola* sp.); (leg. Lakušić, D. 16-Apr-1988, 345 BEOU-KEGB); Čardak, UTM EQ17 (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S. 26-Apr-1997, 4932 BEOU-KEGB, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); Deliblato, UTM EQ06 (leg. Niketić, M., Stevanović, V., Tomović, G., Vukojičić, S. 12-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO); Devojački bunar, UTM DQ98, bukova šuma (leg. Stevanović, V. 19-Mar-1974, det. V. Stevanović, 40880 BEOU, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); hrastova šuma (leg. Stevanović, V. 24-Mar-1974, det. V. Stevanović, 40879 BEOU, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); *Quercus Tiliatum tomentosae* (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 26-Mar-1990, 10-90 BEOU-KEGB, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 03-Apr-1971, det. N. Diklić, 42951, 42952 BEO); Devojački bunar - Flamunda, UTM EQ07 (leg. Diklić, N. 03-Apr-1970, det. N. Diklić, 42942, 42943, 42944, 42945 BEO); (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M. 27-Mar-1970, det. N. Diklić, 42946, 42947, 42948, 42949 BEO); **Kikinda**, UTM DR57 (leg. Izmajlov 19-Apr-1922, det.

Izmajlov, 8140 BEO); **Vršac**, 02-Apr-2000, 40741 BEO); **Vršačke planine**: Odmaralište, UTM EQ29, šume kitnjaka i lipe (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 06-May-1970, det. M. Janković, 42751 BEO, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **planinarski dom**, Lisičji vrh, UTM EQ29 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 17-Jul-1969, det. N. Diklić, 43093 BEO, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Velika čoka**, UTM EQ39, mešovite šume kitnjaka i lipe (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 07-May-1970, det. M. Janković, 42750 BEO, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Srem Fruška gora**: Slankamen, Koševac, UTM DR30, Exp. N, 220 m, les, mezofilne livade (leg. Niketić, M., Tomović, G., 13-Apr-2014, det. M. Niketić, BEO); **Pećinci**: Karlovčić, revir, UTM DQ26 (leg. Stanojević, S. 07-Apr-1996, det. S. Stanojević, 45078 BEO); (leg. Stanojević, S. 25-Apr-1996, det. S. Stanojević, 40893 BEO); **NW Serbia Gučevo**: Crni vrh, UTM CQ52, Exp. S, 400-600 m, krečnjak, *Ostryetum* (leg. Niketić, M., Tomović, G., 26-Apr-2008, det. M. Niketić, BEO); **Mali Zvornik**: Orlovine-Grabovac, UTM CQ51, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 14-Nov-2010, det. M. Niketić, BEO); **Mionica**: Ribnica - klisura, manastir Pastić, UTM DP29, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 29-Mar-2008, det. M. Niketić, BEO); **Podrinje**: Sokolska planina, Carine, Erića kamen, UTM CQ70, krečnjak (leg. Niketić, M. 12-May-2010, det. M. Niketić, BEO); Soko grad, UTM CQ70, krečnjak + dolomitizirani krečnjak (leg. Niketić, M. 29-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); **Šumadija Beograd** (leg. Milošević, S., 1990, 40954 BEO, rev. M. Niketić, 27-Sep-2013); Višnjica, UTM DQ66 (leg. Lindtner, V. 25-Mar-1934, 1546 BEO); (leg. Lindtner, V. 25-Mar-1934, 1532 BEOU-KEGB, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Gornji Milanovac**: Vujuan, Mali Vujuan, UTM DP56, šume, *Quercetalia pubescentis* (leg. Lakušić, D., Vukojičić, S., Jakovljević, K., Kuzmanović, N. 01-Apr-2009, det. M. Niketić, 28824 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Knić**, UTM DP76 (leg. Rudski, I. 14-Apr-1940, 1301 BEO; 1303 BEO, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Gornji Vujetinci, Oštrica brdo, UTM DP66, Exp. N, 650-802 m, silikat (andezit) (leg. Niketić, M., Tomović, G. 16-Apr-2004, det. M. Niketić, BEO); **Kragujevac**: Petrovac, UTM DP97 (leg. Rudski, I. 17-Apr-1940, det. I. Rudski, 8146 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Pomoravlje Čuprija**, UTM EP26 (leg. Pančić, J., 06-Apr-1847, det. J. Pančić, 3264 BEOU (Herb. Panc.)); **Velika Morava**: Bagrdan klisura, Brzan, UTM EP18, silikat (leg. Niketić, M. 09-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); **NE Serbia Đerdapska klisura**: Golubac, Golubačko grad, UTM EQ54, šuma grabića (leg. Nikolić, V., Diklić, N., 15-May-1967, det. N. Diklić, 42756, 42757 BEO, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Štrbac**, Veliki Štrbac, UTM FQ03, 600 m, mešovita šuma (leg. Diklić, N. 10-Oct-1963, det. M. Janković, 42752 BEO, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Majdanpek**: Debeli lug, Veliki Pek - klisura, UTM EQ71, krečnjak (leg. Niketić, M. 08-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); Veliki Pek - klisura, kod sela, UTM EQ71, 150 m, krečnjak, stene (leg. Niketić, M., Tomović, G. 09-Jul-2009, det. M. Niketić, BEO); Majdanpečka Domena, Felješana reka, UTM EQ71 (leg. Vasiljević, K. 10-Jul-1948, BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Rajkova pećina**, UTM EQ72 (leg. Stevanović, V. 25-Apr-1997, 4959 BEOU-KEGB); **Starica**, UTM EQ72, šume i kamenjari (leg. Pavlović, S. 16-Apr-1876, 40701 BEOU, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); greben, UTM EQ72, krečnjak (leg. Niketić, M. 04-Jul-2010, det. M. Niketić, BEO); **Žagubica**, UTM EP69 (leg. Pančić, J. 01-Jan-1869, det. J. Pančić, 3266 BEOU (Herb. Panc.)); **W Serbia Arilje**: Veliki Rzav - klisura, UTM DP12 (leg. Lakušić, D., Jovanović, S., 29-Jul-1990, 2252-90 BEOU-KEGB, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **C Serbia Trstenik**: Pasjak, UTM EP32, 300 m (leg. Spasojević, J., 14-Mar-1992, det. D. Lakušić, 45080 BEOU, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **E Serbia Bela Palanka**: Čiflik, Ljubatovica, UTM FN18, Exp. S, šljunak (leg. Niketić, M., 18-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO); Divljan selo, klisura, UTM FN08, krečnjak (leg. Stevanović, V., Zlatković, B., Tomović, G., Vukojičić, S., Jušković, M. 07-Apr-2004, 22440 BEOU-KEGB, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Crni Timok**: Mali Izvor, UTM EP75, krečnjak, stena (leg. Jovanović, S. 15-Apr-1995, 1532 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Knjaževac**: Beli Potok, UTM EP82 (leg. Niketić, M., Tomović, G. 06-Apr-2008, det. M. Niketić, BEO); Svrlijski Timok - klisura, UTM EP91, EP92 (leg. Niketić, M., Tomović, G. 06-Apr-2008, det. M. Niketić, BEO); **Niš**: okolina (leg. Petrović, S. 1879, det. M. Niketić, 45221 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Petrović, S., 41053 BEOU, sub *V. collina*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Sićevačka klisura, Oblik, UTM EN99, *Carpinetum orientalis* (leg. Niketić, M. 03-Mar-2007, det. M. Niketić, BEO); (leg. Niketić, M. 07-Apr-2007, det. M. Niketić, BEO); (leg. Niketić, M. 09-Jul-2005, det. M. Niketić, BEO); **Paraćin**: Grza reka - klisura, kod planinarskog doma, UTM EP36, krečnjak, livada (leg. Pejanović, V. 25-Apr-2001, 40743 BEO); **Pirot**: Babušnica, UTM FN16, FN17, Exp. S, *Quercu-Carpinetum* (leg. Nikolić, V. 25-Mar-1979, det. M. Janković, 42940 BEO); **Kostur**, UTM FN27, Exp. S, krečnjak, *Quercu-Carpinetum* (leg. Nikolić, V. 31-Mar-1979, det. M. Janković, 42938 BEO); **Sarлак**, UTM FN27, FN28, Exp. S, krečnjak,

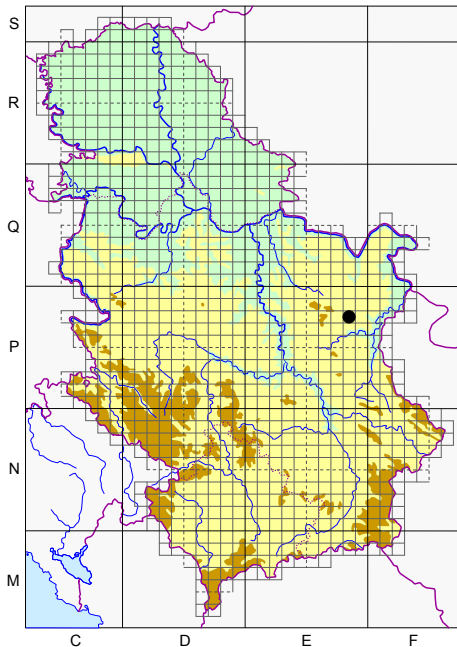

Fig. 10. - Distribution of the species *V. pumila* Chaix in Serbia.

(klisura): manastir Prohor Pčinjski, UTM EM78, krečnjak (leg. *Stevanović, V., Zlatković, B., Tomović, G., Vukojičić, S.*, 05-Apr-2004, det. M. Niketić, 22486 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Metohija Prokletije:** Prilepska planina, Raški do-Savine vode-Amšor-Žljeb-Kovraga, UTM DN21, DN22 (leg. *Janković, M.*, 28-May-07-Jun-1960, det. M. Niketić, 40874 BEOU, sub *Viola* sp.).

Viola pumila Chaix (Fig. 10)

NE Serbia Bor: Brestovačka banja, UTM EP87 (leg. *Pančić, J.*, 01-Apr-1869, det. J. Pančić, 3276 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. pumila (pratensis)*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013).

Viola reichenbachiana Jord. ex Boreau (Fig. 11)

Banat Deliblatska peščara: Deliblato, UTM EQ06, pesak, peščara (leg. *Soška, Th.*, 26-Sep-1922, 45126 BEOU, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Zagajačko brdo, UTM EQ17, les (leg. *Stevanović, V., Vukojičić, S., Jakovljević, K.* 12-Apr-2009, det. M. Niketić, 29413 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Vršacke planine:** Lisičji vrh, UTM EQ29, šuma bukve,

Quercus-Carpinetum (leg. *Nikolić, V.* 24-Mar-1979, det. M. Janković, 42936, 42937, 42941 BEO); **Sinjac**, UTM FN18, krečnjak (leg. *Niketić, M.* 04-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO); **Temska**, UTM FN29, Exp. NW, krečnjak, *Quercus-Carpinetum* (leg. *Nikolić, V.* 26-Mar-1979, det. M. Janković, 42939 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Stara planina:** Visočica klisura, UTM FN48 (leg. *Cvetković, D.* 20-Jul-1991, 2678-91 BEOU-KEGB); **Svrlijske planine:** Krupac, istočno od sela, UTM DP09, Exp. N, 400 m, krečnjak, kamenjari i stene (leg. *Niketić, M.* 01-Mar-2014, det. M. Niketić, BEO); **SW Serbia Priboj:** Ožalj, UTM CP71 (leg. *Lindtner, V.*, 14-Apr-1949, det. M. Niketić, 1272 BEO, sub *Viola* sp.); **Prijepolje:** Mileševka reka - kanjon, manastir Mileševa, iznad, UTM CP90, hrastova šuma (leg. *Pavlović, Z.* 14-Apr-1949, det. M. Niketić, 1292 BEO, sub *Viola* sp.); **S Serbia Preševo**, UTM EM68, mešovita hrastova šuma i kamenjar (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.*, 22-Apr-1965, det. N. Diklić, 42950 BEO); **Rujan planina:** Veliki Orljak, UTM EM67, krečnjak (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 04-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); **SE Serbia Pčinja**

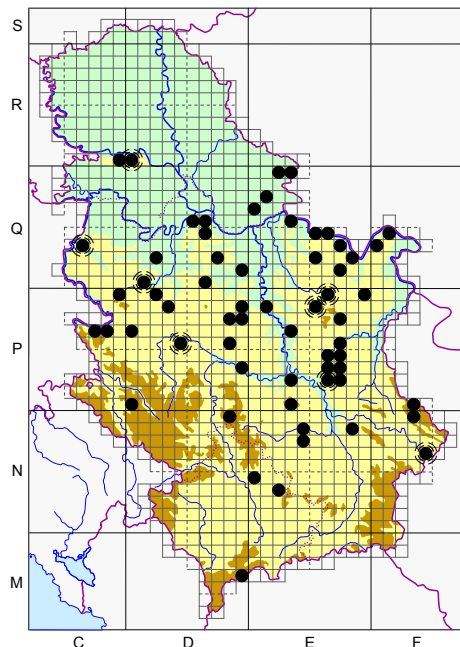

Fig. 11. - Distribution of the species *V. reichenbachiana* Jord. ex Boreau in Serbia.

graba i lipe (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 06-May-1970, det. N. Diklić, 43147 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Velika čoka**, UTM EQ39, 600-641 m, mešovita šuma kitnjaka i lipe (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 07-May-1970, det. N. Diklić, 43146 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Srem Beočin**: Veliki čot, UTM CR90, hrastova šuma (leg. Janković, M., 28-Jun-1954, det. M. Niketić, 40878 BEOU, sub *Viola* sp., rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Fruška gora**, UTM DR00 (leg. Černjavski, P. 13-May-1938, det. P. Černjavski, 1549 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **NW Serbia Jablanik**, UTM CP99, bukova šuma (leg. Diklić, N., 23-Apr-1955, det. M. Janković, 43113 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 25-May-1954, det. M. Janković, 43109 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Exp. E, bukova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 25-May-1954, det. M. Janković, 42976 BEO, sub *V. rupestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Štabulja**, UTM CP99, bukova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-May-1954, det. M. Janković, 43111 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Jablanik-Medvednik**: Japadak, UTM CP99, Exp. SE, bukova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-May-1954, det. M. Janković, 43115 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Loznica**, UTM CQ63 (leg. Novaković, A. Mar-1872, 40703 BEOU, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); **Mionica**: Ribnica - klisura, manastir Pastić, UTM DP29, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 29-Mar-2008, det. M. Niketić, BEO); **Valjevo**, UTM DQ10, Apr-1875, det. M. Niketić, 40955 BEOU); **Jablanica reka** - klisura, manastir Pustinja, UTM CP99, 450 m, krečnjak, stene (leg. Niketić, M. 24-Apr-1992, det. M. Niketić, BEO); **Šumadija Arandjelovac**: Venčac, severne padine, UTM DQ60, Exp. N, 550 m, silikat i mermer (leg. Niketić, M., Tomović, G., 16-Apr-2005, det. M. Niketić, BEO); **Beograd**: Avala, UTM DQ64, DQ65, borova kultura (leg. Nikolić, V. 11-Apr-1952, det. V. Nikolić, 1557 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); hrastovo-grabova šuma (leg. Borisavljević, Lj. 18-Apr-1952, 40769, 40770, 40771 BEOU, sub *V. sylvatica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Exp. NW, šuma kitnjaka i graba (leg. Diklić, N. 27-Apr-1970, det. M. Niketić, 1566 BEO, sub *Viola* sp.); smrčeva šuma (leg. Nikolić, V. 14-Apr-1953, det. V. Nikolić, 1558 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (03-Jul-1952, 40768 BEOU, sub *V. sylvatica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Borisavljević, Lj. 14-May-1952, 40775 BEOU, sub *V. sylvatica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Mišić, V. 15-May-1952, det. M. Niketić, 40764, 40765, 40766 BEOU, sub *Viola* sp.); **Banjica**, UTM DQ55, Apr-1878, 40704 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Kaluđerica**, UTM DQ65, Exp. NE, šibljak (leg. Blečić, V. 07-Apr-1938, 1550 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Kievački potok**, UTM DQ55, šibljak (leg. Rajevski, L. 06-Apr-1938, 1547 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Klenje**, UTM DQ64 (leg. Nikolić, V., Lindtner, V. 19-Apr-1952, det. M. Niketić, 1563 BEO, sub *Viola* sp.); **Železnička stanica**, UTM DQ64 (leg. Nikolić, V., Lindtner, V. 19-Apr-1952, det. M. Niketić, 1554, 1564 BEO, sub *Viola* sp.); **Košutnjak**, UTM DQ55, lipovo-grabova šuma (leg. Grebenšćikov, O. 01-Apr-1945, 1515 BEO, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Đelić, B. 20-Oct-1936, 1518 BEO, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Janković, M., Mešiček 1952, det. M. Niketić, 40861 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Jurišić, J. 15-Apr-1924, det. J. Jurišić, 1552 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Lakušić, D. 10-May-1986, 949-86 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Rajevski, L. 01-May-1937, 1551 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Knić**: **Balosave**, UTM DP85, šibljak (leg. Đelić, Z. 14-Apr-1949, det. V. Peričić, 8226 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Kragujevac** (leg. Rudski, I. 25-Mar-1939, 8218 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Rudski, I. 28-Mar-1937, 8225 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Badnjevac**, Šupljaja, UTM DP98 (leg. Rudski, I. 30-Jul-1939, 8228 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Košutnjak**, UTM DP97 (leg. Rudski, I. 22-May-1937, 1278 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Mečkovac**, UTM DP97 (leg. Rudski, I. 02-Apr, 8234 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Rudski, I. 02-Apr-1936, det. Z. Pavlović, 8222 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Petrovac**, UTM DP97, šuma (leg. Rudski, I., 1316 BEO, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Rudski, I. 17-Apr-1940, det. I. Rudski, 8146 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Šumarice**, UTM DP87 (leg. Rudski, I. 10-Mar-1937, det. M. Niketić, 1315 BEO, sub *Viola* sp.); **Vašarište**, UTM DP97, 190 m (leg. Marinković, D. 20-Apr-1997, det. V. Stevanović, 40740 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Mladenovac**: Mala Vrbica, UTM DQ72, hrastova šuma (leg. Vukojičić, S., Tomović, G. 19-Mar-2002, 14897 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Suvobor**: Vijuljak, UTM DP38, 920 m, serpentiniti, kamenjari (leg. Niketić, M., Jovanović, M. 06-May-2004, det. M. Niketić, BEO); **Ub**, 1926, det. M. Niketić, 45157 BEOU); **Crvena jabuka**, UTM DQ22, *Quercus-Carpinetum*

(leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S. 12-Mar-1997, 4891 BEOU-KEGB, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Pomoravlje Smederevska Palanka**, šuma (leg. Tomić, A., 30-Jul-1991, det. S. Jovanović, 41060 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Glibovac**, UTM DQ91, šuma (leg. Tomić, A. 10-May-1992, det. S. Jovanović, 41073 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Tomić, A. 24-Mar-1992, det. A. Tomić, 41061 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Lindtner, V. 07-Apr-1950, det. V. Lindtner, 8220 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Velika Morava: Bagrdan klisura**, Bagrdan, UTM EP18, silikat, *Quercetum frainetto-cerris* (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-Mar-2007, det. M. Niketić, BEO); **Brzan**, UTM EP18, silikat (leg. Niketić, M. 09-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); **Veliko Gradište: Zatonjska peščara**, UTM EQ35, pesak, peščara (leg. Stevanović, V., Lakušić, D., Vukojičić, S., Tomović, G. 11-Apr-2005, 19346 BEOU-KEGB); **NE Serbia Beljanica**, UTM EP58, bukova šuma (leg. Diklić, N., 24-Sep-1969, det. N. Diklić, 43148 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Bor: Stol**, UTM EP99, Exp. N, bukova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 28-Jul-1962, det. V. Nikolić, 43156 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Exp. SE, bukova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 29-Jun-1961, det. N. Diklić, 43155 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Đerdapska klisura: Brnjica**, UTM EQ64, šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 20-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43162 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Donji Milanovac**, UTM EQ82, hrastova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 23-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43169 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Kadin potok**, UTM EQ82, 70-100 m, bukova šuma sa orahom (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Rakin, M. 14-Sep-1965, det. N. Diklić, 43158 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Varoški potok**, UTM EQ82, Exp. NW, 90 m, bukova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Rakin, M. 11-Sep-1965, det. N. Diklić, 43157 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Golubac**, UTM EQ54, šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 28-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43164 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Pesača potok**, UTM EQ73, šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 21-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43163 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 28-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43165 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 28-Jun-1967, det. V. Nikolić, 43161 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Štrbac, Veliki Štrbac, Pecka bara**, UTM FQ03, mešovite šume (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 23-Apr-1976, det. M. Janković, 43127, 43126 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Tekija, Kovilovski potok**, UTM FQ14 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 24-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43167 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-Jun-1967, det. V. Nikolić, 43166 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Kučevo: Kučajna**, UTM EQ52 (leg. Pančić, J. 01-Apr-1869, det. J. Pančić, 3284 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. sylvatica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Majdanpek: Debeli lug**, UTMEQ71, bukova šuma (leg. Černjavski, P. 26-Jul-1946, det. P. Černjavski, 8230 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (31-Jul-1947, 8231 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Majdanpečka Domena**, UTM EQ71, 300-450 m, bukova šuma, 09-Jul-1948, det. N. Diklić, 43172 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **proređena bukova šuma**, 27-Jul-1948, det. N. Diklić, 43137 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Potkapine**, UTM EQ71 (leg. Černjavski, P. 14-Jul-1947, det. M. Niketić, 1269 BEO, sub *Viola* sp.); **Todorova reka, kraj**, UTM EQ71, 09-Jul-1947, 8232 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Malinik**, UTM EP77, 900 m, bukovo-jelova šuma (leg. Diklić, N., Miladinović, Lj. 24-Jun-1964, det. N. Diklić, 43153 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (Jul-1986, BEOU-KEGB, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Žagubica**, UTM EP69, šuma (leg. Blečić, V. Jun-1943, 41089 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **W Serbia Čačak**, UTM DP45 (leg. S. P., det. M. Niketić, 40717 BEOU, sub *Viola* sp.); **Tara planina**, 40795 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Kaluđerske bare**, UTM CP86, 1200 m, šuma bukve i jele (leg. Nikolić, V., Bogdanović, M. 17-May-1974, det. M. Janković, 43114 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Mitrovac**, UTM CP76, 1200 m, livade (leg. Diklić, N., Bogdanović, M. 17-May-1974, det. M. Janković, 43107 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Užice: Jelova gora**, UTM DP06, 1100 m (leg. Vukojičić, S. 03-May-1996, det. M. Niketić, 45081 BEOU, sub *Viola* sp.); **C Serbia Jastrebac: Leva Reka**, UTM EP30 (leg. Sigunov, A., 03-Aug-1949, det. M. Niketić, 1289 BEO, sub *Viola* sp.); **Velika Đulica**, UTM EP30 (leg. Sigunov, A. 31-Jul-1949, det. M. Niketić, 1284 BEO, sub *Viola* sp.); **Veliki Jastrebac**, UTM EP30, izdanačka bukova šuma (leg. Diklić, N. 12-Jun-1959, det. N. Diklić, 43139 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Prokop-Stracimir**, UTM EP30, šuma breze i bukve (leg. Ostojić, D. 20-Aug-2006, 24828 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Kopaonik: Novoselske bačije**, Golo Brdo, UTM DN89, 1300 m, granit, kamenjari, sipari i

stene (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D.* 21-Apr-1990, det. D. Lakušić, 105-90 BEOU-KEGB); **Trstenik**: Pasjak, UTM EP32, 300 m (leg. *Vukojičić, S.* 20-Apr-1992, det. D. Lakušić, J. Spasojević, 45079 BEOU, sub *V. riviniana*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Vidojevica**, UTM EN47, EN48, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 15-May-1959, det. M. Janković, 43128 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Vrnjačka banja**: Ljubostinja, UTM DP93 (leg. *Pančić, J.* 06-Apr-1847, det. J. Pančić, 3289 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. sylvestris (canina)*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **E Serbia Aleksinac**, UTM EP62 (leg. *Pecić, 1929*, det. M. Niketić, 45138 BEOU, sub *Viola* sp.); **Soko Banja**, UTM EP63, EP73, šibljak *Corylus avellana* (leg. *Diklić, N.* 20-Jun-1957, det. N. Diklić, 43170 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Boljevac**: Jablanica, Radovanska reka, UTM EP75, 285 m, *Carpino orientalis-Quercetum mixtum* (leg. *Jovanović, S.* 15-Apr-1995, det. M. Niketić, 1509 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Devica**: Visoki skokar, UTM EP72, bukova šuma (leg. *Diklić, N.* 24-May-1957, det. N. Diklić, 43154 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Paraćin**: Grza reka - klisura, Gornje jezero, UTM EP36, krečnjak (leg. *Pejanović, V.* 26-Apr-2001, 40744 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Piroć**: Visočica klisura, UTM FN39 (leg. *Cvetković, D.* 20-Jul-1991, 3018 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Rtanj**, UTM EP64, EP74 (leg. *Soška, Th.* Jun-1929, det. M. Niketić, 45123, 45142, 45148 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. *Soška, Th.* 20-Apr-1930, det. M. Niketić, 45064 BEOU, sub *Viola* sp.); **Stara planina**: Dojčino vrelo, UTM FP30, Exp. NW, šume i šibljac (leg. *Nikolić, V.* 05-May-1979, det. M. Janković, 43120 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Suva planina**: Mosor, UTM EN88, bukova šuma (leg. *Stevanović, V., Lakušić, D.* 07-Apr-1990, 25-91 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **SW Serbia Zlatar**: Babića brdo-Mokra poljana, Nova Varoš, kod, UTM DP00, smrčeve šume (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.*, 21-Jun-1970, det. N. Diklić, 43145 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **SE Serbia Dimitrovgrad**, UTM FN46 (leg. *Simonović, S.*, Jun-1928, 45122 BEOU, sub *V. sylvatica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Kosovo Priština**: Kačikol, UTM EN23, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.*, 01-Jun-1961, det. V. Nikolić, 40763 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Šar-planina**: Prevalac, UTM DM96, bukove sastojine (leg. *Janković, M.* 09-Jun-1965, det. M. Niketić, 40875 BEOU, sub *Viola* sp.); **Vučitrn**: Skočna, UTM EN04 (leg. *Košanin, N.* Apr-1913, 45211 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013).

Viola riviniana Rchb. (Fig. 12)

Banāt Deliblatska pešćara: Vrela, UTM EQ17, pesak, pešćara (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S., Tomović, G.*, 30-Sep-1997, det. M. Niketić, 7579 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Vršačke planine**: Vršački breg, Lisičji vrh, UTM EQ29, šume (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 26-Jun-1968, det. N. Diklić, 43150 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Srem** (leg. *Pančić, J.*, det. J. Pančić, 3287 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **NW Serbia Cer planina**, UTM CQ74, CQ83, bukova šuma, (Apr-1988, 41088 BEOU, sub *V. sylvatica*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); (11-May-1984, sub *Viola* sp., det. M. Niketić, 41068 BEOU); **Gučevno**: Crni vrh, UTM CQ52 (leg. *Vukićević, M.* 28-Jul-1910, det. Ž. J. Jurišić, 8241 BEO, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Gavrina reka**, UTM CQ52, laporac (leg. *Niketić, M.* 07-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); **Jablanik**, UTM CP99, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 10-May-1955, det. M. Janković, 43116 BEO, sub *V. sylvestris*, rev.

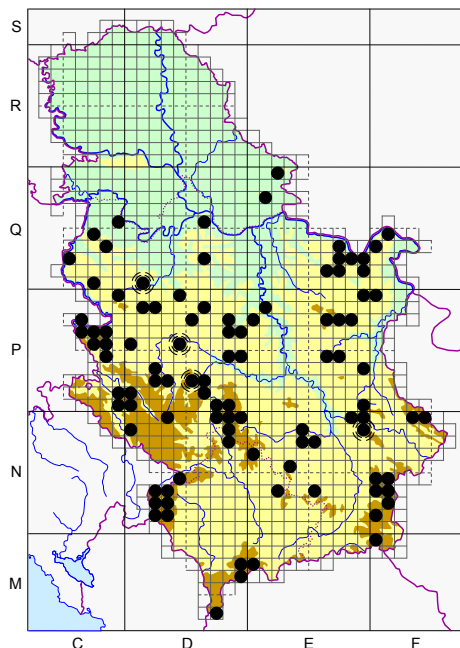

Fig. 12. - Distribution of the species *V. riviniana* Rchb. in Serbia.

M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. *Nikolić, V.* 12-May-1955, det. M. Janković, 43108 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 27-May-1954, det. M. Janković, 43118, 43112 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 27-Jun-1954, det. M. Janković, 43117 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); livade (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 24-May-1954, det. M. Janković, 42977 BEO, sub *V. rupestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); pašnjak (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 24-May-1954, det. M. Janković, 42978 BEO, sub *V. rupestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); planinarski dom, UTM CP99, Exp. NE, papratište (leg. *Diklić, N.* 25-Apr-1955, 42974 BEO); retka cerova šuma (leg. *Diklić, N.* 23-Apr-1955, 43138 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Maljen**, UTM DP18, DP28 (leg. *Pančić, J.* 01-Jun-1861, det. J. Pančić, 3292 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. sylvestris* var. *riniviana*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Medvednik**, UTM CP99, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 11-May-1955, det. M. Janković, 43110 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); vrh, UTM CP99, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 11-May-1955, det. N. Diklić, 43101 BEO); **Podrinje**: Sokolska planina, Soko grad, UTM CQ70, dolomit (leg. *Niketić, M.* 29-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); **Šabac**: Jelenovačka šuma, UTM CQ95, šuma (leg. Lindtner, V. 28-Mar-1950, det. M. Niketić, 1285 BEO, sub *Viola* sp.); **Valjevo**, UTM DQ10, 40839 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Šumadija Beograd**: Avala, Beli Potok, UTM DQ65, hrastovi šibljak (leg. *Nikolić, V.*, 26-Apr-1954, det. M. Niketić, 1555 BEO, sub *Viola* sp.); šibljak *Quercetum* (leg. *Diklić, N.* 26-Apr-1954, det. N. Diklić, 1560 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Glediće planine**: Medveđa kosa, UTM DP94 (leg. *Rudski, I.* 26-Apr-1940, 8206 BEO); **Gornji Milanovac**: Brđanska klisura, UTM DP57, serpentinit, *Stipetum novakii* i šuma medunca (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Pavić, S.* 30-May-1994, det. M. Niketić, 2041-94 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Rudnik, UTM DP68, 640 m (leg. Lindtner, V. 16-May-1950, det. M. Niketić, 1254 BEO, sub *Viola* sp.); **Kragujevac**: Beloševac, UTM DP96 (leg. *Rudski, I.* 02-May-1939, 8217 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. *Rudski, I.* 30-May-1937, det. M. Niketić, BEO, sub *Viola* sp.); Crni vrh, UTM EP07, 2310 m (leg. *Rudski, I.* 12-Jul-1930, 41080 BEOU); Čukojevački gaj, Ćirkovićeve zabran, UTM DP84, peščani useci (leg. *Rudski, I.* 16-Jun-1940, 8208 BEO); Dragobrača, UTM DP86 (leg. *Rudski, I.* 23-Apr-1939, 8204 BEO); Popova šuma, šuma (leg. *Rudski, I.* 29-Apr-1935, 8193 BEO); Poskurička šuma, UTM DP87, šuma (leg. *Rudski, I.* 12-Apr-1939, 8223 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Šumarice, UTM DP87 (leg. *Rudski, I.* 14-May-1939, 8219 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Vitanovac, UTM DP84 (leg. *Rudski, I.* 07-Apr-1938, 8207 BEO); **Ljig**: Štavica, UTM DP49, *Quercus-Carpinetum* (leg. *Stevanović, V., Lakušić, D., Ostojić, D.* 28-Apr-1992, 10-92 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **Mladenovac**: Kosmaj, UTM DQ62 (leg. *Bogdanović, M.* 24-Oct-1971, det. M. Janković, 42973 BEO); **Pomoravlje Velika Morava**: Bagrdan klisura, manastir Janković-manastir Tomić, UTM EP18, silikat (leg. *Niketić, M., Tomović, G.*, 17-Mar-2007, det. M. Niketić, BEO); **NE Srbija Bor**: Brestovačka banja, UTM EP87 (leg. *Pančić, J.*, 01-Jul-1876, det. M. Niketić, 3190 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); Stol, UTM EP99, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 25-May-1955, 43132 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Exp. SE, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 24-May-1955, 43130 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Deli Jovan**: Goli vrh, UTM FP09, kamenjar (leg. *Nikolić, V.* 26-Jul-1956, 43135 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Đerdapska klisura**: Avramica, UTM EQ92, livade (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 14-Jun-2009, det. M. Niketić, BEO); Donji Milanovac, UTM EQ82, Exp. NW, 80 m, bukova šuma (leg. *Nikolić, V., Diklić, N., Rakin, M.* 11-Sep-1965, det. N. Diklić, 43159 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Veliki greben, UTM EQ91, EQ92, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 21-Jun-1956, 43136 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); po šumama-po dumacima (leg. *Pavlović, S.* 20-Apr-1875, 40702 BEOU, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić, J.* 01-Apr-1875, det. J. Pančić, 3267 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); Miroč, Konjska glava, UTM FQ03, 500 m, krečnjak, *Syringocarpinion orientalis* (leg. *Stevanović, V., Lakušić, D., Niketić, M.* 10-May-1996, 43-96 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **Pesača potok**, UTM EQ73, mešovite i bukove šume (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 22-Apr-1976, det. M. Janković, 43123, 43124 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Štrbac**, Veliki Štrbac, UTM FQ03, hrastovo-bukova šuma (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 19-May-1967, det. V. Nikolić, 43160 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. *Stevanović, V., Vukojičić, S., Tomović, G., Lazarević, P.* 20-Apr-2002, det. M. Niketić, 14833 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Veliki Štrbac, lugarnica-vrh, UTM FQ03, šuma (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 25-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43168 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Tekija, UTM FQ14 (leg. *Pančić,*

J. 01-Sep-1877, det. J. Pančić, 3285 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. sylvatica*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Majdanpek**: Majdanpečka Domena, UTM EQ71, čiste bukove sastojine (leg. Diklić, N. 16-Jul-1948, 43171 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Krakus Mustafa, UTM EQ61, EQ71, mešovita šuma (leg. Gojković, U. 22-Jul-1947, det. M. Niketić, 1241 BEO, sub *Viola* sp.); Potkapine, UTM EQ71, hrastova šuma (leg. Černjavski, P. 14-Jul-1947, det. N. Diklić, 43173 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); šuma, 28-Jul-1947, 1242 BEO, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Starica, UTM EQ72, šuma (leg. Pavlović, S. 12-Apr-1875, 40838 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **Malinik**: Lazareva reka - kanjon, Gaura Lazaru, UTM EP67, EP77 (leg. Pančić, J. 01-Jan-1867, det. M. Niketić, 3181 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **Miroč**: Semolj površ, UTM FQ03, 03-May-1984, 1767-89 BEOU-KEGB, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **W Serbia**

Čačak, UTM DP45 (leg. Pančić, J., 01-Apr-1851, det. J. Pančić, 3290 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); (leg. Pančić, J. 01-May-1852, det. J. Pančić, 3277 BEOU (Herb. Panc.)); **Čemerno**, UTM DP52 (leg. Pančić, J. 01-Aug-1860, det. M. Niketić, 3178, 3179 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **Ivanjica**: Crvena gora, UTM DP32, 01-May-1996, det. M. Niketić, 45085 BEOU); Panjica reka - klisura, UTM DP23, 400 m, krečnjak, *Orno-Ostryetum* (leg. Stanić S., Benić, N. 01-Aug-1990, det. M. Niketić, 2989 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Mučanj**: Katići, UTM DP22, stene, kamenjari, šuma (leg. Lakušić, D. 17-Oct-1990, 2836 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **Nova Varoš**: Kokin brod, UTM DP01, krečnjak, smrčeva šuma (leg. Niketić, M., Tomović, G. 02-Jul-2006, det. M. Niketić, BEO); **Rasadi**, UTM DP01, livada (leg. Ilić, S. 25-Jun-1930, 41075 BEOU); **Tara planina**: Bilo - rezervat, UTM CP66 (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Vukojičić, S. 12-Jul-2000, det. M. Niketić, 14421 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Bilješke stene, UTM CP67, krečnjak (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 31-May-1997, 5150 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); Kaluđerske bare-Kremna, UTM CP85, CP86, 900-1100 m, serpentinit, borova šuma (leg. Diklić, N., Bogdanović, M. 09-May-1974, det. M. Janković, 42972 BEO); Kremna, UTM CP85 (leg. Jovanović, S., Jovanović, B. 07-Aug-2004, det. M. Niketić, 22117 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Mitrovac, Crveni potok, UTM CP76, 1060 m (leg. Stevanović, V., Jovanović, S. 23-May-2001, det. M. Niketić, 13769 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); (1094 m, mešovite močvarne šume jove i omorike, leg. Kuzmanović, N., Đurović, S., Janković, I. 02-Jun-2012, det. M. Niketić, 35651 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Rača reka - kanjon, UTM CP86, jelovo-bukova šuma (leg. Diklić, N., Rakin, M. 17-Jul-1963, det. N. Diklić, 43141 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Diklić, N. 18-Jul-1963, 43140 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Zborište, Zmajevski potok, UTM CP75 (leg. Ostojić, D. 28-Aug-1999, det. M. Niketić, 9575 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp., rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Užice**: Buar, Gornja Pora, UTM DP05, 660 m, 01-May-1996, det. S. Vukojičić, 45083 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Užice-Kremna**, UTM CP85, 42971 BEO); **Zlatibor**, krečnjak, 16-May-1931, 45056 BEOU, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); Crni RZav - klisura, Crni vrh, UTM CP84, bukova šuma (leg. Nikolić, V. 01-Aug-1955, 43131 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Nikolić, V. 27-May-1955, 43134, 43133 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Zvezda**: Crni vrh, Crvena stena, UTM CP66, šume i stene u šumi sa Pančičevom omorikom (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Vukojičić, S. 11-Jul-2000, det. M. Niketić, 14672 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Podstolac, Štula karaula, UTM CP66 (leg. Pančić, J. 01-May-1880, det. M. Niketić, 3207 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **C Serbia** **Ibarska dolina**: Raška, Rudine, UTM DN79, Exp. E, 300 m, serpentinit, šikare (leg. Niketić, M., Stevanović, V., Tomović, G., Vukojičić, S., 02-May-2004, det. M. Niketić, BEO); **Ušće**, UTM DP61, serpentinit, kamenjari (leg. Stevanović, V., Vukojičić, S., Tomović, G. 14-Jun-2003, det. M. Niketić, 16803 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Kopaonik**, Exp. NW, 1570 m, gusta smrčeva šuma, 1952, det. M. Niketić, 40785 BEOU); bukovo-smrčeva šuma (leg. Rudski, I. 31-May-1938, det. I. Rudski, 8205 BEO); subalpska smrča (leg. Popović, M. 26-Jun-1954, det. M. Niketić, 40762, 40761 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Mišić, V., Popović, M. 1952, det. M. Niketić, 40780, 40779 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Pančić, J. 01-May-1875, det. J. Pančić, 3224 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); (leg. Pančić, J. 01-May-1875, det. J. Pančić, 14998 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. sylvestris* var. *riviniiana*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); (leg. Rudski, I. 10-Jul-1938, 8224 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Bečirovac, Duboka reka, UTM DN89, Exp. N, NE, 1680 m, bukovo-jelovo-smrčeva šuma, 30-Jul-1952, det. M. Niketić, 40772 BEOU); Exp. S, 1690 m, smrčeva šuma, 30-Jul-1952, det. M. Niketić, 40773 BEOU); Exp. NW, 1585 m, serpentinit, bukova šuma sa vacciniumom, det. M. Niketić, 40774 BEOU); Duboka reka donja, UTM DN89, Exp. E, 1080 m, 31-Jul-1952, det. M. Niketić, 40782 BEOU); Bele stene, Srebrnac, UTM

DN89, 1650 m, subalpijske bukove šume, 08-Aug-1952, det. M. Niketić, 40781 BEOU); (1700 m, krečnjak, rudine, leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D.* 20-Apr-1990, det. D. Lakušić, 93-90 BEOU-KEGB, sub *V. reichenbachiana*, rev. M. Niketić, 20-Sep-2013); Drenjska klisura, UTM DP80, Exp. SW, 750 m, granodiorit, termofilne hrastove šume (leg. *Lakušić, D., Niketić, M.* 18-Apr-1986, det. D. Lakušić, 40798 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); Gobelja, Oštri krš, UTM DN89, 1700m m, krečnjak (leg. *Stevanović, V., Niketić, M.* 04-Jun-1985, det. D. Lakušić, 40707 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); Jošanička banja, Zablaca, UTM DP70, serpentin, borova šuma (leg. *Borisavljević, Lj.* 06-May-1954, det. M. Niketić, 40846 BEOU, sub *Viola* sp.); Zablaca-Jarebica, UTM DP70, kamenjar (leg. *Borisavljević, Lj.* 06-May-1954, det. L. Rajevski, 40845 BEOU); *Quercetum montanum* (leg. *Rajevski, L., Borisavljević, Lj.* 06-May-1954, det. M. Niketić, 40844 BEOU, sub *Viola* sp.); Kaljevac, Šanac, UTM DN79, hrastova šuma (leg. *Rajevski, L.* 23-Apr-1952, det. L. Rajevski, 40851 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); šibljak (leg. *Rajevski, L.* 23-Apr-1953, det. L. Rajevski, 40859 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); (leg. *Rajevski, L.* 24-Apr-1953, det. L. Rajevski, 40860 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); Karaman, UTM DN89, 1750m m, granit, progala smrčeve šume (leg. *Stevanović, V., Niketić, M.* 04-Jun-1985, det. D. Lakušić, 40708 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); (leg. *Stevanović, V., Niketić, M.* Jun-1985, det. D. Lakušić, 40705 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); Samokovska reka - klisura, UTM DN89, Exp. N, 1510 m, tresava (leg. *Mišić, V., Popović, M.* 09-Jun-1952, det. M. Niketić, 40778 BEOU, sub *Viola* sp.); Exp. SW, W, 1555 m, smrčeve šume, 23-Jul-1952, det. M. Niketić, 40789 BEOU); (leg. *Stevanović, V., Niketić, M.* Jun-1985, det. D. Lakušić, 40706 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); Suvi jelak, UTM DN89, Exp. NW, 1670 m, gusta mlada smrčeva šuma, 16-Jul-1952, det. M. Niketić, 40788 BEOU); Suvi jelak-Babin grob, UTM DN89, 1600 m, 07-Jun-1952, det. M. Niketić, 40784 BEOU); Treska, UTM DN88 (leg. *Rudski, I.* 14-Jul-1938, 8233 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Vlajkovci, Brzečka reka, UTM DN99, serpentin (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 14-May-2011, 32133 BEOU-KEGB, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 20-Sep-2013); Vučak, UTM DN89, Exp. NE, 1570 m, smrčeva šuma, 12-Aug-1952, det. M. Niketić, 40783 BEOU); Kraljevo: Čukojevac, UTM DP84 (leg. *Rudski, I.* 25-Apr-1940, 8203 BEO); (leg. *Rudski, I.* 27-Apr-1940, 8192 BEO); Dobre strane, Dobre strane-vrh, UTM DP62 (leg. *Slavković, Ž.* Mar-1970, det. N. Diklić, 43144 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Pasjača, UTM EN47, EN57, bukova šuma (leg. *Diklić, N.* 16-Jul-1959, det. M. Janković, 42970 BEO); Vidojevica, UTM EN47, EN48, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 15-May-1959, det. M. Janković, 43119 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **E Serbia Knjaževac:** Bučje, UTM EP93 (leg. *Pančić, J.*, 01-May-1875, det. M. Niketić, 3291 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **Niš:** okolina (leg. *Petrović, S.* 1879, 40718 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); Sićevačka klisura, Kusača, UTM EN89, mešovite šume i stene (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 26-Apr-1965, det. N. Diklić, 43151 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); manastir Sveta Petka, UTM EN99 (leg. *Lindtner, V.* 13-May-1937, 1276 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Rtanj**, UTM EP64, EP74, 1300- 1530 m, pašnjaci (leg. *Diklić, N.* 08-Jun-1965, det. N. Diklić, 43142 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Stara planina**, 41084 BEOU, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); Topli do, UTM FN49, šumarak (leg. *Grebenščikov, O.* 11-May-1948, det. O. Grebenščikov, U. Rajnović, 40852 BEOU, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); Belan, UTM FN39, 1550 m, pašnjak (leg. *Grebenščikov, O.* 13-May-1948, det. O. Grebenščikov, U. Rajnović, 40853 BEOU); **Suva planina**, UTM EN98, 41083 BEOU, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **Svrljiške planine:** Pleš, UTM EP90 (leg. *Pančić, J.* 01-Jan-1868, det. J. Pančić, 3275 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. prov. elatior*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **SW Serbia Giljeva:** Krajinovići, Čelo brdo, UTM DN08, Exp. NE, 1000 m, serpentin (leg. *Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G.*, 28-Apr-2006, det. M. Niketić, 20725 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); Exp. NW, 1000 m, serpentin (leg. *Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S.* 28-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); **Pešter:** Jarut, UTM DN39 (leg. *Košanin, N.* Jun-1926, det. M. Niketić, 45060 BEOU, sub *Viola* sp.); **Priboj:** Dobrun, Pešterci zaseok, UTM CP91, krečnjak (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 14-Aug-2008, det. M. Niketić, BEO); **Prijepolje:** Mileševka reka - kanjon, UTM CP90, krečnjak (leg. *Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S.* 23-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); krečnjak, stene (leg. *Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G.* 29-Apr-2006, det. M. Niketić, 20840 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Zlatar:** Babića brdo-Mokra poljana, Nova Varoš, kod, UTM DP00, 1200-1400 m, smrčeve šume (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 19-Jun-1970, det. N. Diklić, 43149 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **S Serbia Medveđa:** Tupalski

vis, UTM EN53, silikat (leg. Niketić, M., 08-Oct-2010, det. M. Niketić, BEO); **Radan**, bukova šuma (leg. Nikolić, V. 11-May-1959, det. M. Janković, 43122 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Sokolov vis**, Mali krš, UTM EN35, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2008, det. M. Niketić, BEO); **Veliki krš**, UTM EN35, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2008, det. M. Niketić, BEO); **SE Srbija Bosilegrad**: Valozi, UTM FN01, 1700-1800 m, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G., Zlatković, B., Anačkov, G., 15-Aug-2006, det. M. Niketić, BEO); **Ostrozub**, UTM FN04, 07-Aug-1950, 40890 BEOU, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); (leg. Popović, M. Aug-1950, det. M. Niketić, 40871 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Popović, V. 06-Aug-1950, det. M. Niketić, 40872, 40873 BEOU, sub *Viola* sp.); **Pčinja - klisura**: Radovnica, UTM FM09 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 15-Jul-1972, det. M. Janković, 43129 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Vlasina** (leg. Pančić, J. 01-Jan-1880, det. M. Niketić, 3205 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); Jerma klisura, Klisura selo ispred, UTM FN12, FN13, Exp. SE, mešovita šuma bukve, cera, kitnjaka i graba (leg. Jovanović, S., Niketić, M. 30-Aug-1991, 1947-91 BEOU-KEGB, sub *V. reichenbachiana*, rev. M. Niketić, 20-Sep-2013); **Plana**, UTM FN04, FN14, bukov šibljak (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 28-May-1947, det. M. Niketić, 40855 BEOU, sub *Viola* sp.); **Vrtop**, UTM FN13, Exp. NW (leg. Jovanović, S., Niketić, M. 29-Aug-1991, 1731-91 BEOU-KEGB, sub *V. reichenbachiana*, rev. M. Niketić, 20-Sep-2013); **Vlasinsko jezero**, UTM FN03, šume breze, bukve (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 13-17-Jun-1967, det. N. Diklić, 43143 BEO, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Kosovo Ibarska dolina**: Raška, Leposavić, UTM DN87, serpentin (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G., 02-May-2004, 18770 BEOU-KEGB, sub *V. mirabilis*, rev. M. Niketić, 20-Sep-2013); **Kopaonik**: Oštro koplje, Bare, UTM EN06 (leg. Soška, Th. 29-Jun-1914, det. Th. Soška, 45234 BEOU); **Priština**: Kačikol, UTM EN23, bukova šuma sa javorom (leg. Nikolić, V. 01-Jun-1961, 43102 BEO); **Šar-planina**: Brezovica, Borov vrh, UTM DM97, 1170 m, serpentin, kamenjari (leg. Lazarević, M., Lazarević, P. 15-Aug-2011, 33137 BEOU-KEGB, sub *V. canina*, rev. M. Niketić, 20-Sep-2013); **Careve livade**, UTM DM96, molikove šume (leg. Janković, M. 08-Jul-1961, 40869 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **munika i beli bor** (leg. Janković, M. 08-Jul-1961, 40864 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); **Gine vode**, UTM DM96, molikova šuma (leg. Janković, M. 07-Jul-1961, 40790 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); (leg. Janković, M. 08-Jul-1961, 40865 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 18-Sep-2013); (leg. Janković, M. 08-Jul-1961, 40866 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **Gine vode-Prevalac-Štrpce**, UTM EM07 (leg. Janković, M. 08-11-Jun-1965, det. M. Niketić, 40759 BEOU, sub *Viola* sp.); **Kodža Balkan, Ostrovica**, UTM DM97, silikat (leg. Janković, M. 15-Jul-1967, 40786 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); silikat, krečnjak (i serpentin), munika (leg. Janković, M. 16-Aug-1967, 40887 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **Kokošinje**, UTM EM07, 1200 m, krečnjak, *Taxo-Fagetum* (leg. Stevanović, V. 01-Sep-1997, det. M. Niketić, 7844 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Ošljak, Bela voda**, UTM DM97 (leg. Soška, Th. 07-Jun-1920, 45219 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Popovo prase-Ostrovica**, UTM DM97 (leg. Stevanović, V. 26-Jun-1997, det. M. Niketić, 7279 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Prevalac**, UTM DM96, bukove sastojine (leg. Janković, M. 09-Jun-1965, det. M. Niketić, 40760 BEOU, sub *Viola* sp.); **Metohija Mokra gora**: Radovački stanovi, UTM DN44, bukova šuma (leg. Janković, M., 02-May-1960, det. M. Niketić, 40850 BEOU, sub *Viola* sp.); krečnjak, bukova šuma (leg. Janković, M. 02-May-1960, det. M. Niketić, 40841 BEOU, sub *Viola* sp.); **Prokletije**: Boge, UTM DN23, šuma belog bora (leg. Janković, M. 15-Jul-1958, det. M. Niketić, 40891 BEOU, sub *Viola* sp.); **Dečanska Bistrica**, Dečani, UTM DN31, Exp. E, 700 m, kestenova šuma (leg. Popović 14-Jun-1970, det. M. Niketić, 40854 BEOU, sub *Viola* sp.); Exp. E, 800 m, kestenove šume (leg. Janković, M. 29-May-1959, 40793 BEOU, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); kestenova šuma (leg. Janković, M. 22-Jul-1957, det. M. Niketić, 40889 BEOU, sub *Viola* sp., rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); kestenove šume (leg. Janković, M. 08-May-1960, det. M. Niketić, 40888 BEOU, sub *Viola* sp.); manastir Dečani, UTM DN31, Exp. S, 750 m, kestenove šume (leg. Janković, M. 29-May-1959, det. M. Niketić, 40794 BEOU, sub *V. sylvestris*); **Lumbaradska planina**, UTM DN22, DN32, Exp. S, munikova šuma (leg. Janković, M. 22-May-1959, 40796 BEOU, rev. M. Niketić, 19-Sep-2013); **Peć, Lumbaradska planina**, UTM DN22, DN32 (leg. Janković, M. 23-May-1959, det. M. Niketić, 40842 BEOU, sub *Viola* sp.); **Rugovska klisura**, UTM DN22, DN32 (leg. Rudski, I. 27-Apr-1937, det. M. Niketić, BEO, sub *Viola* sp.); **Prilepska planina**, Raški do, UTM DN22, Exp. NW, požarište, bukovo-jelove šume, 04-Jun-1959, det. M. Niketić, 40849 BEOU); **Raški do-Savine vode-Amšor-Žljeb-Kovraga**, UTM DN21, DN22 (leg. Janković, M. 28-May-07-Jun-1960, det. M. Niketić, 40867 BEOU, sub *Viola* sp.); **Žljeb**

(Maja Rusolija), Lipa selo, iznad, UTM DN33, krečnjak (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 01-Aug-1933, det. P. Černjavski, 8209 BEO); **Šar-planina**: Velibeg-Vraca, UTM DM73 (leg. Džukić, G. 26-Aug-1995, det. M. Niketić, 2872-96 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.).

***Viola rupestris* F. W. Schmidt**
(Fig. 13)

Banat **Deliblatska peščara** (leg. Grebenščikov, O., 06-Apr-1947, det. M. Niketić, 1240 BEO, sub *Viola* sp.); Čardak-Vrelo, UTM EQ17, pesak, *Aceri tatarici-Quercion* (leg. Stevanović, V. 13-Apr-1997, 4851 BEOU-KEGB, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Deliblato, UTM EQ06, pesak, peščara (leg. Soška, Th. 08-May-1922, 45114 BEOU); Dolo-vo, UTM DQ97, bagremova šuma (leg. Stevanović, V. 10-Apr-1970, 1303 BEOU-KEGB, sub *V. suavis*, rev. M. Niketić, 13-Sep-2013); (leg. Stevanović, V. 10-Apr-1970, det. M. Niketić, 1292 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **E Serbia** **Rtanj**, UTM EP64, EP74 (leg. Pančić, J. 01-Apr-1869, det. J. Pančić, 3215 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. arenaria*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Suva planina**, 41059 BEOU, rev. M. Niketić, 13-Sep-2013); Devojački grob-Trem, UTM EN98, krečnjak (leg. Tomović, G. 23-May-2005, det. M. Niketić, 19824 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Pomoravlje** **Veliko Gradište**: Ram, Ramska peščara, UTM EQ25, EQ26 (leg. Bogojević, R., 10072 BEOU-KEGB, sub *V. sylvestris*, rev. M. Niketić, 13-Sep-2013); **SW Serbia** **Golija**, UTM DN49, det. M. Niketić, 41024 BEOU).

***Viola stagnina* Kit. (Fig. 14)**

Šumadija **Beograd**: Makiš, UTM DQ55 (leg. Pančić, J., 01-Apr-1880, det. J. Pančić, 3274 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. pratensis*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); (leg. Soška, Th. Jun-1929, 45063 BEOU, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); Beli Potok, UTM DQ65, po bujnim livadama (leg. Pančić, J. 01-Jun-1875, det. J. Pančić, 14999 BEOU (Herb. Panc.), rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); vlažna livada (leg. Rajevski, L. 10-Apr-1937, 1507 BEO, sub *V. pumila*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Žarkovo, UTM DQ55 (leg. Lindtner, V. May-1936, det. V. Lindtner, 1510 BEO, sub *V. pumila*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Lindtner, V. 21-Apr-1953, det. V. Lindtner, 1506 BEO, sub *V. pumila*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Knić**, UTM DP76 (leg. Lindtner,

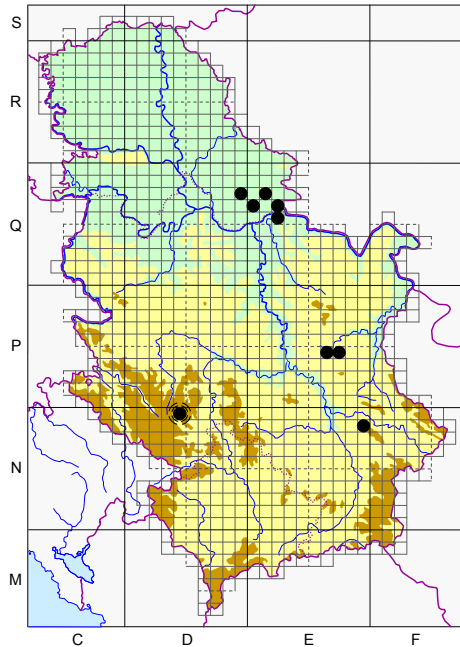

Fig. 13. - Distribution of the species *V. rupestris* F. W. Schmidt in Serbia.

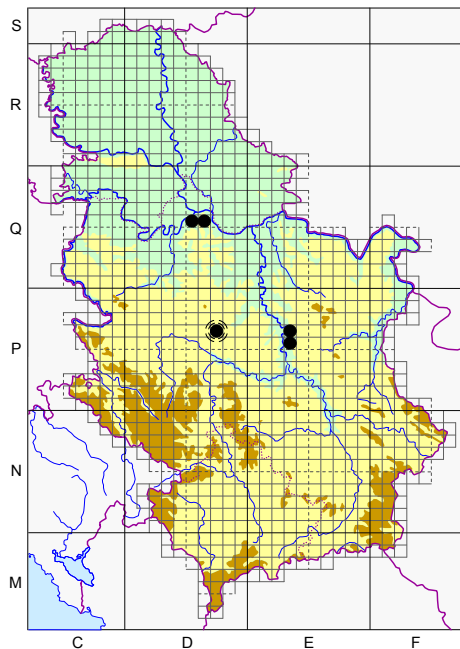

Fig. 14. - Distribution of the species *V. stagnina* Kit. in Serbia.

V. 22-Jun-1949, det. V. Lindtner, 8248 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Pomoravlje Čuprija-Paraćin**, UTM EP35, EP36 (leg. Lindtner, V., 30-May-1950, det. V. Lindtner, 8247 BEO, sub *V. elatior*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013).

Viola suavis Bieb. (Fig. 15)

Banat Deliblatska peščara: Čardak-Vrelo, UTM EQ17, pesak, *Aceri tatarici-Quercion* (leg. Stevanović, V., 13-Apr-1997, 4851 BEOU-KEGB, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Deliblato**, UTM EQ06 (leg. Stevanović, V., 1186 BEOU-KEGB); **Zrenjanin:** Melenci, banja Rusanda, UTM DR44, slatine, pod kulturom crnog bora (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 24-May-1973, 43096 BEO); **Srem Fruška gora:** Iriški venac, UTM DR00, mešovite listopadne šume (leg. Nikolić, V., Diklić, N., 06-May-1971, det. N. Diklić, 42753 BEO, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Slankamen, Koševac, UTM DR30, Exp. N, 244 m, les, stepski fragmenti (leg. Niketić, M., Tomović, G. 13-Apr-2014, det. M. Niketić, BEO); **NW Serbia Gučevo**, UTM CQ52, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G., 01-Nov-2008, det. M. Niketić, BEO); **Podrinje:** Sokolska planina, Soko grad, UTM CQ70, dolomit (leg. Niketić, M. 29-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO, sub *V. hirta*); krečnjak (leg. Niketić, M. 29-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); **Valjevo:** Gradac reka kanjon, 1,5 km uzvodno od man. Čelije, UTM DP09, 250 m, krečnjak, šikare (leg. Niketić, M. 25-Apr-1992, det. M. Niketić, BEO); **Valjevo-Kosjerić:** Taorska Vrela, UTM DP08, krečnjak, stene (leg. Ostojić, D. 12-Sep-1997, 7515 BEOU-KEGB, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Šumadija Beograd:** Avala, Beli Potok, UTM DQ65, bukova šuma (leg. Nikolić, V., 01-Apr-1953, det. V. Nikolić, 1543 BEO, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); Košutnjak, UTM DQ55, 50 m, šuma (leg. Jovanović, P. 18-Apr-2007, 28407 BEOU-KEGB, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); hrastova izdanačka šuma (leg. Rajevski, L. 16-Mar-1938, 1529 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (01-Apr-1926, det. M. Niketić, 40883 BEOU); (leg. Grebenšćikov, O. 03-Jul-1943, det. P. Černjavski, Th. Soška, 1519 BEO, sub *V. riviniana*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Janković, M. Apr-1953, det. M. Niketić, 40884 BEOU, sub *Viola* sp.); (leg. Lakušić, D. 31-Mar-1986, 947-86, 948-86 BEOU-KEGB, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); (leg. Niketić, M. 03-Oct-2008, det. M. Niketić, BEO); **Rakovica**, UTM DQ55, hrastova izdanačka šuma (leg. Rajevski, L. 25-Oct-1938, 1526 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Veliko selo**, UTM DQ66 (leg. Vukojičić, S., Tomović, G., Lazarević, P. 03-Apr-2003, 16330 BEOU-KEGB, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Višnjica**, UTM DQ66 (leg. Borisavljević, Lj. 23-Mar-1950, det. Lj. Borisavljević, 1534 BEO, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); (leg. Niketić, M. 08-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO); (leg. Soška, Th. Apr-1914, 40715 BEOU); (leg. Soška, Th. Apr-1914, 45150 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Bela Stena, Gradina**, UTM DQ66, 130 m, les (leg. Niketić, M. 22-May-2005, det. M. Niketić, BEO); **Duboki dol**, UTM DQ66, 01-Apr-1926, 40882 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Lipak**, UTM DQ66, šuma (leg. Bogojević, R. 24-May-1960, 40758 BEOU, sub *V. alba*, rev. M. Niketić, Apr-2005); **Gornji Milanovac:** Brđanska klisura, Brđani, UTM DP57, po krševima (leg. Pančić, J. 01-Jul-1852, det. J. Pančić, 3265 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Knić:** Borač, UTM DP66, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-May-2004, det. M. Niketić, BEO); **Kragujevac:** Dobrača, Seničko polje, UTM

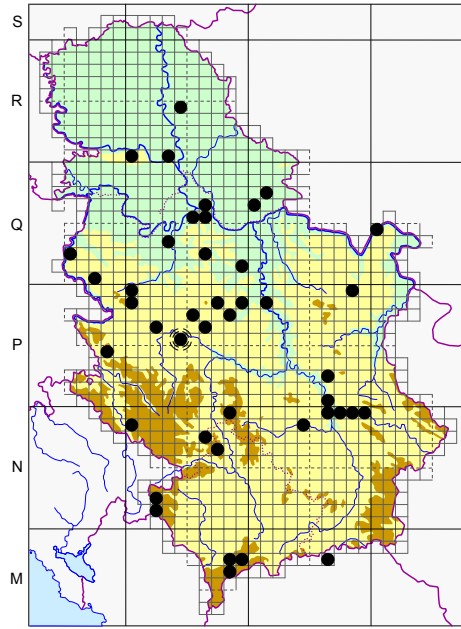

Fig. 15. - Distribution of the species *V. suavis* Bieb. in Serbia.

DP78 (leg. *Rudski*, I. 24-Apr-1938, det. M. Niketić, 1296 BEO, sub *Viola* sp.); **Drača**, UTM DP87 (leg. *Rudski*, I. 06-Jun-1980, det. M. Niketić, 1273 BEO, sub *Viola* sp.); **Resnik**, UTM DP98 (leg. *Rudski*, I. 06-May-1939, 8148 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Mladenovac: Kosmaj**, Košutica, UTM DQ62 (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 10-May-2003, det. M. Niketić, BEO); **Veliki Kosmaj**, UTM DQ62, silikat (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 10-May-2003, det. M. Niketić, BEO); **Obrenovac: Veliko polje - Čekičeva šuma**, UTM DQ33, *Quercus-Carpinetum* (leg. *Stanojević, S.* 25-Apr-1996, det. S. Stanojević, 4907 BEOU-KEGB, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **Pomoravlje Smederevska Palanka** (leg. *Pečnik*, 1943, det. P. Černjavski, 8144 BEO, sub *V. sepincola*, rev. M. Niketić, 25-Sep-2013); **Glibovac**, UTM DQ91, voćnjak (leg. *Tomić, A.* 24-Mar-1992, det. A. Tomić, 41071 BEOU, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Velika Morava: Bagrdan klisura, Brzan**, UTM EP18, silikat (leg. *Niketić, M.* 09-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO, sub *V. hirta*); **NE Serbia Bor: Veliki krš, glavni vis**, UTM EP89, šibljak (leg. *Diklić, N.*, 29-Jun-1960, det. M. Janković, 43097 BEO); **Đerdapska klisura: Kazan**, UTM FQ04, krečnjak (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 14-Apr-2008, det. M. Niketić, BEO); **W Serbia Čačak**, UTM DP45 (leg. *S. P.*, det. M. Niketić, 41067 BEOU, sub *Viola* sp.); **Mokra gora: Krmanski potok**, UTM CP84 (leg. *Soška, Th.* Jun-1914, 45141 BEOU, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **C Serbia Goč: Gvozdac, Jelen Do**, UTM DP26, krečnjak (leg. *Niketić, M., Tomović, G.*, 11-Apr-2009, det. M. Niketić, BEO, sub *V. alba*); **Kopaonik: Brzeče, po hrptu grebena**, UTM DN89, Exp. SE, 1300 m, Apr-2005, 40787 BEOU, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Metode, Lisičje stene**, UTM DN89, 1600 m, krečnjak, stene (leg. *Lakušić, D., Niketić, M.* 18-Sep-1986, det. D. Lakušić, 40797 BEOU, sub *V. hirta*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Prokuplje: Gubetin**, UTM EN48, silikat (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 30-Apr-2008, det. M. Niketić, BEO); **E Serbia Niš: Gabrovac, Del - Milljkov del**, UTM EN79, 420 m, kompozitna podloga, šikare (leg. *Niketić, M.*, 27-Oct-2013, det. M. Niketić, BEO); **Jelašnička klisura**, UTM EN89 (leg. *Stevanović, V., Niketić, M., Tomović, G.* 15-Mar-1998, det. M. Niketić, 10942 BEOU-KEGB, sub *Viola* sp.); **Radovanski kamen**, UTM EN89, 580 m, krečnjak, *Carpinetum orientalis* (leg. *Niketić, M., Buzurović, U.* 07-May-2014, det. M. Niketić, BEO); **Krušce**, UTM EN69, 50 m, les, šikare (leg. *Savić, A.* 02-Apr-2007, 28373 BEOU-KEGB, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 21-Sep-2013); **okolina** (leg. *Petrović, S.* 1879, det. W. Becker, 45095 BEOU, sub *V. collina*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Paljina, leva obala Toponičke reke**, UTM EP60, 200 m, aluvijalni nanosi, mezofilne livade (leg. *Niketić, M.* 14-Oct-2013, det. M. Niketić, BEO); **Sičevačka klisura, Oblik**, UTM EN99, *Carpinetum orientalis* (leg. *Niketić, M.* 07-Apr-2007, det. M. Niketić, BEO); (leg. *Niketić, M.* 09-May-2007, det. M. Niketić, BEO); krečnjak, *Carpinetum orientalis* (leg. *Niketić, M.* 28-May-2007, det. M. Niketić, BEO); **Suvi do, Dubrava**, UTM EN79, 300 m, kompozitna podloga, bagremova šuma (leg. *Niketić, M.* 29-Oct-2013, det. M. Niketić, BEO); **Ozren: Janior**, UTM EP62 (leg. *Antonijević, R.* 07-May-1957, det. M. Niketić, 41070 BEOU, sub *Viola* sp.); **Svrljiške planine: Krupac, istočno od sela**, UTM EN99, Exp. N, 400 m, krečnjak, kamenjari i stene (leg. *Niketić, M.* 01-Mar-2014, det. M. Niketić, BEO); **SW Serbia Giljeva: Krajnoviči, Čelo brdo**, UTM DN08, Exp. NW, 1000 m, serpentinit (leg. *Niketić, M., Tomović, G., Stevanović, V., Vukojičić, S.*, 28-Apr-2006, det. M. Niketić, BEO, sub *V. hirta*); **Rogozna: Banja-Grižani Han**, UTM DN67, DN76 (leg. *Soška, Th.* 23-Jun-1914, 40745 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 01-Oct-2013); **Grižani Han**, UTM DN76 (leg. *Soška, Th.* Jun-1914, det. W. Becker, 45223 BEOU, sub *V. odorata*, rev. M. Niketić, 01-Oct-2013); **S Serbia Rujan planina: Veliki Orljak**, UTM EM67, krečnjak (leg. *Niketić, M., Tomović, G.*, 04-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO); BEO, sub *V. odorata*); **Kosovo Šar-planina: Ošljak**, UTM DM87, DM97 (leg. *Rudski, I.*, 20-Jul-1930, 45067 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Gornje selo**, UTM DM97 (leg. *Rudski, I.* 18-Jul-1930, 45072 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Mušnikovo**, UTM DM97 (leg. *Rudski, I.* 09-Jul-1930, 45070 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Metohija Prizren: Prizrenska Bistrica - klisura**, UTM DM87 (leg. *Soška, Th.*, 10-Jul-1914, 40748 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013); **Prokletije: Prilepska planina, Raški do-Savine vode-Amšor-Žljeb-Kovraga**, UTM DN21, DN22 (leg. *Janković, M.* 28-May-07-Jun-1960, det. M. Niketić, 40868 BEOU, sub *Viola* sp.); **Šar-planina: Ljubinj, Ljubinjski potok**, UTM DM86, 04-Jul-1930, det. M. Niketić, 45066 BEOU); **Nebregošte**, UTM DM86 (leg. *Rudski, I.* 02-Jul-1930, 45069 BEOU, sub *V. pontica*, rev. M. Niketić, 07-Sep-2013).

V. sect. *DISCHIDIUM* Ging.***Viola biflora* L. (Fig. 16)**

W Serbia Tara planina: Beli Rzav - klisura, Sklopovi (Zaovine-Kotroman), UTM CP75, krečnjak, vlazne stene uz reku (leg. *Zlatković, B., Ostojić, D.*, det. B. Zlatković, 16034 BEOU); **C**

Serbia Kopaonik, smrčeva šuma (leg. *Đelfi, B.*, 25-May-1936, det. B. Đelfi, 8273 BEO); subalpska smrča (leg. *Popović, M.?* 26-Jun-1954, det. G. Tomović, 41943 BEOU); (leg. *Pančić, J.* 01-Aug-1852, det. J. Pančić, 3218 BEOU (Herb. Panc.)); (leg. *Pančić, J.* 1863, det. J. Pančić, 3219 BEOU (Herb. Panc.)); (leg. *Smerečinska, J.* 20-May-1936, det. J. Smerečinska, 8269 BEO); Brzečka reka, UTM DN89 (leg. *Lakušić, D., Mitrović, V.*, "ENDEMIT" 27-May-2001, det. D. Lakušić, 13925 BEOU-KEGB); Brzečka reka - dolina, UTM DN89 (leg. *Lakušić, D.* 27-May-2001, det. D. Lakušić, 11009 BEOU-KEGB); Gobelja, Mala Gobelja, UTM DN89, Exp. N, 1720 m, kamenjar na granici smrčeve šume, 11-Jun-1952, det. G. Tomović, 41946 BEOU); Oštri krš, UTM DN89, 1700 m, krečnjak, *Piceetum excelsae* (leg. *Nikolić, D.* 15-Jun-1988, det. D. Lakušić, 41948 BEOU); Jadovnik, UTM DN79 (leg. *Pančić, J.* 01-Jul-1864, det. J. Pančić, 3180 BEOU (Herb. Panc.)); Kadijevac, Hajdučki potok, kod Strugare, UTM DN89, 1500 m, *Piceetum excelsae* (leg. *Stanić, S. et al.* 14-Jul-1988, det. D. Lakušić, 41949 BEOU); Karaman, Mali Karaman, UTM DN89, 1850 m, granit, *Vaccinio-Juniperetum nanae* (leg. *Lakušić, D.* 07-Jun-1988, det. D. Lakušić, 41950 BEOU); Vučak, UTM DN89, 1600-1700 m, smrčeva šuma, 18-Jun-1952, det. G. Tomović, 41947 BEOU); Krčmar, UTM DN89 (leg. *Rudski, I.* 10-Jul-1938, det. I. Rudski, 8268 BEO); Samokovska reka, iznad, UTM DN89, smrčeva šuma sa mahovinom, 09-Jun-1952, det. G. Tomović, 41945 BEOU); Samokovska reka - dolina, UTM DN89, tresava (leg. *Popović, M.?* 21-Jun-1954, det. G. Tomović, 41944 BEOU); Samokovska reka - klisura, UTM DN89 (leg. *Stevanović, V., Niketić, M.* Jun-1985, det. D. Lakušić, 41952 BEOU); Suvo rudište, UTM DN89, Exp. N, 1700 m, granit, *Piceetum excelsae* (leg. *Lakušić, D.* 05-Jul-1991, det. D. Lakušić, 41951 BEOU); Suvo rudište-Nebeske stolice, UTM DN88, DN89, 1800 m, silikat, ivica smrčeve šume (leg. *Lakušić, D.* 16-Jun-2007, det. D. Lakušić, 24622 BEOU-KEGB);

SW Serbia Stari Kolašin: Batrage, Draška suhovara, UTM DN55, smrčeva šuma (leg. *Rudski, I.*, 06-Jul-1932, det. S. Vukojičić, BEO); **Metohija Mokra gora:** Novin vrh, UTM DN54, smrčeva šuma (leg. *Rudski, I.*, 06-Jul-1932, det. I. Rudski, BEO); **Prokletije:** Košutine, Košutina lokva, UTM DN23 (leg. *Gošović, S.* 10-Jun-1922, det. S. Gošović, 41939 BEOU); Lumbardska planina, UTM DN22, DN32, Exp. N, munikova šuma (leg. *Janković, M.* 23-May-1959, det. M. Janković, 41941 BEOU); Prilepska planina, Raški do, UTM DN22, Exp. NW, požarište bukovo-jelove šume (leg. *Janković, M.* 04-Jun-1959, det. S. Vukojičić, 41942 BEOU); Žljeb (Maja Rusolija), UTM DN33, 1900 m (leg. *Rudski, I.* 25-Jun-1932, det. S. Vukojičić, BEO); 2000 m (leg. *Rudski, I.* 25-Jun-1932, det. I. Rudski, BEO); 2100 m (leg. *Rudski, I.* 25-Jun-1932, det. S. Vukojičić, BEO); Exp. NE, 2272 m, krečnjak (leg. *Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V.* 02-Aug-1933, det. P. Černjavski, 8271 BEO).

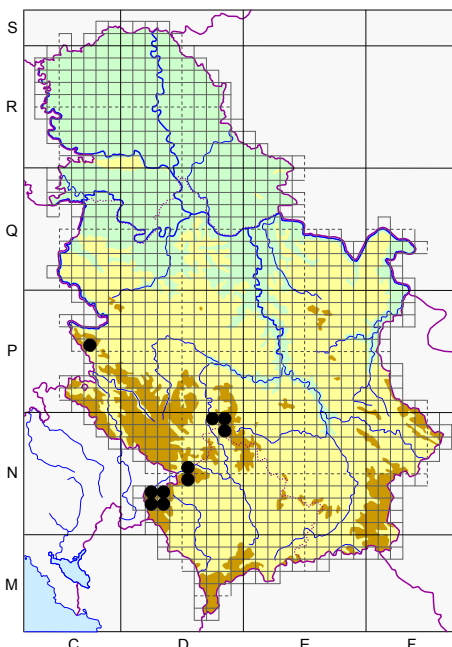

Fig. 16. - Distribution of the species *V. biflora* L. in Serbia.

V. sect. *MELANIUM* Ging.***Viola aetolica* Boiss. & Heldr. (Fig. 17)**

Metohija Koritnik, UTM DM65, DM66 (leg. Oehm, H., May-1937, 8506 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, 21-Dec-2012); **Mokra gora**, UTM DN54 (leg. Petrović, D., 41298 BEOU, sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, 21-Dec-2012); **Paštrik**, UTM DM67 (leg. Džukić, G., Milojević, B. 19-Jul-1980, det. G. Tomović, 1071, 1093, 1117 BEOU-KEGB); **Prokletije**: Bogičevica, Babino polje, UTM DN21, nekošene livade (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 19-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8450 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Dec-2012); smrčeva šuma (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 19-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8472 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Dec-2012); Dobroška planina, UTM DN21 (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 18-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8474 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Dec-2012); Tropojske pločice, UTM DN21, kamenjari (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 18-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8473 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Dec-2012); Koprivnik, UTM DN20, *in mugeti* (leg. Soška, Th. 15-Jun-1923, 41123

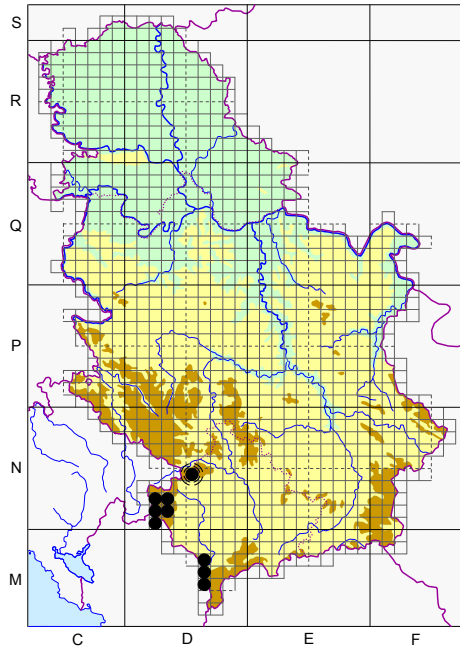

Fig. 17. - Distribution of the species *V. aetolica* Boiss. & Heldr. in Serbia.

BEOU, sub *V. alpestris* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); *in pascuis subalpinis* (leg. Soška, Th. Jun-1923, 41121 BEOU, sub *V. alpestris* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Soška, Th. 15-Jun-1923, 41122 BEOU, sub *V. alpestris* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); UTM DN31, DN32, 1500 m, *in pratis* (leg. Grebenščikov, O. 08-Jul-1939, det. G. Tomović, BEO); vlažni mugus (leg. Janković, M. 11-Jul-1963, det. M. Janković, 41293 BEOU, sub *V. elegantula*?, rev. G. Tomović, 21-Dec-2012); Kurvala, Ločanska planina, UTM DN31, suvati iznad šumskog pojasa (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 15-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8470 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Dec-2012); Pločica, UTM DN21, DN31, 2100-2200 m, škriļjci (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 16-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8465 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Dec-2012); (leg. Lindtner, V. 1933, det. G. Tomović, BEO); vrh, UTM DN31, livade (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 16-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8539 BEO, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Lumbardska planina, UTM DN22, DN32, munikova šuma (leg. Janković, M. 22-May-1959, det. M. Janković, 41297 BEOU, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, 21-Dec-2012); Nedžinat, UTM DN22, krečnjak, stene u borovoj šumi (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 28-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8466 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Dec-2012); pod vrhom, UTM DN22, krečnjak, stene (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 28-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8475 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Dec-2012); Prilepska planina, Raški do-Savine vode-Amšor-Žljeb-Kovraga, UTM DN21, DN22 (leg. Janković, M. 28-May - 07-Jun-1960, det. M. Janković, 41295 BEOU, sub *V. elegantula*?, rev. G. Tomović, 21-Dec-2012); Rugovska klisura, Slane poljane, UTM DN32, munikova šuma (leg. Janković, M. 06-Jul-1960, det. M. Janković, 41294 BEOU, sub *V. elegantula*?, rev. G. Tomović, 21-Dec-2012).

Viola arvensis* Murray (Fig. 18)*Bačka Subotičko-Horgoška peščara:**

Ludaško jezero, severozapadno od jezera, UTM DS00, les, pustare (leg. Niketić, M., Tomović, G., 12-Apr-2014, det. G. Tomović, BEO);

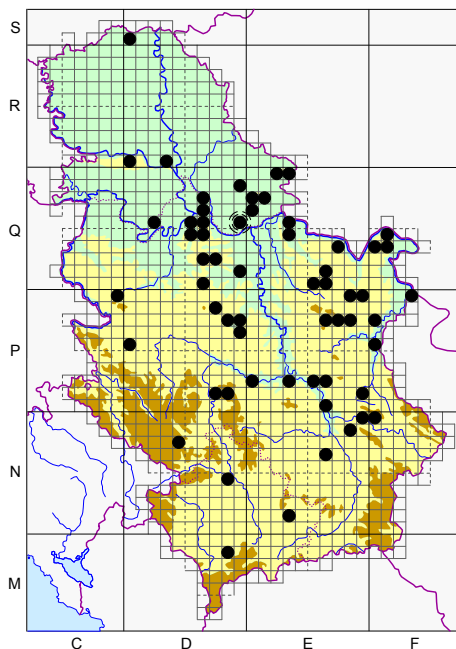
Banât Deliblatska peščara (leg. Lakušić, D., 01-May-1991, 2890 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Stevanović, V., det. V. Stevanović, 1387 BEOU-KEGB, sub *V. kitaibeliana*); Deliblato, UTM EQ06 (leg. Miljković, B. 1929, det. G. Tomović, VA-001 BEO, sub *V. sylvestris*); (leg. Soška, Th. May-1929, det. G. Tomović, 41995 BEOU); Devoljački bunar, UTM DQ98, 160 m, peščarska vegetacija, *Festucetea vaginatae* (leg. Stevanović, V., Lakušić, D., Kabaš, E. 28-May-2011, det. G. Tomović, 37287 BEOU-KEGB); Flamunda, UTM EQ07 (leg. Niketić, M., Lakušić, D., Tomović, G. 10-May-1998, 10814 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Soška, Th. Apr-1943, det. Th. Soška, 8567 BEO, sub *V. kitaibeliana*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Grebenac, UTM EQ17, kultura belog bora (leg. Stevanović, V. 30-May-1970, det. V. Stevanović, 1326 BEOU-KEGB, sub *V. kitaibeliana*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Korn bunar, UTM EQ07, peščara (leg. Stevanović, V., Jovanović, S. 05-May-1990, det. G. Tomović, 309-90 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*?); peščarska vegetacija (leg. Stevanović, V., Jovanović, S. 05-May-1990, det. G. Tomović, 309 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*?); **Kovin**, UTM DQ95 (leg. Jovanović, E. 01-May-2002, det. E. Jovanović, 41971 BEOU, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Pančevo:** Jabuka, Jabučki rit, UTM DQ67 (leg. Gajić, D. 15-May-1953, det. D. Gajić, 41978 BEOU, sub *V. arvensis*); (leg. Gajić, D. 15-May-1953, det. G. Tomović, 41979 BEOU); **Vršačke planine** (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 28-Apr-1975, det. G. Tomović, 42772 BEO); odmaralište "13. maj" - lugarnica, UTM EQ29, šuma kitnjaka i lipe (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 06-May-1970, det. N. Diklić, 42764 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); odmaralište "13. maj" - Velika Čoka, UTM EQ29, EQ39 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 16-Jul-1969, det. N. Diklić, 42818, 42819 BEO, sub *V. arvensis* var. *gracilensis*); planinarski dom Široko bilo, UTM EQ29, proplanci (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-Jun-1968, det. G. Tomović, 42768 BEO, sub *V. arvensis*?, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Vršačka kula, UTM EQ29 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 27-Apr-1967, det. G. Tomović, 42808 BEO, sub *V. banatica*?, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Srem Fruška Gora:** Novi Slankamen, Vinogradi, kota 244, UTM DR30, Exp. S, 244 m, les, stepski fragment (leg. Niketić, M., Tomović, G., 13-Apr-2014, det. G. Tomović, BEO); Zmajevac, UTM DR00, šuma kitnjaka i lipe (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-May-1970, det. N. Diklić, 42763 BEO, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 09-Jun-1997, det. G. Tomović, 5394 BEOU-KEGB); **Pećinci:** Obedska bara, UTM DQ25 (leg. Milovanović, D. 10-Jun-1947, det. D. Milovanović, VA-002 BEO, sub *V. kitaibeliana*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **NW Serbia Jablanik**, UTM CP99, Exp. E, obrađeno zemljište (leg. Diklić, N., 24-Apr-1955, det. N. Diklić, 42777 BEO); **Medvednik**, UTM CP99 (leg. Pančić, J. 1875, det. J. Pančić, 3243 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Šumadija Arandelovac:** Venčac, UTM DQ60, hrastov šibljak (leg. Diklić, N., 11-Jun-1962, det. N. Diklić, 42931 BEO, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Beograd**, ruderalis (leg. Milošević, S. 1990, det. S. Milošević, 41970 BEOU); (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3320 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Avala**, UTM DQ64, DQ65, hrastova šuma (leg. Rajevski, L. 08-Jun-1938, det. L. Rajevski, VA-008 BEO); (leg. Mišić, V. 31-May-1961, det. G. Tomović, 41999 BEOU); Beli potok, UTM

Fig. 18. - Distribution of the species *V. arvensis* Murray in Serbia.

DQ65 (leg. Pavlović 1875, det. Pavlović, 42002 BEOU, sub *V. tricolor*); Pinosava, UTM DQ64, DQ65 (leg. Gajić, D. 06-Jun-1956, det. G. Tomović, 41980 BEOU); Grocka, UTM DQ65, bašta (leg. Bartula, M. 01-May-1996, det. M. Bartula, 42006 BEOU); Karaburma, UTM DQ66, *in agris* (leg. Lindtner, V. Apr-1939, det. V. Lindtner, VA-007 BEO); (leg. Lindtner, V. Apr-1939, det. V. Lindtner, BEO); Košutnjak, UTM DQ55 (leg. Rajevski, L. 28-May-1937, det. L. Rajevski, VA-005 BEO); okolina, vinogradi, u žitu (leg. Pavlović 1873, det. Pavlović, 42003 BEOU, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Resnik, UTM DQ55 (leg. Grebenščikov, O. 15-Apr-1940, det. O. Grebenščikov, VA-006 BEO); Ripanj, UTM DQ54 (leg. Soška, Th. Jun-1922, det. Th. Soška, 41997 BEOU); **Kragujevac**: Drača, UTM DP87 (leg. Rudski, I. 06-Jun-1939, det. I. Rudski, 8555 BEO); Molerovića livada, UTM DP96, 06-May, det. G. Tomović, 8554 BEO); Stragari, Kotraž, brdo Karaula, UTM DP78, krečnjak (leg. Niketić, M., Jovanović, M. 06-May-2004, det. G. Tomović, BEO); Sušica, ulica Beogradska, UTM DP97, 190 m, pored trotoara (leg. Bogdanović, M. 21-May-1997, det. V. Stevanović, 41987 BEOU, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Šumarice, UTM DP87 (leg. Rudski, I. 06-May-1936, det. I. Rudski, 8581 BEO, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Mladenovac**: Kosmaj, UTM DQ62 (leg. Diklić, N. Oct-1955, det. N. Diklić, VA-003 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); vojna kasarna, UTM DQ72, pored puta (leg. Anđelković, S. 15-Apr-2001, det. S. Anđelković, 41988 BEOU, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Pomoravlje Velika Morava**: Smederevska Palanka, pored pruge (leg. Kočović, K., 04-May-2002, det. K. Kočović, 41989 BEOU, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Kočović, K. 14-Aug-2001, det. K. Kočović, 41990 BEOU, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Pečnik 1943, det. P. Černjavski, 8561 BEO); Glibovac, UTM DQ91, pored pruge (leg. Tomić, A. 05-May-1992, det. M. Niketić, 41972 BEOU); pored puta (leg. Tomić, A. 09-Jun-1991, det. M. Niketić, 41976 BEOU); Mikulja (brdo), UTM DQ91, 02-May-1943, det. G. Tomović, 41973 BEOU); Vlajića brdo, UTM DQ91, njive (leg. Pečnik 09-May-1942, det. P. Černjavski, 8568 BEO, sub *V. kitaibeliana*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Veliko Gradište**: Srebrno jezero, UTM EQ35 (leg. Bogojević, R. 01-Apr-1987, 10053 BEOU-KEGB, sub *V. kitaibeliana*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Topolovnik, Lipovača, UTM EQ34, les (leg. Niketić, M. 30-Apr-2010, det. G. Tomović, BEO); **NE Serbia Bor**: Brestovačka banja, UTM EP87, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M., 21-Jun-1972, det. G. Tomović, 42798 BEO); (leg. Pančić, J. 1870, det. J. Pančić, 3211 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. agrestis*); (leg. Pančić, J. 1876, det. G. Tomović, 15003 BEOU (Herb. Panc.)); (leg. Soška, Th. 28-Jun-1929, det. G. Tomović, 41199 BEOU); Stol, UTM EP99, krečnjak, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 15-Jun-1979, det. G. Tomović, 42778 BEO); Veliki krš, UTM EP89, Exp. NW (leg. Diklić, N. 14-Jul-1959, det. N. Diklić, 42790 BEO); **Đerdapska klisura**: Golo brdo, UTM FQ14, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 08-Jun-1970, det. G. Tomović, 42795 BEO); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 18-Jun-1969, det. V. Nikolić, 42781 BEO); Miroč, UTM FQ03, livade (leg. Diklić, N. 16-May-1955, det. N. Diklić, 42789 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Pesača, UTM EQ73, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 22-Apr-1968, det. V. Nikolić, 42794 BEO); Pesača-Bosman, UTM EQ73, šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 21-Apr-1968, det. V. Nikolić, 42793 BEO); Tekija, UTM FQ14, *Chrysopogonetus grylli* (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 16-Jun-1969, det. V. Nikolić, 42782 BEO); **Kladovo**: Podvrška, Velika čuka, UTM FQ13, krečnjak, stene (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Tomović, G. 15-Jun-1998, 12363 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis?*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Majdanpek**: Majdanpečka Domena, Breza, UTM EQ61, krečnjak, pukotine stena, 18-Jul-1947, BEO, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović); livade (leg. Gajić, M., det. G. Tomović, VA-004 BEO); **Malinik**: Lazareva reka - kanjon, UTM EP67, EP77, krečnjak (leg. Lakušić, D., Tomović, G. 18-May-2007, det. G. Tomović, 19729 BEOU-KEGB); krečnjak, stene i kamenjari (leg. Stevanović, V. 18-May-1990, det. V. Stevanović, 358-90 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis & tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); pored puta, 11-Jul-1985, det. G. Tomović, VA-001 BEOU-KEGB); **Negotin**: Radujevac, Kapu Đalu, UTM FP39 (leg. Soška, Th. 31-Apr-1932, det. G. Tomović, 41993 BEOU); **Zaječar**: Timok reka - klisura, Čokonjar, Čokonjarsko brdo, UTM FP07, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-Jun-2005, det. G. Tomović, BEO); Vrška čuka, greben-vrh, UTM FP05, 650 m, krečnjak (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 24-Jun-1975, det. G. Tomović, 42803 BEO); **Žagubica**: Milatovac-Vukovac, UTM EQ50, EQ60 (leg. Lindtner, V. 25-Jun-1951, det. N. Diklić, 42783 BEO); **W Serbia Užice**: Đetina reka - klisura, Stari grad, UTM DP05, krečnjak, *in saxosis* (leg. Soška, Th., Jun-1926, det. Th. Soška, 41994 BEOU); **Zlatibor** (leg. Pančić, J. 1875, det. J. Pančić, 3242 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **C Serbia Ibarska dolina**: Ušće, Žaračka planina, Gokčanica selo, bliu, UTM DP71, 700-800 m (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G., 02-May-2004, det. G. Tomović, BEO); **Kruševac**: Gaglovo,

Sekljivica, UTM EP32, strnjšte (leg. *Bogdanović, M.* 10-Aug-1971, det. G. Tomović, 42799, 42800, 42801 BEO); (42802 BEO, sub *V. arvensis?*); **Trstenik**: Bučje, Pečeni grob, UTM EP02, silikat, kamenjari (leg. *Spasojević, J.* 20-Apr-1992, det. D. Lakušić, 41998 BEOU); **Željnjak**, UTM DP81, serpentinit (leg. *Stevanović, V.* 23-Jun-1989, det. G. Tomović, 4189 BEOU-KEGB); **E Serbia Aleksinac** (leg. *Pančić, J.*, 1868, det. J. Pančić, 3304 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*); **Kraljevo**, UTM EP52, vlažne dolinske livade (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 13-Jun-1976, det. G. Tomović, 42779 BEO); **Knjaževac**: Svrlijska Topla, UTM EP91, krečnjak, stepski fragment (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 06-Apr-2008, 26994 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Niš**: Mezgraja, UTM EP60, 21-May-1955, det. G. Tomović, 41209 BEOU); **Sićevečka klisura**, manastir Sveta Petka, UTM EN99 (leg. *Soška, Th.* 04-Jun-1932, det. Th. Soška, 41991 BEOU); **Sićevo**, UTM EN88 (leg. *Pančić, J.* 1880, det. G. Tomović, 3203, 3204 BEOU (Herb. Panc.)); **Ozren**: Janior, UTM EP62 (leg. *Diklić, N.* 19-May-1957, det. N. Diklić, 42791 BEO); **Svrlijske planine**: Zeleni vrh, UTM FN09, 02-Jun-2008, det. G. Tomović, BEO); **SW Serbia Novi Pazar**: Sopočani manastir, Careva česma, iznad, UTM DN47, krečnjak (leg. *Košanin, N.*, det. G. Tomović, 41959 BEOU); vrela Raške, UTM DN47, det. G. Tomović, 41975 BEOU); **S Serbia Bojnik**: Kacabać, UTM EN66, 250 m, les, vinogradi i voćnjaci (leg. *Stojanović, D.*, 19-Apr-2009, 29447 BEOU-KEGB); **Kosovo Gnjilane**: Novo brdo, UTM EN31 (leg. *Tomović, G., Randalović, V., Zlatković, B.*, 08-Aug-1997, det. G. Tomović, 8146 BEOU-KEGB); **Šarplanina**: Kodža Balkan, Rusenica reka - klisura, manastir Sveta Trojica, UTM DM88 (leg. *Košanin, N.* 06-Jun-1923, det. N. Košanin, 41984 BEOU); **Zvečan**, UTM DN84 (leg. *Košanin, N.* 18-Apr-1913, det. N. Košanin, 41985 BEOU).

Viola calcarata subsp. *zoysii* (Wulfen) Merxm. (Fig. 19)

Metohija Koritnik: Rapča, UTM DM65, pojas bukve i munike (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.*, 12-Jul-1968, det. N. Diklić, 43183 BEO, sub *V. zoysii*); Ravnište, plato, UTM DM66, *Nardetum* (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 28-Jul-1968, det. N. Diklić, 43184 BEO, sub *V. zoysii*); **Prokletije**: Bogičevica, UTM DN21, *in saxosis* (leg. *Lindtner, V.* 19-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8304 BEO, sub *V. zoysii*); Babino polje, UTM DN21, krečnjak, *in pratibus alpinis* (leg. *Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V.* 17-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8301 BEO, sub *V. zoysii*); Derviš Kom, UTM DN21, 2200-2250 m, granit (leg. *Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V.* 17-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8305 BEO, sub *V. zoysii*); 2200-2300 m, krečnjak, stene (leg. *Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V.* 17-Jul-1933, det. G. Tomović, VZ-005 BEO, sub *V. calcarata* subsp. *zoysii*); Derviš Kom-Pločica, UTM DN21, krečnjak (leg. *Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V.* 17-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8306 BEO, sub *V. zoysii*); Koprivnik, UTM DN31, DN32, 2400 m, *in pascuis glareosis* (leg. *Grebenščikov, O.* 10-Jul-1935, det. O. Grebenščikov, VZ-003 BEO, sub *V. zoysii*); *ad nives deliquescentes* (leg. *Košanin, N.* 15. Jun-1923, det. N. Košanin, 41450 BEOU, sub *V. calcarata* subsp. *zoysii*); *ad nives lignescentis regioni mugheti* (leg. *Soška, Th.* 15-Jun-1915, det. Th. Soška, 41448 BEOU, sub *V. zoysii*); zona *Pinus mugus*, pored snega koji se topi (leg. *Soška, Th.* 15. Jun-1923, det. Th. Soška, 41449 BEOU, sub *V. calcarata* subsp. *zoysii*); (leg. *Sobrijevski 1933*, det. P. Černjavski, 8307 BEO, sub *V. zoysii*); Veternik, UTM DN31 (leg. *Niketić, M.* 29-Aug-1997, det. G. Tomović, BEO, sub *V. calcarata* subsp. *zoysii*); Marijaš, Bogdaš, ispod vrha, UTM

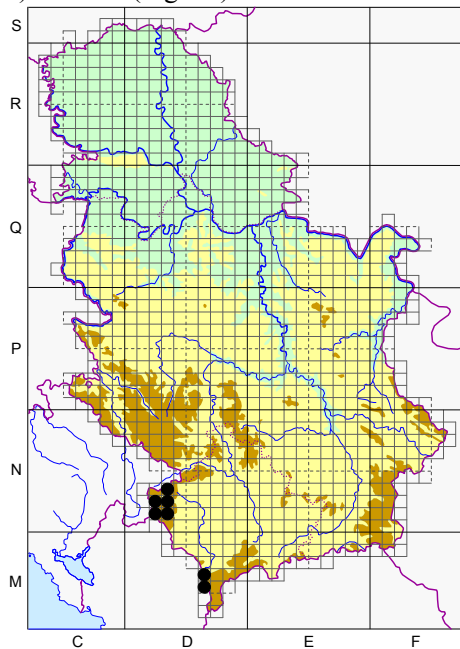

Fig. 19. - Distribution of the subspecies *V. calcarata* subsp. *zoysii* (Wulfen) Merxm. in Serbia.

DN21 (leg. *Džukić, G., Milojević, B.* 16-Jul-1980, det. G. Tomović, 878 BEOU-KEGB, sub *V. zoysii*); **Nedžinat**, UTM DN22, osuline i kamenjari (leg. *Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M.* 15-Jul-1973, det. G. Tomović, 43185, 43186 BEO, sub *V. zoysii*); **Žljeb (Maja Rusolija)**, UTM DN33, 1900 m (leg. *Rudski, I.* 25-Jun-1932, det. G. Tomović, BEO, sub *V. zoysii*); 2000 m (leg. *Rudski, I.* 25-Jun-1932, det. G. Tomović, VZ-001 BEO, sub *V. zoysii*); 2300 m (leg. *Rudski, I.* 25-Jun-1932, det. G. Tomović, VZ-002 BEO, sub *V. zoysii*); vrh, UTM DN33, 2100 m, blizu vrha, pored snega (leg. *Rudski, I.* 25-Jun-1932, det. G. Tomović, VZ-004 BEO, sub *V. zoysii*).

Viola dacica Borbás (Fig. 20)

NE Serbia Bor: Stol, UTM EP99 (leg.

Pančić, J., Jun-1876, det. G. Tomović, 15002

BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **Đerdap-**

ska klisura: Donji Milanovac, UTM EQ82

(leg. *Pančić, J.* Jul-1871, det. J. Pančić, 3306

BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*, rev. G.

Tomović, 07-Sep-2013); **Majdanpek**, UTM

EQ71, det. G. Tomović, 8420 BEO); (leg.

Pančić, J. 1875, det. J. Pančić, 3189 BEOU

(Herb. Panc.), sub *V. speciosa*, rev. G. Tomo-

vić, 23-Sep-2013); **W Serbia Čemerno**,

UTM DP52, *in sylvaticus* (leg. *Pančić, J.*, Aug-

1860, det. J. Pančić, 3258 BEOU (Herb. Panc.),

sub *V. nicolai*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013);

Zvezda: Podstolac, Štula karaula, Dugi

do, UTM CP66, *in pratis sylvestribus* (leg.

Pančić, J. Aug-1875, det. J. Pančić, 3261 BEOU

(Herb. Panc.), sub *V. nicolai* var. *serbica*, rev.

G. Tomović, 07-Sep-2013); (Jun-1912, 8430

BEO, sub *V. polyodonta*, rev. G. Tomović,

Feb-2007; 8514, 8515 BEO, sub *V. saxatilis*

subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-

2007); (29-Aug-1887, 42039 BEOU, rev. G.

Tomović, 07-Sep-2013); (det. G. Tomović, 8417

BEO); (leg. *Soška, Th.* 18-Jun-1912, det. Th.

Soška, 42040 BEOU); **C Serbia Ibarska**

dolina: Maglić grad, UTM DP62, serpent-

init (leg. *Niketić, M., Buzurović, U.*, 11-Jun-2014, det. G. Tomović, BEO); (40652 BEOU-KEGB);

Jastrebac: Veliki Jastrebac, Kraljeva česma, UTM EP30 (leg. *Diklić, N.* 12-May-1959, det. N. Diklić, 42845 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Tri sestrice, vrh, UTM EP30, 1300 m (leg. *Diklić, N.* 25-Jul-1959, det. N. Diklić, 42844 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Kopaonik**, granit (leg. *Lakušić, D.* 19-Apr-1986, det. D. Lakušić, 41249 BEOU, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, Apr-2007); osuline pored puta (leg. *Lakušić, D.* 16-Sep-1986, det. D. Lakušić, 42025 BEOU); det. G. Tomović, 8415 BEO); (42010 BEOU); (leg. *Lakušić, D.* 07-Jun-1985, det. D. Lakušić, 42026 BEOU, sub *V. tricolor* subsp. *tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić, J.* 12-Jul-1886, det. J. Pančić, 15009 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. aetolica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. *Pančić, J.*, det. J. Pančić, 3319 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. *Rudski, I.* 01-Jun-1938, det. I. Rudski, 8487 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Bečirovac**, UTM DN89 (leg. *Pančić, J.* 1868, det. J. Pančić, 14600 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica (declinata)*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Bela reka**, UTM DN89, Exp. NE (leg. *Mišić, V., Popović, M.* 22-Jul-1952, det. G. Tomović, 42017 BEOU); **Bele stene**, UTM DN89 (leg. *Rudski, I.* Jul-1938, det. G. Tomović, 42848 BEO); (leg. *Rudski, I.* 12-Jul-1938, det. G. Tomović, 42849 BEO); **Srebrnac**, UTM DN89, livade (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 14-Jul-1967, det. N. Diklić, 42838 BEO); vlažne livade u zoni *Fagetum montanum* (leg. *Stevanović, V.*,

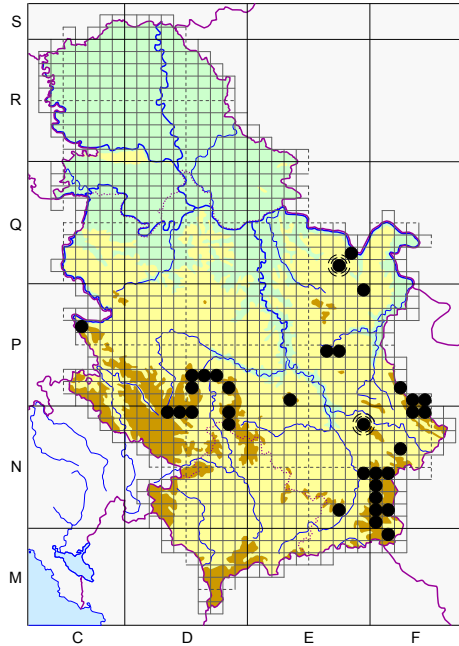

Fig. 20. - Distribution of the species *V. dacica* Borbás in Serbia.

Niketić, M. 04-Jun-1985, det. D. Lakušić, 42035 BEOU); Crni Jelak, UTM DN89, 1767 m, silikat, mezofilne livade (leg. *Lakušić, D.* 06-Jun-2007, det. G. Tomović, 24440 BEOU-KEGB); (leg. *Lakušić, D.* 06-Jun-2007, 24441 BEOU-KEGB, sub *V. dacica* × *macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Gobelja, Oštri krš, UTM DN89 (leg. *Lakušić, D., Mitrović, V., "ENDEMIT"* 26-May-2001, det. G. Tomović, 13897 BEOU-KEGB); Karaman, UTM DN89, 1900 m, granit, *Vaccinio-Juniperetum nanae* (leg. *Lakušić, D.* 15-Jul-1987, det. D. Lakušić, 42022 BEOU); Exp. NE, 1900 m, granodiorit, *Vaccinio-Juniperetum nanae* (leg. *Lakušić, D.* 15-Jul-1987, det. D. Lakušić, 42024 BEOU); 1800 m, silikat, pašnjaci, kleke (leg. *Tomović, G.* 29-May-2006, 21205 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Rudski, I.* 09-Jul-1938, det. I. Rudski, 8480 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Mali Karaman, UTM DN89, 1800 m, granodiorit (leg. *Lakušić, D.* Jul-1987, det. D. Lakušić, 42019 BEOU); **Metode**, UTM DN89, bukova šuma, 26-May-1952, det. G. Tomović, 42015 BEOU); **Pajino preslo**, UTM DN89, vlažne livade u smrčevoj šumi (leg. *Nikolić, V.* 17-Aug-1982, det. G. Tomović, 42837 BEO); **Pančičev vrh**, UTM DN89 (leg. *Rudski, I.* 08-Jul-1938, det. Th. Soška, 8481 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. *Rudski, I.* 13-Jul-1938, 8482 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Samokovska reka - klišura**, UTM DN89, smrčeva šuma sa mahovinom (leg. *Mišić, V., Popović, M.* 09-Jun-1952, det. G. Tomović, 42016 BEOU); **Suvi jelak**, UTM DN89, 1700 m, granit, *Piceetum excelsae* (leg. *Lakušić, D., Niketić, M.* 16-Sep-1986, det. D. Lakušić, 42023 BEOU); **Suvo rudište**, UTM DN89, Exp. N, 1850 m, granit, *Vaccinio-Juniperetum nanae* (leg. *Lakušić, D.* 05-Jul-1991, det. D. Lakušić, 42021 BEOU); Exp. NW, 1800-1900 m, kornit (leg. *Lakušić D., Niketić M.* 07-Aug-1986, det. D. Lakušić, 42007 BEOU, sub *V. tricolor* subsp. *subalpina*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Rudski, I.* 01-Jun-1938, det. G. Tomović, 42847 BEO); (leg. *Rudski, I.* Oct-1938, det. I. Rudski, 8543 BEO, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. *Rudski, I.* 01-Jun-1938, det. P. Černjavski, 8486 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. *Rudski, I.* Oct-1938, det. I. Rudski, 8467 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisepala*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. *Sigunov, A.* 22.-23-Aug-1946, det. P. Černjavski, 8464 BEO, sub *V. elegantula*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Treska**, UTM DN88, serpentinit (leg. *Niketić, M., Tomović, G., Novčić, R.* 09-Jul-2005, det. G. Tomović, 19924 BEOU-KEGB); 1550 m, serpentinit, *Fagetum montanum* (leg. *Lakušić, D.* 05-Jul-1991, det. D. Lakušić, 42020 BEOU); **Radočelo: vrh**, UTM DP51 (leg. *Soška, Th.* 02-Jul-1932, det. Th. Soška, 42028 BEOU, sub *V. polyodonta*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Stolovi**, UTM DP62, 8431 BEO, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić, J.* Jun-1864, det. J. Pančić, 3302 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić, J.* Jul-1877, det. J. Pančić, 3195 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. affinis proluxa* Panč.); (leg. *Pančić, J.* 1866, det. J. Pančić, 15014 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić, J.* 1869, det. J. Pančić, 3305 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*; *macedonica* conf. *dechinata*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić, J.* 1877, det. J. Pančić, 15007 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. aff. proluxarani?*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Soška, Th.* 04-Jul-1924, det. Th. Soška, 42008 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Studena planina: Cvetalica**, UTM DP72, 1100 m, serpentinit, livade pored puta (leg. *Niketić, M., Buzurović, U.* 28-Jun-2014, det. G. Tomović, BEO); (40777 BEOU-KEGB); **Željin: Obrenovići**, UTM DP81, 21-Jun-1989, det. G. Tomović, 42018 BEOU); **E Serbia Babušnica: Stol**, UTM FN26, 1930, det. G. Tomović, 8421 BEO); det. G. Tomović, 8413, 8422 BEO); **Rtanj**, UTM EP64, EP74 (leg. *Pančić, J.*, det. G. Tomović, 3177 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); (leg. *Soška, Th.* Jun-1924, det. G. Tomović, 41181, 3262 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Stevanović, V.* 15-Jun-1974, det. G. Tomović, 10218, 10440 BEOU-KEGB); **Stara planina**, 04-Jun-1911, det. G. Tomović, 42027 BEOU); det. G. Tomović, 42037 BEOU); **Arbinje**, UTM FN49 (leg. *Tomović, G., Zlatković, B.* 27-Jul-1998, 11646 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Babin zub**, UTM FP30, 1500 m (leg. *Randelović, V., Zlatković, B., Vukojičić* 08-Jun-1997, det. G. Tomović, 5714, 5739 BEOU-KEGB); 1700 m (leg. *Grebensčikov, O., Rajković, J.* 11-May-1948, det. G. Tomović, 42012 BEOU); 1700 m, pašnjaci i kamenjari (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 27-Jun-1975, det. G. Tomović, 42836 BEO); (leg. *Pančić, J.* 1880, det. J. Pančić, 3313 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Tomović, G.* 08-Jun-1997, det. G. Tomović, 5709 BEOU-KEGB); **Dojkičačka reka - izvorište**, UTM FN49, 1550 m, crveni peščar i konglomerat, bukova šuma (leg. *Mihailović, T.* 27-Jul-1993, det. T. Mihailović, 42030 BEOU, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 2005); **Dupljak**, UTM FP30,

granit, visokoplaninske livade (leg. *Mihailović, T.* 25-Jul-1993, det. T. Mihailović, 42029 BEOU, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 2005); visokoplaninske livade (leg. *Mihailović, T.* 25-Jul-1993, det. T. Mihailović, 42033 BEOU); Gornji Rišor, UTM FN49, FP40, 1300 m (leg. *Grebenščikov, O., Rajković, J.* 13-May-1948, det. O. Grebenščikov, 42011 BEOU); Midžor, UTM FP30, crveni peščar i konglomerat, visokoplaninske pašnjaci (leg. *Mihailović, T.* 29-Jul-1993, det. T. Mihailović, 42034 BEOU, sub *V. tricolor* subsp. *subalpina*, rev. G. Tomović, 2005); (leg. *Pančić, J.* 1879, det. G. Tomović, 3198 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); (leg. *Pančić, J.*, det. J. Pančić, 8416 BEO); Dugo bilo, UTM FP30, 1600 m, livade (leg. *Nikolić, V.* 23-Jun-1958, det. V. Nikolić, 42840 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. *Nikolić, V.* 23-Jun-1958, det. V. Nikolić, 42841, 42842 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Sveti Nikola, UTM FP21, det. G. Tomović, 8414 BEO); (leg. *Pančić, J.* 1878, det. J. Pančić, 3323 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *balcanica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Topli do, UTM FN49, 1700 m (leg. *Grebenščikov, O.* 04-Jul-1946, det. O. Grebenščikov, 8497 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Belan-Vrtibog, UTM FN39, FN49, 1200-1900 m (leg. *Ostojčić, D.* 15-Jun-1998, det. G. Tomović, 11435 BEOU-KEGB); Bratkova strana, UTM FN49, 1700 m (leg. *Grebenščikov, O.* 04-Jul-1946, det. O. Grebenščikov, 8499 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Krvave bare, UTM FN49, *Juniperetum* (leg. *Niketić, M.* 15-Sep-2013, det. G. Tomović, BEO); (leg. *Ruzić, A., Petrov* 15-May-1947, det. O. Grebenščikov, 8412 BEO); Tri čuke, UTM FN49 (leg. *Pančić, J.* 1881, det. J. Pančić, 15005 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Tri čuke-Krvave bare, UTM FN49 (leg. *Pančić, J.* 1882, det. J. Pančić, 15004 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var., rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Tupanar, UTM FP30, crveni peščar i konglomerat (leg. *Mihailović, T.* 24-Jul-1993, det. T. Mihailović, 42032 BEOU); Udica, UTM FP30 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 23-Jun-1958, det. V. Nikolić, 42843 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Žarkova čuka, UTM FP30, crveni peščar i konglomerat, planinski pašnjaci (leg. *Mihailović, T.* 24-Jul-1993, det. T. Mihailović, 42031 BEOU, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 2005); UTM FP30, 1650 m, silikat (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 31-Aug-2002, det. G. Tomović, 15867 BEOU-KEGB); 1690 m, silikat (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 31-Aug-2002, det. G. Tomović, BEO); 1850 m, silikat, stene i rudine (leg. *Stevanović, V., Niketić, M., Tomović, G.* 17-Jul-1998, det. G. Tomović, 11536 BEOU-KEGB); Exp. N, 1900 m, silikat, stene (leg. *Stevanović, V., Niketić, M., Tomović, G.* 17-Jul-1998, det. G. Tomović, 11574 BEOU-KEGB); **Suva planina**, UTM EN98, *in rupestribus* (leg. *Pančić, J.* 1883, det. G. Tomović, 14994 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **SW Serbia Golija** (leg. *Pančić, J.*, det. J. Pančić, 3228 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. declinata* (*lutea*); *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Crni vrh - Šeremetovica, UTM DN59 (leg. *Grebenščikov, O., Mišić, V., Janković, M.* 09-Aug-1949, det. G. Tomović, 42038 BEOU, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 24-Apr-2013); Jankov kamen, UTM DN49, Exp. SW, 1799 m, granodiorit (kvarclatit) (leg. *Đorđević, V.* 10-Aug-2014, det. G. Tomović, 40645 BEOU-KEGB); 1770 m, silikat (leg. *Đorđević, V.* 22-Jun-2014, det. G. Tomović, 40644 BEOU-KEGB); Preko brdo, UTM DN39 (leg. *Vukojičić, S.* 22-Aug-2002, det. G. Tomović, 16206 BEOU-KEGB); **S Serbia Pijačkavica**, UTM EN71 (leg. *Ilić, Đ.*, det. Đ. Ilić, 8418 BEO); **SE Serbia Besna kobila**: ispod vrha, UTM FN00 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.*, 22-Jul-1967, det. N. Diklić, 43087 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Dukat planina**: Crnook, Bistar-Jarešnik, UTM FM19, silikat (leg. *Niketić, M.* 10-Oct-2010, det. G. Tomović, BEO); **Milevska planina**: vrh Bandera, UTM FN11, 1736 m, silikat (leg. *Niketić, M.* 14-Sep-2006, det. G. Tomović, 2006913 BEO); (40651 BEOU-KEGB); **Ostrozub**: Polom, UTM EN94 (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 30-Apr-2008, 26850 BEOU-KEGB); **Vardenik**: Strešer, UTM FN01, FN02 (leg. *Đimitrijević, M. J.* 26-Jun-1911, det. Ž. J. Jurišić, 8491 BEO, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Veliki Strešer**, UTM FN01, FN02, 1500-1600 m (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 23-Jul-1967, det. N. Diklić, 42846 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Vlasina** (leg. *Pančić, J.*, det. J. Pančić, 3299 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Plana**, vrh, UTM FN04, FN14, kamenjari (leg. *Černjavski, P.* 16-Aug-1930, det. P. Černjavski, 8521 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **vodojaža**, iznad, UTM FN03, pored potoka (leg. *Černjavski, P., Pavlović, J., Mišić, V.* 24-May-1947, det. G. Tomović, 42013 BEOU).

***Viola dukadjinica* W. Becker & Košanin (Fig. 21)**

Kosovo Šar-planina: Kodža Balkan, Ostrovica, UTM DM97, 1910 m, serpentinit, stene i kamenjari (leg. Lazarević, M., Lazarević, P., 17-Aug-2011, det. G. Tomović, 33165 BEOU-KEGB); (leg. Stevanović, V. 26-Jun-1997, det. V. Stevanović, 7245 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Stevanović, V., Jovanović, S. 20-Jul-1989, 200 BEOU-KEGB).

***Viola elegantula* Schott (Fig. 22)**

W Serbia Čemernica, UTM DP11 (leg. Pančić, J., 1866, det. J. Pančić, 15001 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. lutea*; *V. calcarata* var. *flava*); **SW Serbia Pešter:** Karajukića bunari, skretanje za Suvi do, UTM DN26, krečnjak, livade pored puta (leg. Niketić, M., Tomović, G., Buzurović, U., 11-May-2014, det. G. Tomović, 40637 BEOU-KEGB); Karajukića bunari - Boroštica, UTM DN26, 1173 m (leg. Tomović, G., Jakovljević, K., Đurović, S., Buzurović, U. 281-May-2014, det. G. Tomović, 40666 BEOU-KEGB); Peštarsko polje, Suvi do, ispred, UTM DN26, livade (leg. Košanin, N. 22-Jun-1926, det. G. Tomović, 41230 BEOU, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Prijepolje:** Kamena Gora, Gluščevići, UTM CN89, Exp. N, 1216 m, krečnjak, *Brometum erecti* (leg. Đorđević, V. 18-Jul-2014, det. G. Tomović, 40648 BEOU-KEGB); Gluščevići (česma Vučetina), UTM CN89, Exp. SE, 1210 m, krečnjak, *Brometum erecti* (leg. Đorđević, V. 18-Jul-2014, det. G. Tomović, 40649 BEOU-KEGB); **Stari Kolašin:** Batrage, Draška suhovara, UTM DN55, bukovo-smrčeva šuma (leg. Rudski, I. 06-Jul-1932, det. G. Tomović, 42892 BEO); **Kosovo Šar-planina** (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., 21-Jul-1989, det. G. Tomović, 3306, 3355 BEOU-KEGB); Brezovica, Borovik, UTM DM97, serpentinit (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 29-Jul-1972, det. G. Tomović, BEO, sub *V. latisejala*); (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 29-Jul-1972, det. G. Tomović, BEO, sub *V. latisejala*); Gradište, UTM EM07, 900 m, serpentinit (leg. Stevanović, V. 02-Sep-1997, det. V. Stevanović, 7729 BEOU-KEGB, sub *V. dukadjinica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Lepenac reka, leva obala, UTM DM97, EM07, serpentinit (leg. Jovanović, S., Lakušić, D., Benić, N. 30-Jun-1990, det. G. Tomović, 1541-90 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Lepenac reka, pored, UTM DM97, EM07, serpentinit (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 20-

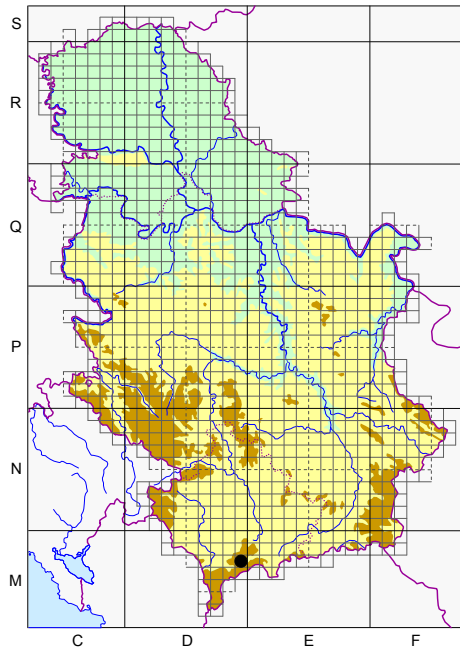

Fig. 21. - Distribution of the species *V. dukadjinica* W. Becker & Košanin.

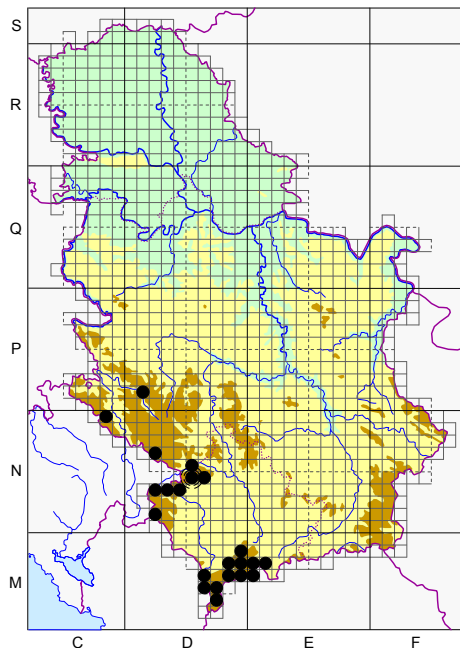

Fig. 22. - Distribution of the species *V. elegantula* Schott in Serbia.

Jul-1974, det. G. Tomović, BEO, sub *V. latisejala*); (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 26-Jul-1976, det. G. Tomović, BEO, sub *V. latisejala*); Brezovica-Stojkova kuća-Piribeg, UTM EM06, EM07, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M. 22-Jul-1974, det. G. Tomović, 42854 BEO); Careve livade, UTM DM96, 1600 m, *Juniperetum*, zona *Pinus peuce*, *Pinus heldreichii*, 41282 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); munikovo-beloborova šuma (leg. Janković, M. 08-Jul-1961, det. M. Janković, 41264 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); Careve livade-Jažinačko jezero, UTM DM96, EM06, 1200-2100 m (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 24-Jul-1980, det. G. Tomović, 42859, 42860 BEO); Durlav potok, UTM EM06 (leg. Sabovljević, M. 29-Jun-1997, det. G. Tomović, 7427 BEOU-KEGB); Gine vode, UTM DM96, munikova šuma (leg. Janković, M. 08-Jun-1965, det. G. Tomović, 41263 BEOU); Gine vode-Mekuš bor-Careve livade, UTM DM96, 1900 m (leg. Stevanović, V. 24-Jun-1997, det. G. Tomović, 7343 BEOU-KEGB); Gine vode-Prevalac-Štrpce, UTM DM96, EM07 (leg. Janković, M. 08-11-Jun-1965, det. G. Tomović, 41262 BEOU); Kodža Balkan, UTM DM87, DM97, 1600-2090 m, serpentinit, pašnjaci i kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 18-Jul-1975, det. N. Diklić, 42876 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Exp. SE, 1600-2090 m, serpentinit, pašnjaci i kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 18-Jul-1975, det. G. Tomović, BEO, sub *V. latisejala*); Cerenački vrh, UTM DM87, DM97, 1500-2040 m, krečnjak (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 19-Jul-1975, det. G. Tomović, 42872 BEO); Maja Studenica, UTM DM98, livade (leg. Nikolić, V. 22-Jun-1962, det. G. Tomović, BEO, sub *V. latisejala*); Malo Borče, UTM DM97, 1400-1512 m, serpentinit, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 21-Jul-1974, det. G. Tomović, BEO, sub *V. latisejala*); serpentinit, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 27-Jul-1976, det. G. Tomović, BEO, sub *V. latisejala*); Ostrovica, UTM DM97, 1910 m, serpentinit, stene i kamenjari (leg. Lazarević, M., Lazarević, P. 17-Aug-2011, 33166 BEOU-KEGB, sub *V. serbica* sp. *nova*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Stevanović, V. 26-Jun-1997, det. V. Stevanović, 7240 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Stevanović, V., Jovanović, S. 20-Jul-1989, 279-89, 232-89 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Ostrovica, iznad Sevice, UTM DM97, serpentinit, kamenjari (leg. Zlatković, B. Jul-1995, det. B. Zlatković, 29040 BEOU-KEGB, sub *V. nova*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Ostrovica, Zavoje, UTM DM97, 1700 m, serpentinit, *Pinetum heldreichii* (leg. Niketić, M., Tomović, G., Durakić, Š. 10-Jul-2007, 24535 BEOU-KEGB, sub *V. nova*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Livadica, UTM EM07, livade i rudine (leg. Stevanović, V. 05-Jul-1977, det. G. Tomović, 3464 BEOU-KEGB); (leg. Košanin, N. 06-Jul-1911, det. N. Košanin, 41273 BEOU, sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Stevanović, V. 05-Jul-1977, det. G. Tomović, 3466 BEOU-KEGB); Livadica-Piribeg, UTM EM06, EM07, 2300 m, rudine, pašnjaci i stene (leg. Stevanović, V. 07-Jul-1980, det. G. Tomović, 1988 BEOU-KEGB); Ljuboten, Bačije, UTM EM17 (leg. Bierbach, O. Jun-1900, det. G. Tomović, 41266 BEOU, sub *V. latisejala*); Bačije, iznad, UTM EM17 (leg. Soška, Th. 04-Jul-1914, det. Th. Soška, 41272 BEOU, sub *V. alpestris* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Soška, Th. Jul-1914, det. Th. Soška, 41268 BEOU, sub *V. latisejala*); Bačije-prevoj, UTM EM07, EM17, silikat (leg. Soška, Th. 05-Jul-1914, det. Th. Soška, 41269 BEOU, sub *V. latisejala*); (leg. Soška, Th. 05-Jul-1914, det. Th. Soška, 41270 BEOU, sub *V. latisejala*); ispod vrha, UTM EM07 (leg. Košanin, N. 06-Jul-1911, det. N. Košanin, 41267 BEOU, sub *V. latisejala*); Jezero, UTM EM17, Jun-1910, det. G. Tomović, 41265 BEOU); Mandra, UTM EM07 (leg. Bierbach, O. Jun-1900, det. O. Bierbach, 41271 BEOU, sub *V. alpestris* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); podnožje, UTM EM07, 1550 m, krečnjak+silikat, *Vaccinio-Juniperetum nanae* (leg. Stevanović, V. 01-Sep-1997, det. G. Tomović, 7856 BEOU-KEGB); Ošljak, UTM DM87, DM97 (leg. Lindtner, V. Oct-1937, det. G. Tomović, BEO); Berova glava, UTM DM97 (leg. Rudski, I. 22-Jul-1930, det. I. Rudski, 41280 BEOU); Bivolje, UTM DM97, *in pratis alpinis* (leg. Soška, Th. 07-Jun-1923, det. Th. Soška, 41288 BEOU, sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Jakovljević, S. 07-Jun-1923, det. S. Jakovljević, 41287 BEOU, sub *V. latisejala*); (leg. Soška, Th. 07-Jun-1925, det. Th. Soška, 41286 BEOU, sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Golem Bor, UTM DM87, 1700 m, krečnjak+silikat (leg. Stevanović, V. 04-Sep-1997, det. G. Tomović, 7869 BEOU-KEGB); Markova glava-Jezera, UTM DM97 (leg. Košanin, N. 30-May-1922, det. W. Becker, 41283 BEOU, sub *V. alpestris* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); Popovo prase, UTM DM97, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 23-Jul-1976, det. G. Tomović, 42858 BEO); Popovo prase-Ostrovica, UTM DM97, 750-1800 m, 23-26-Aug-1966, det. G. Tomović, 41254 BEOU); Prevalac, UTM DM96, 1600 m, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 13-Jul-1968, det. N. Diklić, 43090, 43091 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Ravna breza-Jezera, UTM DM97 (leg. Košanin, N. 30-May-1922, det. N. Košanin, 41285 BEOU); (leg. Košanin, N. 30-

May-1922, det. N. Košanin, 41284 BEOU, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); Virovi, UTM DM87, DM97, 1800 m (leg. Rudski, l. 22-Jul-1930, det. I. Rudski, 8447 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisejala*); (leg. Rudski, l. 12-Jul-1930, det. I. Rudski, 41278 BEOU); (leg. Rudski, l. 22-Jul-1930, det. G. Tomović, 41279, 41281 BEOU); Piribeg, UTM EM06 (leg. Stevanović, V., Jovanović, S. 21-Jul-1989, det. G. Tomović, 3294 BEOU-KEGB); Stojkova kuća, UTM EM06, 1800 m (leg. Stevanović, v. 07-Jul-1980, det. G. Tomović, 3078 BEOU-KEGB); silikat, *Vaccinio-Juniperetum-Rhododendron ferrugineum* (leg. Stevanović, v. 26-Jun-1997, det. G. Tomović, 7301, 7306, 7308 BEOU-KEGB); Stojkova kuća-Durlov potok, UTM EM06, 1600-1900 m, livade i kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 25-Jul-1976, det. G. Tomović, 42861, 42862, 42863 BEO); (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 25-Jul-1976, det. N. Diklić, 42871 BEO); Stojkova kuća-Jezerska čuka, UTM EM06, 1600-2400 m (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 23-Jul-1980, det. G. Tomović, 42855, 42856, 42857 BEO); Stojkova kuća-Livadica, UTM EM07 (leg. Džukić, G. 02-Jul-1980, det. G. Tomović, 3416 BEOU-KEGB); Prevalac, gornje sedlo, UTM DM96 (leg. Košanin, N. 29-May-1922, det. N. Košanin, 41257 BEOU); **Metohija Koritnik**, UTM DM65, DM66, *in pascuis* (leg. Oehm, H., 15-Jun-1936, det. O. Grebenščikov, 8479 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisejala*); (leg. Oehm, H. 15-Jun-1936, det. Th. Soška, O. Grebenščikov, 8468 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisejala*); **Mokra gora**, UTM DN54, vlažne livade (leg. Rudski, l. 16-Jul-1932, det. G. Tomović, 42887 BEO); (leg. Rudski, l. 16-Jul-1932, det. G. Tomović, 42888 BEO); Džora, UTM DN43, 1800 m (leg. Rudski, l. 28-Jun-1932, det. G. Tomović, 42890 BEO); (leg. Rudski, l. 27-Jun-1932, det. G. Tomović, 42882, 42889 BEO); **Mokra planina**, Jarebinje, UTM DN64, smrčeva šuma (leg. Rudski, l. 16-Jul-1932, det. G. Tomović, 42877 BEO); Radopolje, UTM DN64, 1750 m (leg. Rudski, l. 17-Jul-1932, det. G. Tomović, 42894 BEO); **Prizren**: Prizrenska Bistrica - klisura, UTM DM87 (leg. Stevanović, v. 09-Jul-1977, det. G. Tomović, 2915 BEOU-KEGB); **Prokletije**: Derviš Kom, UTM DN21 (leg. Rudski, l. Jul-1933, det. G. Tomović, 42893 BEO); Hajla, UTM DN23, DN33, 1900 m (leg. Gošović, S. Aug-1922, det. S. Gošović, 41290 BEOU); Krstac-Hajla, UTM DN23 (leg. Gošović, S. Aug-1922, det. S. Gošović, 41289 BEOU, sub *V. elegantula* subsp. *latisejala*); **Peč-Rusolovac** (leg. Janković, M. 21-Jun-1957, det. G. Tomović, 41291 BEOU); **Žljeb (Maja Rusolija)**, UTM DN33, 1400 m (leg. Rudski, l. 25-Jun-1932, det. G. Tomović, 42880 BEO); 1500 m (leg. Rudski, l. 25-Jun-1932, det. G. Tomović, 42886 BEO); 1510 m (leg. Rudski, l. 25-Jun-1932, det. G. Tomović, 42885 BEO); 1900 m (leg. Rudski, l. 25-Jun-1932, det. G. Tomović, 42883 BEO); 1600-1700 m (leg. Rudski, l. 25-Jun-1932, det. G. Tomović, 42884 BEO); **Alagin vrh**, UTM DN33, 1800 m (leg. Rudski, l. 27-Jun-1932, det. G. Tomović, 42881 BEO); **Kulina**, ispod, UTM DN33 (leg. Košanin, N. 22-Jun-1922, det. N. Košanin, 41315 BEOU, sub *V. latisejala*); **Žljeb (Maja Rusolija)-Peč**, UTM DN33 (leg. Janković, M. 21-Jun-1957, det. G. Tomović, 41292 BEOU); **Šarplanina**: Bistrica, UTM DM96, *in pratis subalpinis* (leg. Soška, Th. 20-Jun-1924, det. Th. Soška, 41277 BEOU, sub *V. latisejala*); **Ploča**, UTM DM96, *in pascuis alpinis* (leg. Soška, Th. 20-Jun-1924, det. Th. Soška, 41274 BEOU, sub *V. latisejala*); (leg. Soška, Th. 16-Jun-1924, det. Th. Soška, 41275 BEOU, sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Soška, Th. 20-Jun-1924, det. Th. Soška, 41276 BEOU, sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Brod-Dragaš**, UTM DM74, DM75, Exp. SW (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 11-Jul-1968, det. N. Diklić, 42874 BEO, sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Crni vrh**, UTM DM96, 2200 m (leg. Rudski, l. 05-Jul-1930, det. I. Rudski, 41259 BEOU, sub *V. latisejala*); (leg. Rudski, l. Jul-1930, det. I. Rudski, 8448 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisejala*); **vrh**, UTM DM96, 1850 m (leg. Rudski, l. 05-Jul-1930, det. G. Tomović, 41260 BEOU); **Drajići-Crni vrh**, UTM DM96, 2000-2600 m, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 17-Jul-1977, det. G. Tomović, 42867, 42868, 42869, 42870 BEO); livade, pašnjaci i kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 18-Jul-1978, det. G. Tomović, 42865, 42866 BEO); **Globočica**, UTM DM65, 14-Jun-2010, 31057 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Kobilica**, UTM DM86, DM96, 2400 m, pašnjaci i kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 19-Jul-1977, det. G. Tomović, 42864 BEO); (leg. Rudski, l. 1939, det. P. Černjavski, 8377 BEO, sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Karaula-Ljubinske uši**, UTM DM86, 1900-2300 m (leg. Niketić, M., Tomović, G., Duraki, Š. 08-Jul-2007, det. G. Tomović, 24512 BEOU-KEGB, sub *V. latisejala*); **Konjuška**, **Blake**, UTM DM96, 1600 m (leg. Rudski, l. 11-Jul-1930, det. I. Rudski, 41258 BEOU, sub *V. latisejala*); **Ošljak**, **Popovo prase**, UTM DM97, Exp. N, krečnjak, erodirana mesta u zoni *Pinus heldreichii* (leg. Niketić, M., Duraki, Š. 30-Jul-2008, det. G. Tomović, 29041 BEOU-KEGB, sub *V. latisejala*); **Prevalac-Bistrica**, UTM DM96, 1600-2200 m, krečnjak, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 23-Jul-1975, det. N. Diklić, 42875 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Rudoka**, **Džinbeg**, UTM DM74, DM75, pašnjaci (leg.

Košanin, N. 14-Jul-1911, det. N. Košanin, 41256 BEOU); (leg. *Košanin*, N. 14-Jul-1911, det. N. Košanin, 41255 BEOU, sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007).

***Viola grisebachiana* Vis. (Fig. 23)**

NE Serbia Bor: Veliki krš, greben, UTM

EP89, 1000-1150 m (leg. *Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M.*, 17-Jun-1972, det. G. Tomović, 42906, 42907, 42908 BEO);

E Serbia Rtanj, UTM EP64, EP74 (leg. *Lindtner, V.* 11-Jun-1939,

det. V. Lindtner, 8275, 8280, 8281 BEO); (leg. *Pančić, J.* Jul-1847, det. J. Pančić, 15052 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. grisebachiana (calcarata)*;

prov. var. *alpina*); (leg. *Pančić, J.* 1869, det. J. Pančić, 14997 BEOU (Herb. Panc.);)

(leg. *Pančić, J.* 1872, det. J. Pančić, 14995 BEOU (Herb. Panc.);)

(leg. *Pančić, J.* 1874, det. J. Pančić, 14996 BEOU (Herb. Panc.);)

greben, UTM EP64, EP74, 1300 m, stene (leg. *Diklić, N.* 09-Jun-1965, det. N. Diklić, 42903 BEO);

kamenjari (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 29-Jun-1971, det. N. Diklić, 42900, 42901, 42902 BEO);

(leg. *Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M.* 20-Jun-1972, det. G. Tomović, 42909 BEO);

Suva planina (leg. *Petrović, S.*, May-1883, det. S. Petrović, 41435 BEOU);

(leg. *Petrović, S.* 1912, det. S. Petrović, 41436 BEOU, sub *V. grisebachiana radoslavivii*);

(leg. *Petrović, S.*, det. G. Tomović, 41437 BEOU, sub *V. grisebachiana radoslavivii*);

Devojački grob-Trem, UTM EN98, krečnjak (leg. *Vukojičić, S., Tomović, G.* 08-Jul-1997, det. G. Tomović, 6291 BEOU-KEGB);

UTM EN98, 1200-1700 m, krečnjak, pašnjaci i kamenjari (leg. *Diklić, N.* 31-May-1985, det. G. Tomović, 42911 BEO);

Kosovo Šar-planina: Livadica-Piribeg, UTM EM06, EM07, 2250 m, krečnjak, stene i rudine (leg. *Stevanović, V.*, 02-Jul-1980, det. G. Tomović, 41438 BEOU);

Ljuboten, UTM EM07, EM17, Exp. E, 2300 m, *in detritus calcareis* (leg. *Niketić, M., Stevanović, V.* 12-Aug-1987, det. M. Niketić, VG-003 BEO);

(leg. *Bierbach, O.* 15-Jul-1900, det. O. Bierbach, 41440 BEOU);

vrh, UTM EM07 (leg. *Bierbach, K.* Jun-1900, det. K. Bierbach, 41441 BEOU);

Piribeg, cirk, UTM EM06, 2200 m (leg. *Stevanović, V.* 19-Jul-1989, det. G. Tomović, 3489 BEOU-KEGB);

Crvene karpe, UTM EM06 (leg. *Stevanović, V.* 04-Sep-1997, det. G. Tomović, 7976 BEOU-KEGB);

Metohija Koritnik, UTM DM65, DM66 (leg. *Rudski, I.*, 03-Aug-1936, det. G. Tomović, VG-002 BEO, sub *V. grisebachiana Vis.*);

Prokletije: Koprivnik, UTM DN31, DN32, 2400 m, *in glareosis* (leg. *Grebensčikov, O.* 07-Jul-1939, det. G. Tomović, VG-003 BEO, sub *V. grisebachiana Vis.*);

Lumbardska planina, UTM DN22, DN32, munikova šuma (leg. *Janković, M.* 23-May-1959, det. G. Tomović, 41434 BEOU);

Streočka planina, UTM DN31, Exp. SE, munikova šuma (leg. *Janković, M.* 05-Jul-1959, det. M. Niketić, 41433 BEOU);

Žljeb (Maja Rusolija), vrh, UTM DN33, 2270 m, krečnjak, *in rupestribus* (leg. *Černjovski, P., Rudski, I., Lindtner, V.* 02-Aug-1932, det. P. Černjovski, VG-001 BEO, sub *V. grisebachiana Vis.*);

Šar-planina: Kobilica, UTM DM86, DM96, 1800-2300 m, pašnjaci i kamenjari (leg. *Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S.* 18-Jul-1978, det. G. Tomović, 42910 BEO);

Rudoka, Džinibeg, UTM DM74, DM75, 2000-2310 m (leg. *Stevanović, V.*, det. G. Tomović, 41439 BEOU).

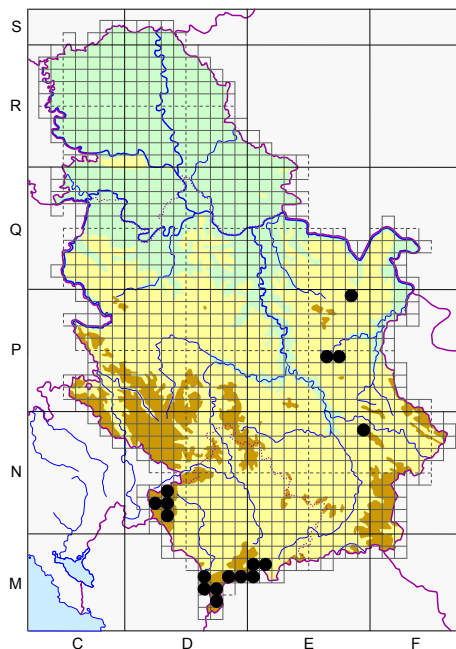

Fig. 23. - Distribution of the species *V. grisebachiana* Vis. in Serbia.

***Viola hymettia* Boiss. & Heldr. (Fig. 24)**

NE Serbia Bor: Brestovačka banja, Kljancu Mare, UTM EP87 (leg. *Pančić, J.*, 1867, det. J. Pančić, 3303 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* ?);

E Serbia Niš: Donja Toponica, Popova glava, UTM EP60, silikat (leg. *Niketić, M., Tomović, G.*, 03-Apr-2010, BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-

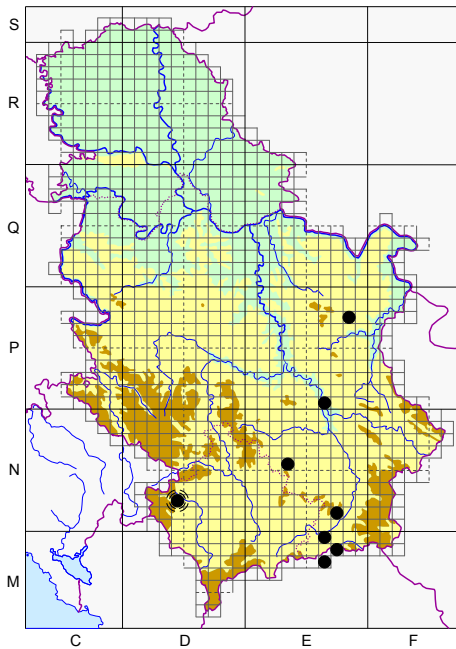

Fig. 24. - Distribution of the species *V. hymettia* Boiss. & Heldr. in Serbia.

***Viola kitaibeliana* Schultes (Fig. 25)**

Bačka Subotičko-Horgoška peščara: Hajdukovo, Palić - Kasbin šor, UTM DS00, les, higrofilne livade (leg. Niketić, M., Tomović, G., 12-Apr-2014, det. G. Tomović, BEO); **Selevenjska šuma,** UTM CS90, pesak, peščara u šumi (leg. Niketić, M., Tomović, G. 12-Apr-2014, det. G. Tomović, BEO); **Banat Bela Crkva,** UTM EQ37, ruderalna vegetacija (leg. Lakušić, D., 10-Aug-1993, det. D. Lakušić, 322-93 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*); **Deliblatska peščara** (leg. Stevanović, V., det. G. Tomović, 1229 BEOU-KEGB); Čardak, UTM EQ17 (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Vukojičić, S. 26-Apr-1997, 4936 BEOU-KEGB); Čardak-Vrelo, UTM EQ17, pesak, *Festucion vaginatae* (leg. Stevanović, V. 13-Apr-1997, det. G. Tomović, 4855 BEOU-KEGB); Široka Torina, UTM EQ16 (leg. Stevanović, V. 05-Apr-2008, det. V. Stevanović, 28940 BEOU-KEGB); Deliblato, UTM EQ06 (leg. Grebenščikov, O. 05-May-1945, det. G. Tomović, VK-003 BEO); (leg. Grebenščikov, O. 05-May-1946, det. G. Tomović, BEO); (leg. Sigunov, A. 1947, det. G. Tomović, VK-004 BEO); (leg. Soška, Th. May-1929, det. Th. Soška, 41968 BEOU; 41967 BEOU, sub *V. kitaibeliana stepposa*); (leg. Soška, Th. May-

2013); **S Serbia Bujanovac:** Levosoje, UTM EM69, antimor, stene (leg. Zlatković, B., 28-Apr-2012, det. G. Tomović, 34945 BEOU-KEGB); **Pljačkovica,** UTM EN71, det. G. Tomović, 41168 BEOU, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Radan:** Sokolov vis, Veliki krš, UTM EN35, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2008, det. G. Tomović, BEO); silikat, stene (leg. Niketić, M., Tomović, G. 01-May-2008, det. G. Tomović, 26912 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Rujan planina:** Orljak, Mali Orljak, UTM EM67, krečnjak, kamenjari (leg. Niketić, M., Tomović, G. 04-Apr-2010, 30593 BEOU-KEGB, sub *V. kitaibeliana*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 04-Apr-2010, BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **SE Serbia Pčinja - klisura:** manastir Prohor Pčinjski, na putu prema, UTM EM78 (leg. Jovanović, S., Vukojičić, S., Pavić, S., 04-Jun-1995, 1637-95 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Metohija Prokletije:** Peć, UTM DN42, serpentin, *Forsythietum* (leg. Soška, Th., 14-Jun-1923, det. G. Tomović, 42004 BEOU).

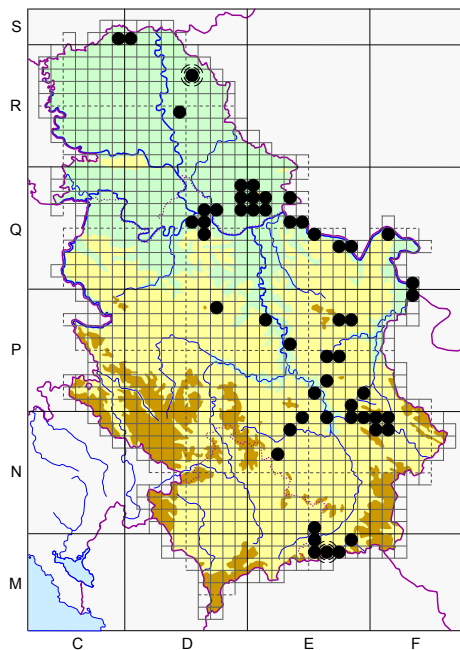

Fig. 25. - Distribution of the species *V. kitaibeliana* Schultes in Serbia.

1930, det. Th. Soška, 41964 BEOU, sub *V. kitaibeliana stepposa*); (leg. Soška, Th. 15-Apr-1930, det. Th. Soška, 41961 BEOU, sub *V. arvensis* var. *stepposa*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Devojački bunar, UTM DQ98, pešćarska i stepska vegetacija (leg. Stevanović, V., Jovanović, S. 05-May-1990, det. G. Tomović, 296-90 BEOU-KEGB); stepska vegetacija (leg. Lakušić, D. 16-Apr-1988, det. V. Stevanović, VK-001 BEOU-KEGB); (leg. Stevanović, V. 20-May-1977, det. G. Tomović, 1242 BEOU-KEGB); (leg. Stevanović, V. 29-May-1974, det. V. Stevanović, 41969 BEOU); (leg. studentski herbar May-2010, det. G. Tomović, 33031 BEOU-KEGB); Devojački bunar-Flamunda, UTM DQ98, EQ07 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 29-Apr-1968, det. G. Tomović, 42780 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-Apr-1967, det. N. Diklić, 42920 BEO); Flamunda, UTM EQ07 (leg. Lindtner, V. 05-Apr-1933, det. V. Lindtner, 8566 BEO); (leg. Soška, Th. Apr-1943, det. Th. Soška, 8567 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); vis Jovana Cvijića, UTM EQ07 (leg. Soška, Th. 08-May-1922, det. Th. Soška, 41962 BEOU, sub *V. arvensis* f. *trimestris*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Dolovo-Mali Kravan, UTM DQ97 (leg. Sigunov, A. 04-Apr-1948, det. O. Grebenščikov, 8552 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Grebenac, UTM EQ17, in *arenosis* (leg. Soška, Th. 10-Jun-1935, det. G. Tomović, 8563 BEO); Hatarica, UTM EQ16 (leg. Stevanović, V. 29-Mar-1994, det. V. Stevanović, 1148 BEOU-KEGB); Korn bunar, UTM EQ07 (leg. Soška, Th. May-1930, det. Th. Soška, 41963 BEOU, sub *V. kitaibeliana stepposa*); Kremenjak-Grebenac, UTM EQ16, EQ17 (leg. Stevanović, V. 19-May-1972, det. V. Stevanović, 1170 BEOU-KEGB); Mramorak, železnička stanica Mramorak, UTM DQ96, in *arenosis* (leg. Grebenščikov, O. 23-Apr-1939, det. G. Tomović, VK-002 BEO, sub *V. stepposa*); Šušara, UTM EQ07, otvoreno polje, stepa (leg. Stevanović, V. 11-Apr-1970, det. V. Stevanović, 1293 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Džukić, G. 28-Apr-2000, det. G. Džukić, 10693 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Šušara-Veliki Kravan, UTM EQ07 (leg. Sigunov, A. 22-Apr-1948, det. G. Tomović, VK-005 BEO); Velika Tilva, UTM EQ08, pešćarska vegetacija (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 26-Mar-1990, det. G. Tomović, 18-90 BEOU-KEGB); Zagajička brda, UTM EQ17 (leg. Niketić, M., Stevanović, V., Tomović, G., Vukojičić, S. 12-Apr-2004, BEO); Kikinda, UTM DR57 (leg. Izmajlov 21-Apr-1924, det. Izmajlov, 8553 BEO, sub *V. arvensis*); Pančevo: Vojlovica, UTM DQ76 (leg. Đelfi, B., det. B. Đelfi, VK-007 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Vladimirovci-Alibunar, UTM DQ98, pored puta (leg. Diklić, N. 24-May-1969, det. N. Diklić, 42774, 42775, 42776 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Zrenjanin: Melenci, groblje, UTM DR44, groblje (leg. Niketić, M., Tomović, G. 29-Mar-2009, det. G. Tomović, BEO); Šumadija Beograd: Avala, UTM DQ64, DQ65, grabova šuma (leg. Borisavljević, Lj., 18-Apr-1952, det. Lj. Borisavljević, 41982 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Košutnjak, UTM DQ55 (leg. Grebenščikov, O., Černjavski, R. 17-Mar-1933, det. O. Grebenščikov, VK-008 BEO); okolina, prelozi (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3295 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*); Topčider, pod čelijom, UTM DQ55 (leg. Pančić, J. 1867, det. J. Pančić, 3318 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *agrestis*); Topčiderski park, UTM DQ55, krečnjak, sunčane padine (leg. Grebenščikov, O. 28-Mar-1945, VK-006 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Veliko selo, UTM DQ66 (leg. Vukojičić, S., Tomović, G., Lazarević, P. 03-Apr-2003, 16334 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Kragujevac: Ramaća, Ramački visovi, UTM DP78, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-Apr-2004, det. M. Niketić, G. Tomović, BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Pomoravlje Paraćin: Glavica, Strana i Gornje polje, UTM EP35, 150-250 m, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G., 24-Apr-2005, det. G. Tomović, 19462 BEOU-KEGB); Velika Morava: Bagrdan klisura, manastir Janković, UTM EP17, silikat, *Quercetum frainetto* (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-Mar-2007, det. G. Tomović, 24450 BEOU-KEGB); Veliko Gradište: Požeženo, Požeženska pešćara, UTM EQ45, pesak (leg. Stevanović, V., Lakušić, D., Vukojičić, S., Tomović, G. 11-Apr-2005, det. G. Tomović, 19369 BEOU-KEGB); (leg. Bogojević, R. 05-Jun-1987, det. R. Bogojević, 3774 BEOU-KEGB); (leg. Bogojević, R. 05-Jun-1987, det. G. Tomović, 3693, 3759 BEOU-KEGB); Požeženska pešćara, Veliki deo, UTM EQ45, pesak (leg. Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G., Jakovljević, K., Buzurović, U. 15-Mar-2014, det. G. Tomović, BEO); Zatonje, Zatonjska pešćara, UTM EQ35, pesak (leg. Stevanović, V., Lakušić, D., Vukojičić, S., Tomović, G. 11-Apr-2005, det. G. Tomović, 19359 BEOU-KEGB); NE Serbia Bor: Brestovačka banja, UTM EP87 (leg. Pančić, J., Apr-1869, det. J. Pančić, 3327 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *kitaibeliana*); (3331 BEOU (Herb. Panc.), subs *V. truncatus*); (leg. Pančić, J. 1870, det. J. Pančić, 3211 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. agrestis*); Đerdapska klisura: Boljetin, Boljetinska reka-Dobra, UTM EQ73, EQ83 (leg. Diklić, N. 03-Aug-1966, det. N. Diklić, 42921 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Golubac, Golubački

grad, UTM EQ54 (leg. *Diklić, N.* 20-Apr-1968, det. V. Nikolić, 42792 BEO, sub *V. arvensis*); Tekija, UTM FQ14 (leg. *Pančić, J.* May-1872, det. J. Pančić, 3322 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *arvensis*); **Malinik**: Lazareva reka - kanjon, iznad pećine, UTM EP77, krečnjak, kamenjari (leg. *Stevanović, V.* 24-Apr-1997, 4973 BEOU-KEGB, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); kod pećine, UTM EP77, suve livade (leg. *Lakušić, D.* 14-Apr-1987, det. D. Lakušić, 724-86 BEOU-KEGB); **Negotin**: Radujevac, UTM FQ30 (leg. *Pančić, J.* Jul-1853, det. J. Pančić, 3239 BEOU (Herb. Panc.)); (leg. *Soška, Th.* 24-Apr-1930, det. Th. Soška, 41965, 41966 BEOU, sub *V. kitaibeliana (strepessa)*); Kapu Đalu, UTM FP39, in *arenosis* (leg. *Pančić, J.* May-1875, det. J. Pančić, 3213 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. agrestis*); (leg. *Soška, Th.* 31-Apr-1932, det. G. Tomović, 41993 BEOU, sub *V. arvensis*); **C Serbia**
Kuršumljija: Kuršumljija-Rudare, 2 km. pre sela Rudare, UTM EN26, 400 m, stene pored puta (leg. *Vukojičić, S., Tomović, G.*, 08-Mar-1997, det. G. Tomović, 8267 BEOU-KEGB); **Merošina**: Lalinačka slatina, UTM EN69, 50 m, segetalno stanište, aluvijum (leg. *Dimitrijević, D.* 02-Apr-2007, det. D. Dimitrijević, 28238 BEOU-KEGB); 50 m, halomorfnio tlo u fazi olesnjavanja, korovska vegetacija na obradivim površinama, aluvijalni nanosi (leg. *Savić, A.* 02-Apr-2007, det. A. Savić, 28357 BEOU-KEGB); **Prokuplje**: Gubetin, kod crkve, UTM EN49, stepski fragment (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 30-Apr-2008, 26859 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Viča selo**, Ložđe brdo, UTM EN38, Exp. E, 250 m, voćnjaci (leg. *Vukojičić, S., Tomović, G.* 03-Sep-1997, det. G. Tomović, 8279 BEOU-KEGB); Exp. SW, 250 m, šuma *Quercus frainetto*, *Carpinus orientalis* (leg. *Tomović, G.* 04-May-1997, det. G. Tomović, 8317 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **E Serbia** **Aleksinac** (leg. *Pančić, J.*, May-1875, det. J. Pančić, 3212 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. agrestis*); (leg. *Pančić, J.*, det. J. Pančić, 3216 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. arvensis*); **Žitkovac**, Nozrina-Smrđan, UTM EP51, neobrađeni vinogradi (leg. *Bogdanović, M.* 29-Apr-1973, det. G. Tomović, 42919 BEO); **Bela Palanka**, UTM FN08 (leg. *Pančić, J.* 1880, det. G. Tomović, 3200 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **Dol-Donja Glama**, UTM FN09, FN19 (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 01-May-2003, 16530 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Knjaževac**: Svrlijska Topla, UTM EP91, krečnjak, stepski fragment (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 06-Apr-2008, 26994 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Niš**: Jelašnička klisura, UTM EN89, stene (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 24-Apr-1965, det. G. Tomović, 42918 BEO); Jelašnica, UTM EN89, krečnjak, stene i kamenjari (leg. *Stevanović, V., Lakušić, D.* 07-Apr-1990, det. G. Tomović, 62-90 BEOU-KEGB); **Pasjača-Sičevo**, UTM EN89, EP80 (leg. *Soška, Th.* May-1932, det. G. Tomović, 41992 BEOU); **Sičevačka klisura**, manastir Sveta Petka, iznad, UTM EN99 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 25-Apr-1965, det. G. Tomović, 42917 BEO); **Ostrovica**, manastir Sveta Petka, iznad, UTM EN99 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 25-Apr-1965, det. G. Tomović, 42928 BEO); **Ozren**: Janior, UTM EP62 (leg. *Diklić, N.* 19-May-1957, det. N. Diklić, 42791 BEO, sub *V. arvensis*); **Piroć**: Čiflik, Božin vrh, UTM FN18 (leg. *Niketić, M.* 04-Apr-2009, BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Rtanj**, UTM EP64, EP74, 1200 m, šibljac jorgovana (leg. *Diklić, N.* 08-Jun-1965, det. N. Diklić, 42786 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Svrlijske planine**: Zeleni vrh, UTM FN09 (leg. *Niketić, M.* 02-Jun-2008, det. G. Tomović, BEO); **S Serbia** **Bujanovac**: Binačka Morava, Končulj klisura, UTM EN50, EM59, kamenjari, čistine u šumi cera (leg. *Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M.*, 16-Jun-1975, det. G. Tomović, 42927 BEO); Končulj klisura, ulazna vrata, prosek, UTM EN50, EM59, kamenjari (leg. *Nikolić, V.* 02-Jun-1966, det. G. Tomović, 42925 BEO); **Preševo**, UTM EM68, krečnjak, kamenjari u pojasu grabića (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 16-May-1975, det. G. Tomović, 42922, 42923, 42924 BEO); iznad, UTM EM68, Exp. W, kamenjari i mešovita hrastova šuma (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 22-Apr-1965, det. G. Tomović, 42930 BEO); Ref brdo, UTM EM58, mermer, čistine u šikari grabića (leg. *Diklić, N.* 31-May-1963, det. N. Diklić, 42932 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **SE Serbia** **Pčinja - klisura**: manastir Prohor Pčinjski, UTM EM78 (leg. *Stevanović, V., Zlatković, B., Tomović, G., Vukojičić, S.*, 05-Apr-2004, det. G. Tomović, 22466 BEOU-KEGB); **Šajince-Trgovište**, UTM EM89, kamenjari (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 09-May-1973, det. G. Tomović, 42929 BEO).

Viola orphanidis Boiss. (Fig. 26)

Kosovo **Šar-planina**: Brezovica-Stojkova kuća-Piribeg, UTM EM06, EM07, kamenjari (leg. *Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M.*, 22-Jul-1974, det. G. Tomović, 42985 BEO); Careve livade, oko lovačke kuće, UTM DM96, 1900 m, zona *Pinus peuce* (leg. *Stevanović, V.* 26-Jul-1978, det. G.

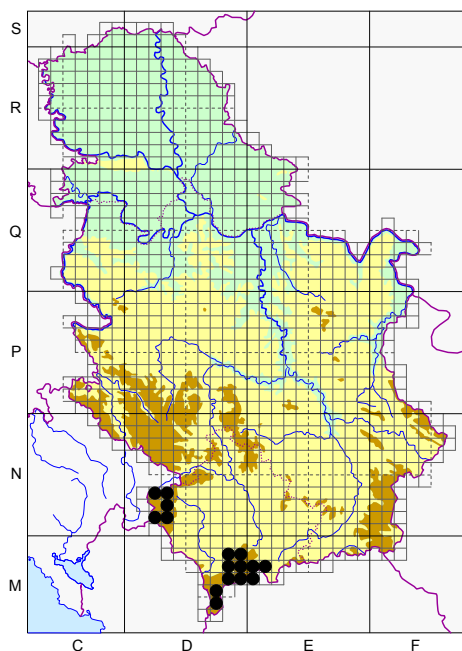

Fig. 26. - Distribution of the species *V. orphanidis* Boiss. in Serbia.

ljak, Golem Bor, UTM DM87, 1900 m, krečnjak (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 19-Jul-1975, det. G. Tomović, 42986 BEO); Piribeg, UTM EM06, 2200 m (leg. Stevanović, V. 19-Jul-1989, det. G. Tomović, 3495 BEOU-KEGB); (leg. Stevanović, V., Jovanović, S. 19-Jul-1989, det. G. Tomović, 3364 BEOU-KEGB); (leg. Stevanović, V. 07-Jul-1979, det. G. Tomović, 2120 BEOU-KEGB); Stojkova kuća-Jezerska čuka, UTM EM06, 1200-2600 m, pašnjaci i kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 20-Jul-1977, det. G. Tomović, 42982, 42983 BEO); 1600-2400 m (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 23-Jul-1980, det. G. Tomović, 42961 BEO, sub *V. elegantula*); Prevalac, Svinjarski potok, UTM DM96 (leg. Rudski, I. 16-Jul-1930, det. I. Rudski, 41403 BEO); **Metohija Prokletije**: Dečanska planina, UTM DN31, bukovo-molikova šuma (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V., 15-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8405, 8409 BEO); (leg. Lindtner, V. 15-Jul-1933, det. V. Lindtner, 8406 BEO); Hajla, UTM DN23, DN33 (leg. Gošović, S. Aug-1922, det. S. Gošović, 41397 BEOU); Koprivnik, UTM DN31, DN32, 1800 m, *in pratis sylvaticus* (leg. Grebenščikov, O. 09-Jul-1939, det. O. Grebenščikov, 8407 BEO); Kožnjak, UTM DN21 (leg. Janković, M. Sep-1958, det. G. Tomović, 41399 BEOU); Ločanska Bistrica - dolina, UTM DN21, DN31, bukova šuma (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 15-Jul-1933, det. N. Diklić, 8411 BEO); (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 15-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8387 BEO); Prilepska planina, UTM DN21 (leg. Janković, M. 1960, det. M. Janković, 41398 BEOU, sub *V. elatior*, rev. G. Tomović, 21-Dec-2012); **Šar-planina**: Kobilica, UTM DM86, DM96, 1850 m (leg. Rudski, I. 04-Jul-1930, det. I. Rudski, 41404 BEOU); Karaula-Ljubinske uši, UTM DM86, 1900-2300 m (leg. Niketić, M., Tomović, G., Duraki, Š. 08-Jul-2007, det. G. Tomović, 24501 BEOU-KEGB); Konjuška-Crni vrh, Micova ploča, UTM DM96, bukova šuma (leg. Rudski, I. 12-Jul-1930, det. I. Rudski, 41402 BEOU); (leg. Rudski, I. 12-Jul-1930, det. I. Rudski, 8399 BEO); Prevalac-Bistrica, UTM DM96, 1600-2200 m, krečnjak, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 23-Jul-1975, det. G. Tomović, 42956 BEO); (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M. 29-Jul-1972, det. G. Tomović, 42990 BEO); Rudoka, UTM DM74, DM75 (leg. Košanin, N. 13-Jul-1911, det. N. Košanin, 41401 BEOU); Šarska reka (leg. Rudski, I. 1939, det. P. Černjavski, 8398 BEO).

Tomović, 1665 BEOU-KEGB); Jažinačko jezero, UTM DM96, EM06, 1900 m, zona *Pinus peuce* (leg. Stevanović, V. 17-Jul-1977, det. G. Tomović, 3189 BEOU-KEGB); Jažinačko jezero-Suva reka, UTM DM96, EM06, 1400-1900 m, mešovita šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 20-Jul-1978, det. G. Tomović, 42957, 42958, 42959 BEO); Jezerska čuka, ispod, UTM EM06, 2100-2200 m (leg. Jovanović, S., Lakušić, D., Benić, N. 28-Jun-1990, det. G. Tomović, 1371-90 BEOU-KEGB); Jezerska planina, Bukova glava, UTM DM98, bukova šuma (leg. Nikolić, V. 22-Jun-1962, det. G. Tomović, 42980, 42981 BEO; 42960 BEO, sub *V. elegantula*); Kodža Balkan, Čerenački vrh, UTM DM87, DM97, 1500-2040 m, krečnjak (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 19-Jul-1975, det. G. Tomović, 42987, 42988, 42989 BEO); Matos reka - klisura-Gradac, UTM DM88 (leg. Soška, Th. 06-Jun-1923, det. Th. Soška, 41406, 41407 BEOU); Ljuboten, UTM EM07, EM17 (leg. Šuškalović Jul-1902, det. Šuškalović, 41405 BEOU); Bačije, ispod, UTM EM17, bukova šuma (leg. Soška, Th. 04-Jul-1914, det. Th. Soška, 41400 BEOU); Oš-

***Viola tricolor* L. s.l. (Fig. 27)**

Banat Kikinda, UTM DR57 (leg. Sretković, G., 10-Aug-1997, det. G. Sretković, 41974 BEOU, sub *V. elatior*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Vršačke planine**: Đakov vrh, UTM EQ29 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 15-Jul-1969, det. N. Diklić, 42817 BEO, sub *V. arvensis* var. *gracilensis*); **lugarnica-Velika Čoka**, UTM EQ29, EQ39, šuma kitnjaka i lipe (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 07-May-1970, det. V. Nikolić, N. Diklić, 42809, 42812 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **odmaralište "13. maj" -lugarnica**, UTM EQ29, šuma kitnjaka i lipe (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 06-May-1970, det. V. Nikolić, N. Diklić, 42811 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); (42810 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **odmaralište "13. maj" -Velika Čoka**, UTM EQ29, EQ39 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 16-Jul-1969, det. G. Tomović, 42770, 42771 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **planinarski dom Široko bilo**, UTM EQ29, proplanci (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-Jun-1968, det. G. Tomović, 42767 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **planinarski dom Široko bilo-Lisičji vrh**, UTM EQ29, šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-Jun-1968, det. G. Tomović, 42765, 42769 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-Jun-1968, det. V. Nikolić, N. Diklić, 42807 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **planinarski dom Široko bilo-Vršačka kula**, UTM EQ29, hrastova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-Jun-1968, det. G. Tomović, 42766, 42001 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Vršačka kula**, UTM EQ29 (leg. Soška, Th. May-1928, det. Th. Soška, 42000 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Srem Fruška gora**: **Banstol**, UTM DR10, utrine pored puta (leg. Nikolić, V., Diklić, N., 31-May-1968, det. G. Tomović, 42773 BEO, sub *V. arvensis*); **Fruška Gora**: **Zmajevac**, UTM DR00, čistine (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 12-Sep-1969, det. V. Nikolić, N. Diklić, 42814 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Fruška gora**: **Crveni čot**, UTM CR90, mešovita listopadna šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 06-May-1971, det. V. Nikolić, N. Diklić, 42813 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Pećinci**: **Karlovičić**, revir, UTM DQ26 (leg. Stanojević, S. 24-Apr-1996, det. S. Stanojević, 42005 BEOU); **NW Serbia Jablanik**, UTM CP99, Exp. SW, proređena bukova šuma na strmnoj kamenitoj podlozi (leg. Nikolić, V., Diklić, N., 25-Jun-1954, det. N. Diklić, 43177 BEO, sub *V. tricolor* subsp. *tricolor*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **planinarski dom**, UTM CP99, Exp. E, bukova šuma oko izvora (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-May-1954, det. N. Diklić, 43083 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Exp. N, bukova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 25-May-1954, det. N. Diklić, 43079 BEO, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Štabulja**, UTM CP99, bukova šuma pored puta (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 26-May-1954, det. N. Diklić, 43082 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **vrh**, UTM CP99, Exp. E, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 24-Jun-1954, det. N. Diklić, 42762 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Exp. N, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 24-May-1954, det. G. Tomović, 43012 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 24-Jun-1954, det. N. Diklić, 43084 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Exp. NE, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 24-Jun-1954, det. G. Tomović, 43011 BEO, sub *V. macedonica*); **Loznica**: **Banja Koviljača**, ada, UTM CQ53 (leg. Jurišić, J. Ž. 03-Jun-1912, det. G. Tomović, 8584 BEO); **Banja Koviljača-Grabovci**, UTM CQ52, ruderalis pored puta (leg. Niketić, M., Tomović, G. 25-Apr-2008, 26679 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Štira reka**, UTM CQ52 (leg. Mitrović, V. 18-May-1998, det. V. Mitrović, 41212 BEOU); **Mali Zvornik**: **Gornja Borina**, **Borinska reka** - klisura, **Pešiči zaseok**, UTM CQ52, voćnjaci (leg. Niketić, M., Tomović, G. 26-Apr-2008, 26764 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Maljen**: **Bukovi**,

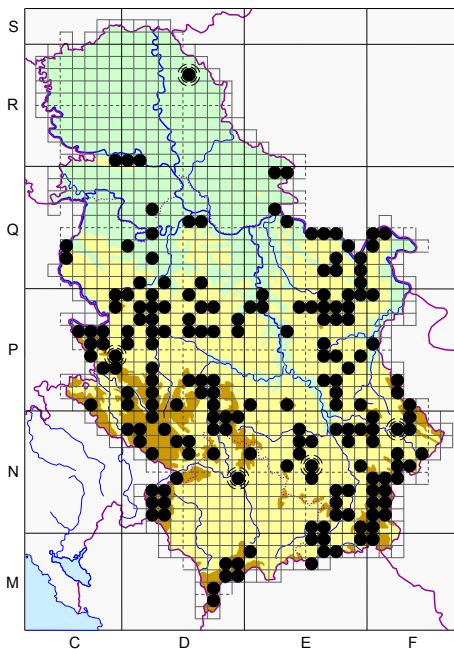

Fig. 27. - Distribution of the species *V. tricolor* L. s. l. in Serbia.

UTM DP18, 868 m (leg. Tomović, G., Jakovljević, K., Đurović, S., Buzurović, U. 30-May-2014, det. G. Tomović, 40693 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); Divčibare, UTM DP18, DP28, serpentinit, stanište belog bora, močvarno (leg. Sigunov, A. 19-Jun-1969, det. G. Tomović, 43035 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. Stevanović, V. 28-Jun-1979, det. G. Tomović, 9967 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Kraljev sto, ispod, UTM DP28, 967 m, serpentinit, kamenjari (leg. Stevanović, V., Lakušić, D., Veen, P. 22-May-2005, det. G. Tomović, 20072 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Tometino polje, UTM DP27, 880 m, serpentinit, *Erico-Pinetum nigrae* (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Pavić, S. 26-May-1994, det. G. Tomović, 1927-94 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Tometino polje, Pogled ispod, UTM DP27, 603 m, serpentinit, kamenjari (leg. Stevanović, V., Lakušić, D., Veen, P. 22-May-2005, det. G. Tomović, 20061 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Medvednik**, UTM CP99 (leg. Pančić, J. 1875, det. J. Pančić, 3243 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3297 BEOU (Herb. Panc.), rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Mionica**: Ribnica - klisura, manastir Pastić, brdo iznad, UTM DP29, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 29-Mar-2008, det. G. Tomović, 26666 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Povlen**: Debelo brdo, UTM CP98 (leg. Pančić, J. Jun-1877, det. G. Tomović, 3193 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); Mali Povlen, UTM CP98, krečnjak (leg. Niketić, M., Tomović, G. 11-Jun-2011, det. G. Tomović, 32258 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Suvobor**: Rajac, Slavkovića, UTM DP38, Exp. NE, 500 m, granit (leg. Sigunov, A. 20-Apr-1969, det. G. Tomović, 43045 BEO, sub *V. macedonica*); Vijuljak, UTM DP38, serpentinit (leg. Niketić, M., Jovanović, M. 06-May-2004, det. G. Tomović, BEO); **Ub**, UTM DQ22, 1926, det. G. Tomović, 41208 BEOU); **Valjevo**: Gradac reka - kanjon, Lastva, UTM DP18 (leg. Soška, Th. May-1911, det. Th. Soška, 41211 BEOU, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); manastir Čelije, 1,5 km uzvodno, UTM DP09, Exp. E (leg. Niketić, M. 25-Apr-1992, det. G. Tomović, BEO); Jablanica reka - klisura, manastir Pustinja, UTM CP99, krečnjak, stene (leg. Niketić, M. 24-Apr-1992, det. G. Tomović, BEO); Popučke, UTM DQ10 (leg. Lakušić, D. 02-Jul-2006, det. G. Tomović, 21234 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Vladimirci**: Krnić, Jazovnik, Gomilica kamenolom, UTM DQ03, Exp. S, 140-220 m, kamenolom (leg. Niketić, M., Tomović, G. 04-Apr-2004, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Šumadija Arandelovac**: Bukulja, UTM DP59 (leg. Janković, M., 25-May-1953, det. M. Janković, 41206 BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. Janković, M., B. C. 1952, det. G. Tomović, 41983 BEOU, sub *V. macedonica*); **Venčac**, UTM DQ60 (leg. Soška, Th. May-1914, det. G. Tomović, 41210 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Brezovac selo**, UTM DQ60, serpentinit, kamenjari (leg. Niketić, M., Tomović, G. 21-May-2005, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); (19752 BEOU-KEGB); **Beograd**: Bubanji potok, UTM DQ65, serpentinit, kamenjari pored autoputa (leg. Stevanović, V. 09-Jun-1996, 2441-96 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Košutnjak**, UTM DQ55 (leg. Janković, M., Mešiček 1952, det. G. Tomović, 41981 BEOU); **Rakovica**, UTM DQ55 (leg. Bornmüller, J. 1888, det. J. Bornmüller, 41215 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Topčider**, UTM DQ55 (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3294 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor*; *vulgaris*); **Gornji Milanovac**: Brđanska klisura, UTM DP57, serpentinit (leg. Soška, Th. Jun-1926, det. Th. Soška, 41223 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); serpentinit, kamenjari (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 19-May-1991, det. G. Tomović, 27-91 BEOU-KEGB); (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 13-Apr-2005, det. G. Tomović, 19395 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Rudnik**, UTM DP68, Exp. W-SW, *Quercetum montanum* (leg. Diklić, N. 06-Jun-1962, det. G. Tomović, 42997 BEO, sub *V. macedonica*); (Jun-1969, det. G. Tomović, 41228 BEOU); Ljubičevac, Mali Ljubaci, UTM DP68, silikat (leg. Niketić, M. 09-Jun-2013, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Vujan**, UTM DP56 (leg. Soška, Th. Jun-1927, det. G. Tomović, 41224 BEOU, sub *V. macedonica*); manastir Vujan, UTM DP56, 500 m, serpentinit, kamenjari (leg. Lakušić, D. 17-May-2008, 27051 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Knić**: Borač, Borački krš, UTM DP66, gabro, stene (leg. Stevanović, V. 08-Jun-2003, det. G. Tomović, 22311 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-Apr-2004, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Bumbarevo Brdo**, na ulazu u selo, UTM DP76,

mezofilna livada (leg. Niketić, M., Buzurović, U. 04-Jun-2014, det. G. Tomović, BEO); **Kragujevac**, jendeci (leg. Pavlović 1873, det. Pavlović, 42003 BEOU); **Bresnica**, ulica Užičke Republike, UTM DP96, 190 m, pored kolovoza (leg. Marinković, D. 27-May-1997, det. V. Stevanović, 41227 BEOU, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Dobrača**, Seničko polje, UTM DP78 (leg. Rudski, I. 24-Jul-1938, 8579 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Trmbas**, UTM DP97 (leg. Rudski, I. 23-May-1937, 8577 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Lajkovac**: **Vračević**, UTM DQ30, grabova šima (leg. Černjavski, P. 08-Jul-1948, det. P. Černjavski, 8562 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Obrenovac**: TE "Nikola Tesla", kasete I, UTM DQ24, deponije pepela i šljake (leg. Kostić, Z. 22-Apr-2000, det. Z. Kostić, 41205 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Pomoravlje Svilajnac**: **Miljkov manastir**, UTM EP19, silikat (leg. Niketić, M., Tomović, G. 28-Apr-2003, det. G. Tomović, 16408 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*); **Velika Morava**: **Bagrdan klisura**, manastir Janković, UTM EP18, silikat, *Quercetum confertae* (leg. Niketić, M., Tomović, G. 17-Mar-2007, det. G. Tomović, 24448 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Brzan**, Đunis mala, UTM EP08, silikat (leg. Niketić, M. 09-Apr-2010, det. M. Niketić, BEO, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Veliko Gradište**: **Gradištanska peščara** (leg. Bogojević, R., 10040 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Ram**, UTM EQ26 (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3298 BEOU (Herb. Panc.), rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Srebrno jezero**, UTM EQ35 (leg. Bogojević, R. 01-Apr-1987, 10063 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **NE Serbia Beljanica**, UTM EP58 (leg. Pančić, J., Jul-1863, det. J. Pančić, 3251 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica*); (leg. Pančić, J. 1872, det. J. Pančić, 3325 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *bannatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Busovata**, UTM EP58, 1000 m (leg. Lindtner, V. 24-May-1948, det. G. Tomović, VM-002, VM-003, VM-004 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. Popović ? 25-Jun-1950, det. G. Tomović, VM-001 BEO, sub *V. macedonica*); **Resavska reka - klisura**, UTM EP48, EP58, Exp. SW, 400 m, krečnjak, *Fago-Colurnetea mixtia*, 07-Jul-1998, det. G. Tomović, 41196 BEOU); krečnjak, stene (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 12-Jun-1976, det. N. Diklić, 43174, 43175 BEO, sub *V. tricolor* subsp. *tricolor*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); (20-Jul-1997, det. G. Tomović, 41194 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Suvaja reka - klisura**, 12-Jul-1998, det. G. Tomović, 41195 BEOU); **Boljevac**: **Krivi vir**, UTM EP65, 30-Jun-1955, 41977 BEOU, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Bor**: **Brestovačka banja**, Kljancu Mare, UTM EP87 (leg. Pančić, J. 1868, det. J. Pančić, 15010 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. lactea*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Crni vrh**, UTM EP78, Exp. S, livade u bukovoj šumi (leg. Nikolić, V. 27-May-1955, det. G. Tomović, 43001 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3296 BEOU (Herb. Panc.), rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Krivelj**, UTM EP88 (leg. Soška, Th. 24-Jun-1923, det. G. Tomović, 41200 BEOU, sub *V. macedonica*); **Stol**, UTM EP99 (leg. Pančić, J. 1876, det. G. Tomović, 3192 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); (leg. Soška, Th. 26-Jun-1923, det. G. Tomović, 41197 BEOU, sub *V. macedonica*); **Lučka reka**, gornja strana, UTM EP99, livade (leg. Nikolić, V. 24-May-1955, det. G. Tomović, 43000 BEO, sub *V. macedonica*); **Luka**, UTM EP99 (leg. Pančić, J. 1876, det. G. Tomović, 3191 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **vrh**, UTM EP99, 1156 m, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 29-Jun-1961, det. G. Tomović, 43018 BEO, sub *V. macedonica*); **Veliki krš**, UTM EP89, 1149 m, kamenjari (leg. Benić, N. 13-Jul-1990, 1730-90 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **isušena močvara** (leg. Benić, N. 15-Jul-1990, det. G. Tomović, 1795-90 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **livade**, bukova šuma (leg. Benić, N. 06-Jul-1990, det. G. Tomović, 1763-90 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **stene i kamenjari** (leg. Benić, N. 09-Jul-1990, det. G. Tomović, 1789-90 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); (leg. Benić, N. 07-Jun-1991, det. G. Tomović, 1456-91 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **greben**, UTM EP89, Exp. N, pašnjaci (leg. Diklić, N. 24-Jun-1961, det. N. Diklić, 43066 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Deli Jovan**: **Ljiljak**, vrh, UTM FP09, kamenjari (leg. Nikolić, V. 15-Jun-1956, det. G. Tomović, 42998 BEO, sub *V. macedonica*); **Veliki Goli vrh**, UTM EQ90, 1037 m (leg. Niketić, M., Tomović, G. 02-Jun-2005, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **kota 1027**, UTM EP99, 1027 m (leg. Niketić, M., Tomović, G. 02-Jun-2005, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Derdapska klisura**: **Brnjica**, UTM EQ64, stene pored puta

(leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 28-Sep-1966, det. G. Tomović, 42806 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Brnjička reka - kanjon, UTM EQ64, krečnjak (leg. *Stevanović, V., Vukojičić, S., Tomović, G., "ENDEMIT"* 18-Jul-2001, det. G. Tomović, 13448 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Donji Milanovac** (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 04-Aug-1966, det. V. Nikolić, N. Diklić, 42805 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Dobra, 10 km istočno, UTM EQ83, krečnjak, pored puta (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 14-Apr-2008, 26844 BEOU-KEGB, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Dobra-Lepenski vir, UTM EQ74, EQ83 (leg. *Stevanović, V., Vukojičić, S., Tomović, G., Lazarević, P.* 20-Apr-2002, 14776 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Porečka reka, UTM EQ92 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 04-Aug-1966, det. N. Diklić, 43064 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); Veliki Greben, UTM EQ91, EQ92, pored puta (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 24-Sep-1966, det. N. Diklić, 43062 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); (leg. *Pančić, J.* 7 Apr-1875, det. J. Pančić, 15006 BEOU (Herb. Panc.), rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Veliki Greben, Tri Štubleja-Cigansko groblje, pored puta, UTM EQ92, livade (leg. *Nikolić, V.* 20-Jun-1956, det. G. Tomović, 42999 BEO, sub *V. macedonica*); Golo brdo, UTM FQ14 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 18-Jun-1969, det. N. Diklić, 42787 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Golubac, UTM EQ54, krečnjak, *Asplenietea rupestris* (leg. *Stevanović, V., Lakušić, D.* 07-May-1995, det. G. Tomović, 80-95 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); (leg. *Bogojević, R.,* 3792 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Golubački grad, UTM EQ54 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 19-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43059, 43060, 43061 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Miroč, Konjska glava, UTM FQ03, 500 m, krečnjak, *Syringo-Carpinion orientalis* (leg. *Stevanović, V., Lakušić, D., Niketić, M.* 10-May-1996, 17-96 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Krš pored Golubinske reke, UTM EQ92, Exp. S, *Syringetum* (leg. *Diklić, N.* 16-May-1955, det. N. Diklić, 43074 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); (leg. *Diklić, N.* 20-Jun-1955, det. N. Diklić, 43073 BEO, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Petrovo selo, UTM FQ14, krečnjak (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Pavić, S.* 30-Sep-1994, 1759-94 BEOU-KEGB, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Ploče, UTM FQ04 (leg. *Stevanović, V., Vukojičić, S., Tomović, G., Lazarević, P.* 20-Apr-2002, det. G. Tomović, 14782 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Štrbac, Mali Štrbac, UTM FQ04, 600 m, krečnjak, stene (leg. *Vukojičić, S., Tomović, G., "ENDEMIT"* 16-Jul-2001, det. G. Tomović, 13432 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Veliki Štrbac, UTM FQ03, krečnjak, stene i kamenjari (leg. *Lakušić, D.* 08-May-1995, det. G. Tomović, 145-95 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); (leg. *Stevanović, V., Vukojičić, S., Tomović, G., Lazarević, P.* 20-Apr-2002, 14824 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Stevanović, V., Vukojičić, S., Tomović, G., Lazarević, P.* 21-Apr-2002, 14879 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Veliki Štrbac, glavni vis, UTM FQ03, Exp. S, 550 m, retka mešovita šuma (leg. *Diklić, N.* 20-May-1955, det. G. Tomović, 43028 BEO, sub *V. macedonica*); Veliki Štrbac, lugarnica-vrh, UTM FQ03, šuma (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 25-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43057 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); Veliki Štrbac, Pecka bara-lugarnica, UTM FQ03 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 19-May-1967, det. N. Diklić, 43065 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); Veliki Štrbac, vrh, UTM FQ03, kamenjari sa proređenim šibljakom (leg. *Diklić, N., Pajović, M.* 26-Jul-1955, det. N. Diklić, 43002 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Tekija, UTM FQ14 (leg. *Pančić, J.* May-1872, det. J. Pančić, 3307 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *bannatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Jeremijin potok, UTM FQ14, livade (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 15-Jun-1969, det. N. Diklić, 42788 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); kod starog mosta, UTM FQ14, krečnjak, ruderalis (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D., Pavić, S.* 30-Sep-1994, 1665-94 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Kovilovski potok, UTM FQ14 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 24-Apr-1968, det. V. Nikolić, 43058 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *aetolica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 26-Jun-1967, det. G. Tomović, 43063 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Kučaj**: Lisac, Veliki Lisac, UTM EP68 (leg. *Niketić, M.* 14-Jun-1995, det. G. Tomović, BEO, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); Veliki Lisac, izvor Ravne reke, UTM EP68 (leg. *Niketić, M.* 14-Jun-1995, det. G. Tomović, BEO, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Majdanpek**, UTM EQ71 (leg. *Pančić, J.*

1875, det. J. Pančić, 3189 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. speciosa*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); (8580 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); (leg. *Košanin*, N. May-1925, 41198 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. *Pančić*, J. Jul-1877, det. J. Pančić, 3310 BEOU (Herb. Panc.), rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić*, J. 1879, det. G. Tomović, 3199 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **Debeli lug**, UTM EQ71, duž potoka kraj šume, 29-Apr-1947, det. G. Tomović, *VM-015* BEO); Exp. SW, mešovita hrastovo-grabova sastojina (leg. *Černjavski*, P. 26-Apr-1947, det. G. Tomović, *VM-006* BEO, sub *V. macedonica*); (18-Aug-1947, BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); (leg. *Černjavski*, P. 27-Apr-1944, det. P. Černjavski, 8551 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Krst Trostura, UTM EQ71, krečnjak, 26-Apr-1947, det. G. Tomović, *VM-010* BEO); krš, UTM EQ71, 18-Aug-1947, det. G. Tomović, *VM-013* BEO); (27-Apr-1947, det. G. Tomović, *VM-007* BEO); Pek, pored, UTM EQ71, krečnjak, stene (leg. *Niketić*, M., *Tomović*, G. 09-Jul-2009, 30163 BEOU-KEGB, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (23-Jul-1947, det. G. Tomović, *VM-011* BEO); Majdanpečka Domena, UTM EQ71, hrastova šuma, 11-Jul-1947, det. G. Tomović, *VM-009* BEO); mala uvala vrbaka (leg. *Gajić*, M. 24-Sep-1957, det. G. Tomović, *VM-012* BEO, sub *V. macedonica*); **Breza**, UTM EQ61, krečnjak, pukotine stena, 18-Jul-1947, det. G. Tomović, *VM-005* BEO); **Čerdez čuka**, UTM EQ61, hrastova šuma (leg. *Černjavski*, P. 25-Jul-1947, det. G. Tomović, *VM-008* BEO, sub *V. macedonica*); **Starica**, glavni greben, UTM EQ72, krečnjak (leg. *Niketić*, M. 04-Jul-2010, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **greben**, UTM EQ72, Exp. SE, 500 m, livade (leg. *Diklić*, N. 19-Jul-1968, det. G. Tomović, 43047 BEO, sub *V. macedonica*); **Malinik: Lazareva reka - kanjon**, UTM EP67, EP77, krečnjak (leg. *Lakušić*, D., *Tomović*, G. 18-May-2005, 19730 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Lakušić*, D. Jul-1986, det. D. Lakušić, 491-86 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (Jul-1986, 492-89 BEOU-KEGB, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (10-Jul-1985, 81-85 BEOU-KEGB, det. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Lakušić*, D. 01-May-1987, det. D. Lakušić, 138-87 BEOU-KEGB, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N., *Bogdanović*, M. 18-Jun-1972, det. G. Tomović, 43023 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. *Stevanović*, V. 06-Jun-1983, det. G. Tomović, 1734 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); iznad pećine, UTM EP77, krečnjak, kamenjari (leg. *Stevanović*, V. 24-Apr-1997, 4973 BEOU-KEGB, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); vrh, UTM EP77, 41955 BEOU, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Zaječar: Vrška čuka**, UTM FP05 (leg. *Pančić*, J. May-1875, det. J. Pančić, 3309 BEOU (Herb. Panc.), rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić*, J., det. J. Pančić, 3250 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica*); **greben-vrh**, UTM FP05, 650 m, krečnjak (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N. 24-Jun-1975, det. V. Nikolić, N. Diklić, 42815 BEO, sub *V. banatica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Žagubica: Mlava reka - vrelo-Buk**, UTM EP69, čistine u pojasu bukove šume (leg. *Diklić*, N. 23-Sep-1969, det. N. Diklić, 42785 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); (leg. *Diklić*, N. 23-Sep-1969, det. N. Diklić, 43005 BEO, sub *V. dacica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. *Diklić*, N. 23-Sep-1969, det. N. Diklić, 43006 BEO, sub *V. dacica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **W Serbia Čačak: Tučkovo, Vrčanska reka - klisura**, UTM DP26, DP36, serpentinit (leg. *Stevanović*, V., *Niketić*, M., *Vukojičić*, S., *Tomović*, G., 30-Apr-2004, 18541 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Čemerno**, UTM DP52 (leg. *Pančić*, J., det. J. Pančić, 15013 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica*); **Ivanjica: Panjica reka - klisura**, UTM DP23, *Orno-Ostryetum*, otvorene stene (leg. *Stanić*, S., *Benić*, N. 27-Jul-1990, 2760-90 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Javor**, proplanci u bukovoju šumi (leg. *Nikolić*, V. 30-Jul-1981, det. G. Tomović, 43052 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. *Pančić*, J., det. J. Pančić, 3241 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Javor-Kladnica**, UTM DP20, DP21, livade (leg. *Nikolić*, V. 30-Jul-1981, det. G. Tomović, 43013 BEO, sub *V. macedonica*); **Kosjerić**, UTM DP17 (leg. *Ostojić*, D. 10-Jun-1997, det. G. Tomović, 7111 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Mokra gora: Ivica**, UTM CP75 (leg. *Pančić*, J. Jun-1877, det. G. Tomović, 3194 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **Šargan**, UTM CP85, serpentinit (leg. *Soška*, Th. Jun-1926, det. Th. Soška, 41219 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Mučanj**, UTM DP22 (leg. *Vukojičić*, S. May-2003, det. G. Tomović, 28863 BEOU-KEGB, sub *V.*

macedonica); **Katići**, UTM DP22, stene, kamenjari, šuma (leg. *Lakušić, D.* 17-Oct-1990, 2845-90 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Nova Varoš: Rasadi**, UTM DP01, na putu (leg. *Ilić, S.* 15-Jun-1929, det. G. Tomović, 41233 BEOU, sub *V. macedonica*); oranice (leg. *Ilić, S.* 23-Jun-1929, det. S. Ilić, 41236 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. *Ilić, S.* 25-Jun-1929, det. S. Ilić, 41232 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Svijetnjak**, UTM DP01 (leg. *Ilić, S.* 20-May-1929, det. S. Ilić, 41235 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Ovčarsko-Kablarska klisura**, UTM DP36 (leg. *Nikolić, V.*, det. G. Tomović, 10852 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. *Ostojčić, D.* 22-Apr-1998, det. G. Tomović, 10852 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); (leg. *Soška, Th.* Jun-1926, det. Th. Soška, 41222 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Kablar**, UTM DP36, krečnjak, stene (leg. *Pančić, J.*, det. J. Pančić, 15055 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. chrysantha*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Ovčar**, UTM DP36, krečnjak (leg. *Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G.* 13-Apr-2005, det. G. Tomović, 19384 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Ovčar banja**, UTM DP36 (leg. *Diklić, N., Bogdanović, M.* 20-May-1974, det. G. Tomović, 43024 BEO, sub *V. macedonica*); **Požega: Jelen Do, Krš**, UTM DP25, krečnjak (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 11-Apr-2009, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Tara planina**, 41226 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Kaluđerske bare**, UTM CP86, krečnjak (leg. *Stevanović, V., Niketić, M., Tomović, G.* 15-Jul-1998, 12766 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Kremna**, UTM CP85, ivica jelove i smrčeve šume (leg. *Diklić, N.* 16-Sep-1966, det. G. Tomović, 43048 BEO, sub *V. macedonica*); serpentinit, kamenjari (leg. *Diklić, N., Bogdanović, M.* 19-May-1974, det. G. Tomović, 43025 BEO, sub *V. macedonica*); **Karačica reka - klisura**, UTM CP85, c. 680 m, serpentiniti, kamenjari (leg. *Niketić, M., Tomović, G., Buzurović, U.* 10-May-2014, det. G. Tomović, 40635 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Kremanska kotlina**, UTM CP85, serpentinit (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Pavić, S.* 30-May-1994, det. G. Tomović, 1990-94 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Ljuto polje**, UTM CP75 (leg. *Košanin, N., Soška, Th.* 1912, det. G. Tomović, VM-023 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. *Soška, Th.* Jun-1912, det. Th. Soška, 41216 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Ljuto polje-Karajića bare**, UTM CP75, CP76, tresave i *Nardetum*-i (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Vukojičić, S.* 08-Jul-2000, 14626 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Mitrovac**, UTM CP76, livade (leg. *Diklić, N., Nikolić, V.* 16-Jul-1960, det. G. Tomović, 43075 BEO, sub *V. macedonica*); **Crveni potok - tresava**, UTM CP76 (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S., Pavić, S.* 28-May-1994, det. G. Tomović, 1980-94 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Rača reka - kanjon, Borovo brdo**, UTM CP86, livade (leg. *Diklić, N., Rakin, M.* 17-Jul-1963, det. G. Tomović, 43078 BEO, sub *V. macedonica*); **donji deo**, UTM CP86 (leg. *Diklić, N., Bogdanović, M.* 18-May-1974, det. G. Tomović, 43014 BEO, sub *V. macedonica*); **Zaovine**, UTM CP75 (leg. *Terzić* Jun-1920, det. Terzić, 41220 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **jezero**, iznad, UTM CP75, pašnjaci, kultura krompira (leg. *Stevanović, V., Jovanović, S.* 11-Sep-1996, det. G. Tomović, 2962-96 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Užice** (leg. *Pančić, J.*, det. J. Pančić, 15011 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *vulgaris*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Urošević, K.*, 41217 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Buar-Gornja Pora**, UTM DP05, 660 m (leg. *Vukojičić, S.* 01-May-1996, det. S. Vukojičić, 41225 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Đetina reka - klisura, Zabučje**, UTM DP05, krečnjak, *in saxosis* (leg. *Soška, Th.* Jun-1926, det. Th. Soška, 41221 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Jelova gora, Đakov kamen, ka Kadinjači**, UTM DP06, 900 m (leg. *Vukojičić, S.* 06-Jul-2014, det. G. Tomović, 17076 BEOU); **Krčagovo**, UTM DP05 (leg. *Košanin, N.* 15-Apr-1889, det. N. Košanin, 41214 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Zlatibor**, serpentinit (leg. *Jovanović, S.* 01-Jun-1989, det. G. Tomović, 120-89 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); (leg. *Pančić, J.* 1875, det. J. Pančić, 3242 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Dobroselica - Ljubiš**, UTM CP93, 1102 m (leg. *Tomović, G., Jakovljević, K., Đurović, S., Buzurović, U.* 29-May-2014, det. G. Tomović, 40690 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Panjak selo**, UTM CP74, serpentiniti, kamenjari (leg. *Niketić, M., Tomović, G., Buzurović, U.* 10-May-2014, det. G. Tomović, 40636 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **površ**, UTM CP94, serpentinit, *Halascyctalia sendtneri* (leg. *Jovanović, S., Lakušić,*

D., Glišić, O., Tomović, G. 22-May-1996, 189-96 BEOU-KEGB, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Ribnica, UTM CP93, livade (leg. Košanin, N. 06-Aug-1930, det. N. Košanin, 41218 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Vukojičić, S. 28-Apr-2006, det. G. Tomović, 28862 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Stublo, put ka manastiru Uvac i manastiru Dubrava, UTM CP83, serpentinit (leg. Vukojičić, S., Tomović, G., Zlatković, B., Jakovljević, K., Kabaš, E. 10-Jun-2012, det. G. Tomović, 35270 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Zvezda: Dikava**, UTM CP66 (leg. Pančić, J. 1875, det. J. Pančić, 3244, 3245 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **C Serbia Goč: Mekušnica reka - dolina**, UTM DP72, livade u dolini reke (leg. Đelfi, B., 06-Aug-1936, det. G. Tomović, VM-014 BEO, sub *V. macedonica*); **Ibarska dolina** (leg. Košanin, N. 25-Apr-1928, det. G. Tomović, 41239 BEOU, sub *V. macedonica*); **Bogutovac - Ušće**, UTM DP62, 286 m (leg. Tomović, G., Jakovljević, K., Đurović, S., Buzurović, U. 28-May-2014, det. G. Tomović, 40656 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Maglić, Maglić grad**, UTM DP62, serpentinit (leg. Niketić, M., Tomović, G. 10-Jul-2005, 19947 BEOU-KEGB, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Ušće, Žaračka planina, Gokčanica selo**, UTM DP71, 700-800 m (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 02-May-2004, det. G. Tomović, 18814 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Jastrebac, 8419 BEO**, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Veliki Jastrebac, Bela stena**, UTM EP30, silikati (leg. Niketić, M. 14-May-2003, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Sokolov kamen**, UTM EP30, silikati (leg. Niketić, M. 13-May-2005, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Kopaonik**, granit (leg. Lakušić, D. 19-Apr-1986, det. D. Lakušić, 41249 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); (8589 BEO, sub *V. pancicii*, rev. G. Tomović, Feb-2007); (leg. Mišić, V., Popović, M. 1952, det. V. Mišić, M. Popović, 41246 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Pančić, J. May-1875, det. J. Pančić, 14598 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica*); (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 3319 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Bečirovac**, UTM DN89 (leg. Pančić, J. Aug-1874, det. J. Pančić, 3230 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. gracilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Brus**, UTM EP00, livade pored puta, 04-Jun-1985, det. G. Tomović, 41252 BEOU); **Brzeće**, UTM DN89, Exp. SE, 1300 m, stene (leg. Mišić, V., Popović, M. 26-May-1952, 41244 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Jošanička banja**, UTM DP70 (leg. Kuzmanović, N. 28-May-2012, det. G. Tomović, 38148 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Zablaće-Jarebica**, UTM DP70 (leg. Rajevski, L., Borisavljević, Lj. 06-May-1954, det. G. Tomović, 41207 BEOU, sub *V. macedonica*); **Jošanička banja-Klokovac**, UTM DP70 (leg. Niketić, M., Tomović, G. 10-Jul-2005, det. G. Tomović, 19942 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Kadijevac**, Hajdučki potok, uz, UTM DN89, 1600 m, livade, det. G. Tomović, 41247 BEOU); **Kozje stene**, UTM DN79, Exp. NE, 1550 m, krečnjak, rudine (leg. Lakušić, D., Niketić, M. 10-Aug-1986, det. M. Niketić, 41243 BEOU, sub *V. macedonica*); **Krčmar**, UTM DN89 (leg. Rudski, I. 09-Jul-1938, det. G. Tomović, 8483 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Krmeljica**, UTM DN79, 1100 m, serpentinit, *Quercetum daleschampii* (leg. Tomović, G. 29-May-2006, det. G. Tomović, 21195 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Metode**, Lisiče stene, UTM DN89, 1500 m, krečnjak, rudine (leg. Lakušić, D. 19-Jul-1988, det. D. Lakušić, 41248 BEOU, sub *V. macedonica* subsp. *bosniaca*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Pančičev vrh**, UTM DN89 (leg. Rudski, I. 08-Jul-1938, det. I. Rudski, 8485 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Rudnica, put za**, UTM DN78, 800 m, serpentinit, *Quercus-Carpinetum betuli* (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 21-Apr-1990, det. D. Lakušić, 41250 BEOU, sub *V. macedonica*); **Suvo rudište**, UTM DN89 (leg. Rudski, I. Oct-1938, det. I. Rudski, 8542 BEO, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Treska**, UTM DN88, serpentinit (leg. Niketić, M., Tomović, G., Novčić, R. 09-Jul-2005, det. G. Tomović, 19925 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Vlajkovci**, UTM DN99, 700 m, serpentinit, *Artemisia-Silenetum armeriae* (leg. Lakušić, D. 04-Jul-1989, det. D. Lakušić, 41245 BEOU, sub *V. macedonica* subsp. *bosniaca*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Lakušić, D. 23-Apr-2005, det. G. Tomović, 19718 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **ušće Male reke u Brzečku reku**, UTM DN99, 800-900 m, serpentinit, kamenjari (leg. Niketić, M., Tomović, G. 14-May-2011, det. G. Tomović, 32118 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Vlajkovci-Brus**, UTM DN99, EP00 (leg. Popović, J. 03-Aug-1999,

det. J. Popović, 42036 BEOU, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Pasjača**, UTM EN47, EN57, Exp. SW, livade (leg. Nikolić, V. 13-May-1959, det. G. Tomović, 42797 BEO, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **kod groba**, UTM EN47, EN57, Exp. SW, livade (leg. Nikolić, V. 14-Jul-1959, det. G. Tomović, 42796 BEO, sub *V. arvensis*); **Prokuplje**: Markovo gumno, UTM EN48 (leg. Jurišić, J. Ž. 01-Jun-1911, 8588 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Stolovi** (leg. Pančić, J. Jul-1877, det. G. Tomović, 3196 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); (leg. Soška, Th. 04-Jun-1924, det. Th. Soška, 41238 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Soška, Th. Jun-1926, det. Th. Soška, 8550 BEO, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Meljanica reka - klisura**, UTM DP72, serpentinit, kamenjari u vegetaciji *Centaureo-Bromion fibrosi* (leg. Zlatković, B. 07-Aug-2008, det. G. Tomović, 28465 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Studenica - dolina**: manastir Studenica, UTM DP61 (leg. Soška, Th. 02-Jul-1932, det. Th. Soška, 41237 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Savošnica reka, ušće**, UTM DP61, livade (leg. Stevanović, V., Jovanović, S., Lakušić, D. 22-Apr-1990, 204-90 BEOU-KEGB, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Vidojevica**: Jabučevo, na vrhu, UTM EN47, Exp. W, livade (leg. Nikolić, V. 15-Jul-1959, det. N. Diklić, 42178 BEO, sub *V. tricolor* subsp. *tricolor*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **E Serbia Aleksinac**, UTM EP62 (leg. Penić, 1929, det. G. Tomović, 41187 BEOU, sub *V. macedonica*); **Gojmanovačka reka - klisura**, Labukovo, UTM EP71 (leg. Pančić, J., det. J. Pančić, 15012 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *saxatilis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Babička gora**: Beli kamen-Ovčarevo, UTM EN87 (leg. Stojanović, D. 11-Jul-2006, det. G. Tomović, 28656 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Babušnica**: Stol, UTM FN26 (leg. Soška, Th. 21-Jun-1923, det. G. Tomović, 41201, 41202 BEOU, sub *V. macedonica*); **Devica**: Koviljak, ispod vrha, UTM EP72, 1000 m, livade u vrtači (leg. Diklić, N. 24-Jun-1957, det. N. Diklić, 43080 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Oštra čuka**, UTM EP72, 1200 m, *in pratis subalpinis* (leg. Lindtner, V. 08-Jun-1956, det. G. Tomović, 43015 BEO, sub *V. macedonica*); **sanatorijum, očni sanatorijum**, UTM EP72 (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M. 19-Jun-1972, det. G. Tomović, 43019 BEO, sub *V. macedonica*); **Dimitrovgrad**, UTM FN46 (leg. Simonović, D., det. G. Tomović, 41171 BEOU, sub *V. macedonica*); **Greben planina**: Poganovo, UTM FN35, *in fauce* (leg. Simonović, D. May-1923, 41170 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Drenje**, UTM FN35, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Rakin, M. 19-Jul-1964, det. N. Diklić, 43067 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Niš**: Kamenica, UTM EP70 (leg. Pančić, J. 1880, det. G. Tomović, 3202 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **Ozren**, UTM EP62, livade (leg. Diklić, N. Jun-1960, det. G. Tomović, 43076 BEO, sub *V. macedonica*); **Lepterijska**, UTM EP62 (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M. 19-Jun-1972, det. G. Tomović, 42926 BEO, sub *V. kitaibeliana*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Leskovik**, UTM EP62, kamenjari (leg. Pekić 24-Jun-1931, det. G. Tomović, 41186 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Pančić, J. Jun-1870, det. G. Tomović, 3184 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **sedlo**, UTM EP62, pašnjaci (leg. Diklić, N. Jun-1960, det. G. Tomović, 43077 BEO, sub *V. macedonica*); **Paraćin**: Grza reka-klisura, Gornje jezero, UTM EP36, krečnjak, pored jezera (leg. Pejanović, V. 26-Apr-2001, 41192 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **motel**, UTM EP36, krečnjak, livade (leg. Pejanović, V. 12-Jul-2001, 41191 BEOU, sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Pejanović, V. 26-Apr-2001, 41189 BEOU, sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **planinarski dom**, UTM EP36, krečnjak, livade (leg. Pejanović, V. 25-Apr-2001, 41190 BEOU, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Piroć**, UTM FN28 (leg. Pančić, J. 1878, det. J. Pančić, 3312 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *arvensis*); **Jerma reka - klisura**, Zvonačka banja, UTM FN35 (leg. Tomić, V. 05-Aug-1956, det. G. Tomović, VM-017 BEO, sub *V. macedonica*); **Zvonačka banja**, tvrđava Kale, UTM FN35, Exp. S (leg. Tomić, V. 13-Aug-1955, det. G. Tomović, VM-018, VM-018 BEO, sub *V. macedonica*); **Temštica reka - klisura**, Mrtvački most, ispod, UTM FN39 (leg. Jovanović, S., Lakušić, D. 30-Jun-1991, det. G. Tomović, 453-91 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Rtanj**, UTM EP64, EP74, Exp. E, 1300-1530 m, pašnjaci (leg. Diklić, N. 08-Jun-1965, det. G. Tomović, 43043, 43044 BEO, sub *V. macedonica*); Exp. S, 1000-1500 m, krečnjak, pašnjaci i kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 29-Jun-1980, det. G. Tomović, 43051 BEO, sub *V. macedonica*); (leg.

Pančić, J. 1868, det. J. Pančić, 3324 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *bannatica* (*macedonica*); (leg. *Pančić*, J. 1869, det. J. Pančić, 15015 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. olympica*; *macedonica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić*, J., det. J. Pančić, 3248, 3249 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica*); (leg. *Soška*, Th. Jun-1927, 41183 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. *Soška*, Th. Jun-1929, 41180, 41182, 41184 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. *Soška*, Th. 1922, det. Th. Soška, 8536 BEO, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **greben**, UTM EP64, EP74, Exp. S, 1300 m, šibljak jorgovana (leg. *Diklić*, N. 09-Jun-1965, det. N. Diklić, 43093 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); kamenjari (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N. 29-Jun-1971, det. N. Diklić, 43081 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); (leg. *Lindtner*, V. 11-Jun-1939, det. G. Tomović, *VM-024* BEO, sub *V. macedonica*); **Krstatac**, UTM EP83, krečnjak (leg. *Niketić*, M., *Tomović*, G. 03-Jun-2005, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Tumba**, **greben**, UTM EP74, 700-850 m, krečnjak, šibljaci i kamenjari (leg. *Niketić*, M., *Tomović*, G. 10-Jul-2009, 30189 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Ruj planina**: **Cvetkova livada**, UTM FN24, livade (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N. 14-Jul-1965, det. G. Tomović, 43041 BEO, sub *V. macedonica*); livade (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N. 14-Jul-1965, det. N. Diklić, 43092 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Tumba**, **Biljine bare**, UTM FN24 (leg. *Džukić*, G. 21-Sep-2007, det. G. Tomović, 39346 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Zvonce**, UTM FN24, krečnjak, kamenjari (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N. 18-Jun-1966, det. G. Tomović, 43037 BEO, sub *V. macedonica*); **Rakita**, **Rakitska gora**, UTM FN25 (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N. 13-Jul-1965, det. N. Diklić, 43003 BEO, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Rakita**, **Vitkov del**, UTM FN25, livade (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N., *Rakin*, M. 22-Jul-1964, det. N. Diklić, 43068 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Seličevica**: **Mala Tumba-Jezero**, UTM EN78, silikat (leg. *Niketić*, M., *Tomović*, G. 11-Apr-2010, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Stara planina**, det. G. Tomović, 41185 BEOU); **Rasovati kamen**, UTM FP22, silikat (leg. *Niketić*, M. 10-Sep-2006, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Ravno Bučje**, UTM FP21 (leg. *Pančić*, J. 1875, det. J. Pančić, 3308 BEOU (Herb. Panc.), rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Ravno Bučje-Sveti Nikola**, UTM FP21 (leg. *Pančić*, J. May-1875, det. J. Pančić, 3253 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica*); **Vetren**, UTM FP22 (leg. *Pančić*, J. 1872, det. J. Pančić, 15008 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var. *alpestris*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Vojvodin venac**, UTM FP30, crveni pešćar i konglomerat, planinski pašnjaci (leg. *Mihailović*, T. 24-Jul-1993, det. T. Mihailović, 41193 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Suva planina**, 1874, 41174 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. *Petrović*, D. May, det. G. Tomović, 41173 BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. *Soška*, Th., det. Th. Soška, 8513 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Devojački grob-Trem**, UTM EN98, krečnjak (leg. *Tomović*, G. 23-May-2005, det. G. Tomović, 19832 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); UTM EN98, krečnjak (leg. *Vukojičić*, S., *Tomović*, G. 08-Jul-1997, det. G. Tomović, 6314 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); 1400-1800 m, krečnjak (leg. *Tomović*, G., *Zlatković*, B. 31-May-2006, det. G. Tomović, 21215 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Gornja Studena**, UTM EN88 (leg. *Soška*, Th. 10-Sep-1929, det. G. Tomović, 41176 BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. *Soška*, Th. 10-Sep-1929, 41179 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **iznad**, UTM EN88 (leg. *Soška*, Th. Jun-1910, 41177 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **greben**, UTM EN98, stene (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N., *Bogdanović*, M. 18-Jun-1973, det. G. Tomović, 43026, 43027 BEO, sub *V. macedonica*); **Mosor**, UTM EN88, krečnjak, stene (leg. *Stevanović*, V., *Lakušić*, D. 07-Apr-1990, 25-91 BEOU-KEGB, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); **Mosor-Sokolov kamen**, UTM EN88, EN98, krečnjak (leg. *Vukojičić*, S., *Tomović*, G. 06-Jul-1997, det. G. Tomović, 6524 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Smrđan**, UTM FN07, FN08, livade (leg. *Janković*, M. 08-Jun-1947, det. G. Tomović, 41175 BEOU, sub *V. macedonica*); **Svrliške planine**: **Goli vrh**, UTM FN09, Exp. S (leg. *Nikolić*, V., *Diklić*, N. 30-Jun-1963, det. N. Diklić, 43070 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Pleš**, UTM EP90 (leg. *Pančić*, J. 1872, det. J. Pančić, 3317 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. tricolor* var., rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. *Pančić*, J., det. J. Pančić, 3247 BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica*); **Tupižnica**, UTM EP94 (leg. *Soška*, Th. Jun-1924, 41188 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Vidlič**: **Basara**, UTM FN38 (leg. *Lindtner*, V. 14-Jun-1956, det. G. Tomović, *VM-021* BEO, sub

V. macedonica); Basarski kamen, na vrhu, UTM FN38, 1371 m, krečnjak, kamenjari (leg. Nikolić, V. 15-Jun-1976, det. G. Tomović, 43054 BEO, sub *V. macedonica*); **Vlaška planina**: Golema glava, UTM FN25, kamenjari (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 19-Jul-1965, det. G. Tomović, 43039, 43040 BEO, sub *V. macedonica*); **Zvonačka banja**, UTM FN35, 1300 m, stene (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Rakin, M. 21-Jul-1964, det. N. Diklić, 43071 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); *Quercetum cerris* (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Rakin, M. 19-Jul-1964, det. N. Diklić, 43069 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **severno od banje**, UTM FN35, hrastova šuma (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Rakin, M. 15-Jul-1965, det. G. Tomović, 43038 BEO, sub *V. macedonica*); livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Rakin, M. 15-Jul-1965, det. G. Tomović, 43046 BEO, sub *V. macedonica*); Trnski Odorovci, put za selo, UTM FN35 (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 19-Jun-1969, det. G. Tomović, 43036 BEO, sub *V. macedonica*); **SW Serbia Giljeva**, 1300 m, krečnjak, pašnjaci i kamenjari (leg. Jovanović, S., 23-Jun-1996, det. G. Tomović, 2641-96 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Dugi dol, Brežde**, UTM DN18, 1295 m, krečnjak, *Brometum* (leg. Đorđević, V. 26-Jun-2014, det. G. Tomović, 40643 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Krajinovići, Čelo brdo**, UTM DN08, 1000 m, serpentinit (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 28-Apr-2006, det. G. Tomović, 20728 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Trijebine, Prijedorac brdo**, UTM DN18, 1250 m, serpentinit (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 28-Apr-2006, det. G. Tomović, 20731 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Trijebinska reka - klisura**, UTM DN18, 1100 m, krečnjak (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 28-Apr-2006, det. G. Tomović, 20765 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Golija**: Dajići, UTM DP40 (leg. Pančić, J. 1875, det. G. Tomović, 3188 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); **Javor**: Jankov vrh, UTM DP21, 1492 m, krečnjak, *Festuco-Brometea* (leg. Đorđević, V. 29-Jun-2014, det. G. Tomović, 40642 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Nova Varoš**: Čajo (leg. Ilić, S. 10-May-1929, det. S. Ilić, 41234 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Novi Pazar**: Novi Pazar - Ribariće, UTM DN56, DN57 (leg. Soška, Th. Jun-1914, det. Th. Soška, 41231 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Pešter**: Duga poljana, UTM DN17, livade (leg. Nikolić, V., Mladenović, S. 15-Jul-1981, det. G. Tomović, 43053 BEO, sub *V. macedonica*); **Duga Poljana - Kamešnica**, UTM DN38, krečnjak, livade pored puta (leg. Niketić, M., Tomović, G., Buzurović, U. 11-May-2014, det. G. Tomović, 40641 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Karajukića bunari, skretanje za Suvi do**, UTM DN26, krečnjak, livade pored puta (leg. Niketić, M., Tomović, G., Buzurović, U. 11-May-2014, det. G. Tomović, 40638 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Sjenica, okolina**, serpentinit, livade i kamenjari (leg. Jovanović, S. 23-Jun-1996, det. G. Tomović, 2727-96 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Stup selo, Vrelo reka - klisura**, UTM DN29, 1200 m, krečnjak (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 27-Apr-2006, det. G. Tomović, 20683 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Prijepolje**: Jabuka, UTM CP70, 1100 m, krečnjak, kamenjari (leg. Stevanović, V., Niketić, M., Vukojičić, S., Tomović, G. 29-Apr-2006, det. G. Tomović, 20873 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Rogozna**: Grižani Han-Karaula, UTM DN76 (leg. Soška, Th. Jun-1914, det. Th. Soška, 41240 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Stolovi, Šanac**, UTM DN76, 1300 m, andezit, pašnjaci i kamenjari (leg. Niketić, M., Tomović, G. 08-Jul-2010, det. G. Tomović, 30711 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); (leg. Niketić, M., Tomović, G. 08-Jul-2010, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); **Tutin**: Koštam polje, UTM DN47, livade (leg. Košanin, N. 21-Jun-1926, det. G. Tomović, 41229 BEOU, sub *V. macedonica*); **Zlatar**: Mokra poljana-Golo brdo, UTM DP00, 1200-1500 m, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 16-Jul-1971, det. N. Diklić, 43004 BEO, sub *V. dacica*, rev. G. Tomović, Feb-2007); 1400-1600 m, krečnjak, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 21-Jun-1970, det. G. Tomović, 43033 BEO, sub *V. macedonica*); 1600 m, krečnjak, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 21-Jun-1970, det. G. Tomović, 43034 BEO, sub *V. macedonica*); **Velika Kršava**, UTM DP00, Exp. SE, 1616 m, krečnjak, *Festuco-Brometea* (leg. Đorđević, V. 23-May-2014, det. G. Tomović, 40646 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **S Serbia Bujanovac**: Binačka Morava, Končulj klisura, UTM EN50, EM59, kamenjari, čistine u šumi sladuna i cera (leg. Nikolić, V., Diklić, N., 16-Jun-1975, det. N. Diklić, 43176 BEO, sub *V. tricolor* subsp. *tricolor*, rev. G. Tomović, 23-

Sep-2013); Končulj klisura, Lučane okolina, UTM EN50, EM59, hrastova šuma (leg. *Nikolić, V.* 06-Jun-1967, det. *V. Nikolić, 43008* BEO, sub *V. macedonica*); **Levosojje**, UTM EM69, antimor, stene (leg. *Zlatković, B.* 28-Apr-2012, det. *G. Tomović, 34946* BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Lopardin-ce, iznad sela**, UTM EN60, Exp. W, kamenjari (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 23-Apr-1965, det. *N. Diklić, 42833* BEO, sub *V. dacica*, rev. *G. Tomović, 23-Sep-2013*); **Kukavica**, UTM EN73 (leg. *Ostojić, D.* 15-Nov-1996, det. *G. Tomović, 2990* BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Lebane**, UTM EN55 (leg. *Pančić, J.* 21-Jul-1885, det. *J. Pančić, 15000* BEOU (Herb. Panc.), sub *V. gracilis*, rev. *G. Tomović, 07-Sep-2013*); **Pljačkovica**, UTM EN71, 41169 BEOU, rev. *G. Tomović, 07-Sep-2013*); (leg. *Ilić, Đ.* Apr-1911, det. *Đ. Ilić, 8492* BEO, sub *V. macedonica*); (leg. *Ilić, Đ.* 1903, det. *G. Tomović, 41957* BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. *Ilić, Đ.* 1903, 41958 BEOU, rev. *G. Tomović, 07-Sep-2013*); (leg. *Ničić, Đ.* 12-Jul-1886, det. *G. Tomović, 41956* BEOU, sub *V. macedonica*); **Preševo: brdo iznad sela Miratovac, kod punkta**, UTM EM57, silikati (leg. *Tomović, G., Zlatković, B.* 01-Jun-2014, det. *G. Tomović, 40740* BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Radan: Petrova gora, Šopot**, UTM EN46, Exp. E, livade (leg. *Nikolić, V.* 21-Jul-1959, det. *G. Tomović, 43031* BEO, sub *V. macedonica*); **Sokolov vis, Veliki krš**, UTM EN35, silikat, stene (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 01-May-2008, det. *G. Tomović, 26913* BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); vrh, UTM EN35, silikat, stene (leg. *Niketić, M., Tomović, G.* 01-May-2008, det. *G. Tomović, 26873* BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Velika Loparda**, UTM EN46, bukova šuma (leg. *Nikolić, V.* 23-Jun-1960, det. *G. Tomović, 43007* BEO, sub *V. macedonica*); **Rujan: prevoj - Svinjište**, UTM EM68, c. 700 m, silikati, pored puta (leg. *Tomović, G., Zlatković, B.* 01-Jun-2014, det. *G. Tomović, 40744* BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Sijarinska banja: Sijarina selo, Tupalski vis**, UTM EN54 (leg. *Nikolić, V.* 24-Jun-1965, det. *G. Tomović, 43010* BEO, sub *V. macedonica*); **Vranje**, det. *G. Tomović, 41167* BEOU); **Gnjilanska ulica**, UTM EN71, gažene ruderalne površine, 09-May-2000, 41166 BEOU, rev. *G. Tomović, Apr-2007*); **Markovo kale**, UTM EN71 (leg. *Pančić, J.* 1878, det. *J. Pančić, 3254* BEOU (Herb. Panc.), sub *V. macedonica (tricolor)*); **Oblik**, UTM EN72 (leg. *Niketić, M., Tomović, G., Zlatković, B.* 04-May-2002, det. *G. Tomović, 15519* BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); vrh, UTM EN72, 1300 m, kamenjari (leg. *Diklić, N.* 01-Jun-1960, det. *N. Diklić, 43072* BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Vrtogoš, Karpina**, UTM EN60 (leg. *Pančić, J.* May-1885, det. *G. Tomović, 3209* BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); (leg. *Pančić, J.* May-1886, det. *G. Tomović, 3210* BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **SE Serbia Besna kobila: Kriva Feja**, UTM EN90, 1180 m, silikat, osuline pored puta (leg. *Lakušić, D., Vukojičić, S., Kuzmanović, N.*, 17-Jul-2012, det. *G. Tomović, 37232* BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **planinarski dom**, UTM FN00, 1500-1600 m, livade (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 22-Jul-1967, det. *N. Diklić, 43086* BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Bosilegrad: Karamanica, rudnik - Gornje Tlamino**, UTM FM09, 1626 m, silikat, livade (leg. *Tomović, G., Zlatković, B., Tomović, Lj.* 22-Jun-2014, det. *G. Tomović, 40767* BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Valozi**, UTM FN01, 1700-1800 m, silikat (leg. *Niketić, M., Tomović, G., Zlatković, B., Anaškov, G.* 15-Aug-2006, det. *G. Tomović, BEO, sub V. macedonica*); **Čemernik**, Exp. NE, 1300 m, livade (leg. *Diklić, N.* 26-Jul-1966, det. *G. Tomović, 43042* BEO, sub *V. macedonica*); **Grdelička klisura: Vladičin Han, Kržince**, UTM EN83, pored puta i žbunja (leg. *Jurišić, J. Ž.* 21-May-1911, 8587 BEO, rev. *G. Tomović, 23-Sep-2013*); **Kozjak: manastir Prohor Pčinjski, okolina manastira**, UTM EM78 (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 15-May-1975, det. *G. Tomović, 43020, 43021* BEO, sub *V. macedonica*); **Ostrozub**, UTM FN04, 17-Jul-1950, 41137 BEOU, rev. *G. Tomović, Apr-2007*); **Pčinja - klisura: manastir Prohor Pčinjski, na putu prema**, UTM EM78 (leg. *Jovanović, S., Vukojičić, S., Pavić, S.* 04-Jun-1995, det. *G. Tomović, 1599-95* BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Trgovište-Radovnica**, UTM EM99, FM09, kamenjari (leg. *Nikolić, V., Diklić, N.* 11-May-1973, det. *G. Tomović, 43029, 43030* BEO, sub *V. macedonica*); **Vardenik**, UTM FN01, FN02 (leg. *Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V.* 20-May-1947, det. *G. Tomović, 41151* BEOU, sub *V. macedonica*); **Vlasina**, 1250 m, oranice, 09-Jul-1950, 41145 BEOU, rev. *G. Tomović, Apr-2007*); livade (leg. *Milovanović, D.* 30-Jun-1947, det. *G. Tomović, 41152* BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. *Milovanović, D.* 30-Jun-1947, det. *G. Tomović, 41143* BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. *Ničić, Đ.* 19-Jul-

1886, 41159 BEOU, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (Jun-1907, 41157 BEOU, sub *V. tricolor saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (Jul-1910, det. W. Becker, 41158 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Černjavski, P. 08-Aug-1930, det. P. Černjavski, 8500 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); (leg. Ilić, Đ. Jun-1910, det. Đ. Ilić, 8523 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. Milovanović, D. 15-Jul-1948, det. G. Tomović, 41153 BEOU, sub *V. macedonica* ?); (leg. Milovanović, D. 22-Jul-1948, det. G. Tomović, 41154 BEOU, sub *V. macedonica* ?); (leg. Mišić, V., Janković, M. 09-Oct-1949, det. G. Tomović, 41148 BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Bogdanović, M. 25-Jul-1972, det. G. Tomović, 43022 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. Pančić, J. 1880, det. J. Pančić, 3314 BEOU (Herb. Panc.), rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); (leg. Pančić, J. 1881, det. G. Tomović, 3208 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola* sp.); (leg. Petrov, N. 23-May-1948, det. G. Tomović, 41144 BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. Petrov, N. 23-May-1948, det. G. Tomović, 41156 BEOU, sub *V. macedonica* ?); (leg. Petrov, N., Mišić, V. 23-May-1948, det. G. Tomović, 41164 BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. Soška, Th. Jun-1910, det. Th. Soška, 8511, 8512 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); (leg. Soška, Th. Jun-1910, det. Th. Soška, 8525, 8526 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); (leg. Soška, Th. Jul-1910, 41160 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Soška, Th. Jul-1910, det. Th. Soška, 41138 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); Crkvena mala, ispod, UTM FN03 (leg. Černjavski, P., Pavlović, J., Mišić, V. 21-May-1947, det. G. Tomović, 42009 BEOU, sub *V. macedonica*); kod, UTM FN03, bukova šuma (leg. Černjavski, P. 13-Aug-1930, 8571 BEO, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); usek, UTM FN03 (leg. Černjavski, P. 13-Aug-1930, det. P. Černjavski, 8522 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); usek na putu, UTM FN03 (leg. Černjavski, P. 08-Aug-1930, det. P. Černjavski, 8519 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); Lisinska reka - klisura, UTM FN11 (leg. Jovanović, S., Niketić, M. 30-Aug-1991, det. G. Tomović, 1864-91 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Mali vrh, UTM FN13, Exp. S, SW, 1600 m, stene (leg. Jovanović, S., Niketić, M. 29-Aug-1991, 1780-91 BEOU-KEGB, sub *V. dacica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Okruglica, iznad, UTM FN02, bukova šuma (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 25-May-1947, det. G. Tomović, 41140 BEOU, sub *V. macedonica*); Okruglica-Crkvena mala, kraj puta, UTM FN02, FN03, utrine (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 21-May-1947, det. G. Tomović, 41155 BEOU, sub *V. macedonica*); Pandžin grob, UTM FN02, bukova šibljak (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 25-May-1947, det. G. Tomović, 41149 BEOU, sub *V. macedonica*); Plana, Vlasina reka, UTM FN04, FN14, tresave (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 28-May-1947, det. G. Tomović, 41147 BEOU, sub *V. macedonica*); vrh, UTM FN04, FN14, kamenjari (leg. Černjavski, P. 16-Aug-1930, det. P. Černjavski, 8493 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); Vrtop, UTM FN13, *Festuco-Agrostietum nardetosum* (leg. Jovanović, S., Niketić, M. 29-Aug-1991, 1717-91 BEOU-KEGB, sub *V. dacica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Stratorija, UTM FN12, Jul-1910, 41161 BEOU, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Košanin, N. 07-Jun-1907, det. N. Košanin, 41139 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Košanin, N. Jul-1910, det. N. Košanin, 41163 BEOU, sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Soška, Th. Jul-1910, det. G. Tomović, 41162 BEOU, sub *V. macedonica*); Veliki most, UTM FN12 (leg. Mišić, V., Janković, M. 08-Oct-1947, det. G. Tomović, 41146 BEOU, sub *V. macedonica*); Vlasina rid, UTM FN03, 1000 m, silikat, livade (leg. Lakušić, D., Tomović, G., Vukojičić, S., Kabaš, E., Batansjki, V., Duraki, Š. 19-Jun-2010, det. G. Tomović, 30398 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); Vlasinsko jezero, 1200 m, livade (leg. Diklić, N. 23-Jul-1966, det. G. Tomović, 43049 BEO, sub *V. macedonica*); livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 13-17-Jun-1967, det. G. Tomović, 43050 BEO, sub *V. macedonica*); livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 13-17-Jun-1967, det. G. Tomović, 43032 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 13-17-Jun-1967, det. N. Diklić, 43088 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); Dugi Del poluostrvo, UTM FN12, zakorovljena poljoprivredna površina i obale jezera (leg. Jovanović, S., Niketić, M. 31-Aug-1991, 1988-91 BEOU-KEGB, sub *V. dacica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Stankovci-Dugi Del poluostrvo, UTM FN12, Exp. SE, vlažna depresija (leg. Jovanović, S., Niketić, M. 31-Aug-1991, 2003-91 BEOU-KEGB, sub *V. dacica*, rev. G. Tomović, 07-Sep-2013); Vodojaža, UTM FN03, utrine u žbunju (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 24-May-1947, det. G. Tomović, 41142 BEOU, sub *V. macedonica*); iznad, UTM FN03, pored potoka (leg. Černjavski,

P., Pavlović, J., Mišić, V. 24-May-1947, det. G. Tomović, 42014 BEOU, sub *V. macedonica*); (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 24-May-1947, det. G. Tomović, 41165 BEOU, sub *V. macedonica*); utrine (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 22-May-1947, det. G. Tomović, 41150 BEOU, sub *V. macedonica*); kraj puta, UTM FN03 (leg. Černjavski, P., Pavlović, Z., Mišić, V. 24-May-1947, det. G. Tomović, 41141 BEOU, sub *V. macedonica*); **Vlasotince**: Jastrebac-Donja Lopušnja, UTM EN95, pored puta (leg. Niketić, M., Tomović, G. 30-Apr-2008, det. G. Tomović, 26851 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Vranje**: Vranjska banja, UTM EN81 (leg. Pančić, J. 1878, det. G. Tomović, 3197 BEOU (Herb. Panc.), sub *Viola sp.*); **Kosovo Ibarska dolina**: Kosovska Mitrovica, UTM DN94, nasute deponije, nitrifikovane obale reka, železnički i putni nasipi (leg. Milinčić, D., 01-Jun-1996, det. D. Milinčić, 41213 BEOU, sub *V. arvensis* var. *arvensis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Kopaonik**: Oštro koplje, Kačandol-Bele stene, UTM EN06 (leg. Soška, Th. 30-Jun-1914, det. Th. Soška, 41241 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Rogozna**: Stolovi, Čapljenac, UTM DN76, serpentinit (leg. Niketić, M., Tomović, G. 08-Jul-2010, det. G. Tomović, BEO, sub *V. macedonica*); 1318 m, serpentinit, pašnjaci i kamenjari (leg. Niketić, M., Tomović, G. 08-Jul-2010, 30716 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Šar-planina**: Kodža Balkan, Tumba, UTM DM87, Exp. SE, 1400-1500 m, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 18-Jul-1976, det. G. Tomović, 42995 BEO, sub *V. macedonica*); (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 18-Jul-1976, det. G. Tomović, 42994 BEO, sub *V. macedonica*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); Ošljak, Gornje selo, UTM DM97 (leg. Košanin, N. 29-May-1922, det. N. Košanin, 41134, 41135 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); Popovo prase, UTM DM97, Exp. SE, 1700 m, livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 23-Jul-1975, det. G. Tomović, 42992 BEO, sub *V. macedonica*); livade (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 23-Jul-1976, det. G. Tomović, 42991 BEO, sub *V. macedonica*); Sevice, UTM DM97 (leg. Nikolić, V., Diklić, N., Mladenović, S. 23-Jul-1976, det. G. Tomović, 42996 BEO, sub *V. macedonica*); Prevalac, Svinjarski potok, oko karaule, UTM DM96 (leg. Rudski, I. 16-Jul-1930, det. I. Rudski, 41132 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Uroševac**: Nerodimka, oko razvođa, UTM EM08 (leg. Jurišić, Ž. J. 03-May-1914, det. Ž. J. Jurišić, 8541 BEO, sub *V. lutea*, rev. G. Tomović, 23-Sep-2013); **Metohija Mokra gora** (leg. Rudski, I., 16-Jul-1932, det. G. Tomović, VM-025 BEO, sub *V. macedonica*); **Radavac**, UTM DN44, bukova šuma (leg. Janković, M. 02-May-1960, det. G. Tomović, 41131 BEOU, sub *V. macedonica*); **Prokletije**: Dečanska planina, UTM DN31, bukovo-molikova šuma (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 15-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8484 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); (leg. Lindtner, V. 15-Jul-1933, det. G. Tomović, VM-020 BEO, sub *V. macedonica*); **Kožnjar**, Baba Loč-Maja Rops, UTM DN21 (leg. Janković, M. 13-16. Jul-1964, det. M. Janković, 41296 BEOU, sub *V. elegantula*, rev. G. Tomović, 21-Dec-2012); **Krstac-Hajla**, UTM DN23 (leg. Gošović, S. Aug-1922, det. S. Gošović, 41124 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Kurvala**, Ločanska planina, UTM DN31, molikova šuma (leg. Černjavski, P., Rudski, I., Lindtner, V. 15-Jul-1933, det. P. Černjavski, 8469 BEO, sub *V. elegantula* var. *latisejala*, rev. G. Tomović, Feb-2007); **Paklen**, UTM DN32, krečnjak, *in saxosis* (leg. Soška, Th. 18-Jun-1923, det. Th. Soška, 41128 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Prilepska planina**, UTM DN21 (leg. Janković, M. 1960, det. M. Janković, 41127 BEOU, sub *V. arvensis*, rev. G. Tomović, Apr-2007); (leg. Janković, M. 20-Jun-1957, det. G. Tomović, 41129 BEOU, sub *V. macedonica*); **Raški do-Savine vode-Amšor-Žljeb-Kovraga**, UTM DN21, DN22 (leg. Janković, M. 28-May - 07-Jun-1960, det. G. Tomović, 41130 BEOU, sub *V. macedonica*); **Žljeb (Maja Rusolija)**, Stubica, UTM DN33, 1500 m (leg. Rudski, I. 24-Jun-1932, det. G. Tomović, VM-016 BEO, sub *V. macedonica*); **Šar-planina**: Bistrica, Ploča, UTM DM96 (leg. Soška, Th. 20-Jun-1924, det. Th. Soška, 41136 BEOU, sub *V. alpestris*, rev. G. Tomović, Apr-2007); **Brod-Dragaš**, UTM DM74, DM75, Exp. NW (leg. Nikolić, V., Diklić, N. 11-Jul-1968, det. N. Diklić, 43089 BEO, sub *V. saxatilis* subsp. *macedonica*); **Gradski kamen**, S. brdo, UTM DM74 (leg. Stevanović, V. 10-Jun-1986, det. G. Tomović, 162-86 BEOU-KEGB, sub *V. tricolor* subsp. *macedonica*); **Lokvice-planinarski dom**, UTM DM86, 600-1100 m (leg. Niketić, M., Tomović, G., Duraki, Š. 07-Jul-2007, det. G. Tomović, 24467 BEOU-KEGB, sub *V. macedonica*); **Nebregošte**, UTM DM86 (leg. Rudski, I. 02-Jul-1930, det. I. Rudski, 41133 BEOU, sub *V. saxatilis*, rev. G. Tomović, Apr-2007).

Analysis of specimens and taxa

The examination of Herbaria BEO and BEOU has shown presence of 820 herbarium sheets including specimens of taxa from section *V.* sect. *Viola*. Of these, 427 sheets are deposited in collection BEO and 393 sheets

Table 1. - Number of specimens of *Viola* species/subspecies deposited in BEO and BEOU.

Taxon	BEO	BEOU (General)	BEOU (Herb Panc)	BEOU (KEGB)	Total
<i>V. sect. Viola</i>					
<i>V. alba</i>	85	16	3	10	114
<i>V. ambigua</i>	7	27	0	4	38
<i>V. canina</i>	11	14	6	10	41
<i>V. elatior</i>	3	0	0	0	3
<i>V. hirta</i>	38	13	8	12	71
<i>V. jordanii</i>	29	9	3	9	50
<i>V. mirabilis</i>	6	3	3	4	16
<i>V. obliqua</i>	1	1	0	4	6
<i>V. odorata</i>	54	12	2	12	80
<i>V. pumila</i>	0	0	1	0	1
<i>V. reichenbachiana</i>	69	34	2	12	117
<i>V. riviniana</i>	80	70	16	27	193
<i>V. rupestris</i>	1	4	1	5	11
<i>V. stagnina</i>	5	1	2	0	8
<i>V. suavis</i>	38	22	1	10	71
	427	226	48	119	820
<i>V. sect. Dischidium.</i>					
<i>V. biflora</i>	9	14	3	3	29
<i>V. sect. Melanium</i>					
<i>V. aetolica</i>	12	8	0	3	23
<i>V. arvensis</i>	49	28	8	17	102
<i>V. calcarata</i> subsp. <i>zoysii</i>	16	3	0	1	20
<i>V. dacica</i>	46	33	23	22	124
<i>V. dukadjinica</i>	0	0	0	3	3
<i>V. elegantula</i>	53	40	1	31	125
<i>V. grisebachiana</i>	17	9	4	3	33
<i>V. hymettia</i>	3	2	1	4	10
<i>V. kitaibeliana</i>	42	12	11	34	99
<i>V. orphanidis</i>	24	11	0	7	42
<i>V. tricolor</i>	204	133	51	118	506
	466	279	99	243	1087
Total	902	519	150	365	1936

in collection BEOU. The survey and analysis of herbarium material collected within the territory of Serbia have shown presence of 15 species from this section. Two species listed in edition "Flora of SR Serbia" (Diklić 1972) was not recorded in Serbia: *V. uliginosa* Besser and *V. pyrenaica* Ramond. The least number of herbarium data was recorded for species *V. pumila* (a single record) and *V. elatior* (three records). On the basis of the review of herbarium material, species *V. stagnina*, *V. ambigua*, *V. rupestris* and *V. mirabilis* may be treated as rare species in Serbia, as they were recorded in a relatively low number of UTM squares (8-16).

The examination has also shown presence of 29 herbarium sheets including specimens of species *V. biflora* L. from section *V. sect. Dischidium*. This includes 9 sheets deposited in collection BEO and 20 sheets in collection of BEOU.

Herbaria BEO and BEOU include 1087 herbarium specimens of taxa belonging to section *V. sect. Melanium*. This includes 466 sheets deposited in the collection BEO and 621 sheets in collection BEOU. The survey and analysis of herbarium material from section *V. sect. Melanium* collected in territory of Serbia have shown presence of 11 taxa. Species *V. speciosa* Pant. listed in the edition "Flora of SR Serbia" (Diklić 1972) is, according to more recent monographs (Erben 1985), considered a synonym for species *V. elegantula* Schott. The smallest number of herbarium exsiccates (only three) was collected for species *V. dukadjinica*, while the greatest number (506) was collected for *V. tricolor* s. l.

Detailed presentation of number of exsiccates in collections BEO and BEOU, sorted by sections and species/subspecies is presented in Table 1.

DISCUSSION AND CONCLUSIONS

According to Mereda *et al.* (2008), the genus *Viola* is taxonomically demanding to resolve because (a) high phenotypic plasticity, (b) frequent interspecific hybridizations, (c) scarcity of reliable diagnostic morphological characters, (d) assumed past or even recent reticulate evolution.

In species of the *V. sect. Viola* the intrapopulation and interpopulation variability of morphological characters is high, representing a big challenge for identification of certain species, particularly in case of older herbarium specimens. After the revision of herbarium material it was concluded that more than 1/3 of exsiccates (37.44%) were incorrectly identified, which was not the case in some other taxonomically highly complicated groups, for example *Cerastium* subsect. *Cerastium* (Niketić 2007). More recent morphological research on certain species from *V. sect. Viola* has pointed out to complexity of the entire group and defines new characters adequate

for more precise identification of taxa (Danihelka *et al.* 2009). The studies have shown that some characters, treated as diagnostic characters in earlier taxonomic, floristic and monographic studies, actually have much lower statistical significance. Additionally, the widely accepted idea that *V. odorata* and *V. suavis*, unlike the species *V. hirta*, have strongly developed stolons was not supported, as it was revealed that a significant percentage of individuals in populations of *V. odorata* and *V. suavis* in fact lacks these organs. However, even the characters proven to be statistically significant were not 100-percent applicable as there is always smaller or greater overlap between related species pairs.

The challenge of high variability and difficulty in identification and revision is illustrated very well by the species *V. pumila*. The only proven literature record of this species is collected by Josif Pančić from vicinity of Brestovačka Banja (BEOU – Herb Panc). For the other literature sources it may be assumed that they are actually relate to the species *V. stagnina*. The same situation applies to literature sources on *V. elatior* (sub *V. persicifolia* Schreb.). On the other hand most literature records for *V. elatior* actually pertain to the species *V. jordanii*.

In the edition “Flora of SR Serbia” (Diklić 1972) presence of 16 species from *V. sect. Viola* was cited for territory of Serbia. The results have shown that present flora of Serbia includes 14 out of these 16 species. As mentioned, the analysis included survey of two herbarium collections (BEOU and BEO), without consideration of literature data. Therefore presence of two species listed in the edition “Flora of SR Serbia” (*V. uliginosa* and *V. pyrenaica*) could not be proven by the revision of the herbarium material in collections BEO and BEOU. It should also be noted that the edition “Flora of SR Serbia” (Diklić 1972) does not include species *V. obliqua* Hill., which may appear spontaneously as a cultivated species in towns in Serbia. First records of this species were published by Lakušić *et al.* (2006).

The results of survey and revision of specimens from the herbarium collections BEOU and BEO have shown that *V. sect. Melanium* is represented in Serbia by 11 species. Species *V. speciosa* Pant., listed in the edition “Flora of SR Serbia” (Diklić 1972), is according to more recent conception of Erben (1985) considered a synonym for species *V. elegantula* Schott.

The greatest variability of morphological characters was recorded in species from group *V. tricolor* (species *V. arvensis*, *V. kitaibeliana*, *V. tricolor* s. l.). Particularly troublesome was species *V. tricolor* s. l. as three subspecies have been cited for flora of Serbia: *V. t.* subsp. *tricolor*, *V. t.* subsp. *macedonica* (Boiss. & Heldr.) Schmidt and *V. t.* subsp. *subalpina*

Gaud. (Diklić 1972). The type subspecies is most frequently an annual plant, mostly appearing in cultivated habitats, while other two subspecies are generally perennial plants connected with subalpine and alpine belts in Serbia (Diklić 1972, 1986). The incomplete herbarium specimens lacking the plant parts immediately above ground complicated determination whether the specimens came from annual or perennial plants, which is the key character for separation of these subspecies. Possibility of hybridization and high level of variability in morphological characters made the precise identification even more difficult. Additionally, some of the herbarium specimens collected in northeastern Serbia had morphological characters not matching any of the three listed subspecies. In many cases these specimens were first determined as the taxon *V. banatica* Kit., which is considered an infraspecies taxon of species *V. arvensis* under the contemporary classification systems, while according to results of our review it also shows some characteristics of *V. tricolor*. The high number of herbarium exsiccates of *V. tricolor* in the studied collections (506 sheets) actually supports the observation that this broadly defined species was an object of interest for numerous botanists and that it definitively includes several infraspecies taxa. This taxon certainly deserves more attention and additional field research, which would help solving the taxonomic issues within this interesting group.

There are also some challenges in identification and separation of the taxa *V. elegantula* and *V. latisepala* Wettst. According to Flora Europaea (Valentine *et al.* 1968), taxon *V. latisepala* Wettst. was considered as synonym for *V. elegantula*, Diklić (1972) treated it as var. *latisepala* (Wettst.) Beck of the same species, while Erben (1985) considered it as separate species. In this paper we followed the concept of Valentine *et al.* (1968) and included *V. latisepala* into *V. elegantula*. However, the problem with these two taxa is presently the subject of a detailed research, and the results will be published in near future.

Merxmüller (1974) emphasized that the proper identification of taxa of the *V.* sect. *Melanium* is coped with enormous difficulties and that it is as yet unachievable to conclude on the taxonomic relationship of all violets within the *V.* sect. *Melanium* simply by using only morphological characters. According to Schmidt (1963) acceptable identification demands experience due to the minor morphological differences of the *Viola* taxa on the Balkans. Erben (1985) stressed that one single character, allowing one to differentiate species quickly and with safety, does not exist for the related taxa within the *V.* sect. *Melanium*. For that reason, the analysis of a greater number of morphological characters is crucial. Still, when one is accustomed with the combination of the characters of different species, then their value is apparent even in the case of critical taxa (Erben 1985).

Acknowledgements

The authors would like to thank colleague Vladan Đorđević who loaned us herbarium specimens of several *Viola* species. The Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia supported this research through Grant 173030 "Plant biodiversity of Serbia and the Balkans - assessment, sustainable use and protection".

REFERENCES

- Ballard, H. E., Sytsma, K. J., Kowal, R. R. (1999): Shrinking the Violets: Phylogenetic Relationships of Infrageneric Groups in *Viola* (Violaceae) Based on Internal Transcribed Spacer DNA Sequences. - **Systematic Botany** 23(4): 439-458.
- Clausen, J. (1964): Cytotaxonomy and distributional ecology of western North American violets. - **Madroño** 17: 173-204.
- Danihelka, J., Niklfeld, H., Šípošová, H. (2009): *Viola elatior*, *V. pumila* and *V. stagnina* in Austria, Czechia and Slovakia: a story of decline. - **Preslia** 81: 151-171.
- Delipavlov, D. (1979): Violaceae Batsch. In: Jordanov, D. (ed.): Flora na Narodna Republika B'lgaria 7: 338-395. – B'lgarskata Akademija na Naukite, Sofija.
- Diklić, N. (1972): Violaceae. In: Josifović, M. (ed.): Flora SR Srbije 3: 128-164. – Srpska Akademija nauka i umetnosti, Odeljenje prirodno-matematičkih nauka, Beograd.
- Diklić, N. (1977): Violaceae. In: Josifović, M. (ed.): Flora SR Srbije 9: 72. – Srpska Akademija nauka i umetnosti, Odeljenje prirodno-matematičkih nauka, Beograd.
- Diklić, N. (1986): Violaceae. In: Josifović, M. (ed.): Flora SR Srbije 10: 59. – Srpska Akademija nauka i umetnosti, Odeljenje prirodno-matematičkih nauka, Beograd.
- Erben, M. (1985): Cytotaxonomische Untersuchungen an Sudosteuropaischen *Viola*-arten der sektion *Melanium*. - **Mitteilungen der botanischen Staatssammlung München** 21: 339-740.
- Grințescu, G., Gușuleac, M., Nyárády, E. I. (1955): Violaceae DC. In: Săvulescu, T. (ed.): Flora Republicii Populare Române 3: 553-625. – Academia Republicii Populare Române, Bucuresti.
- Lakušić, D., Stevanović, V., Jovanović, S., Tomović, G. (2006): Reports 54–58. - In: Vladimirov, V., Dane, F., Nikolić, T., Stevanović, V., Tan, K. (eds): New floristic records in the Balkans 2. - **Phytologia Balcanica** 12(2): 288-289.

- Lampinen R. (2001): Universal Transverse Mercator (UTM) and Military Grid Reference System (MGRS). [Available at: <http://www.luomus.fi/english/botany/afe/map/utm.htm>]
- Mereda, P. Jr., Hodálová, I., Mártonfi, P., Kučera, J., Lihová, J. (2008): Intraspecific variation in *Viola suavis* in Europe: parallel evolution of white-flowered morphotypes. - **Annals of Botany** 102: 443-462.
- Mereda, P. Jr., Hodálová, I., Kučera, J., Zozomova-Lihová, J., Letz, D. R., Slovák, M. (2011): Genetic and morphological variation in *Viola suavis* s.l. (Violaceae) in the western Balkan Peninsula: two endemic subspecies revealed. - **Systematics and Biodiversity** 9(3): 211-231.
- Merxmüller, H. (1974): Veilchenstudien I–IV. - **Phyton (Austria)** 16: 137-158.
- Micevski, K. (1995): The Flora of the Republic of Macedonia I(3). – Macedonian Academy of Sciences and Arts, Skopje.
- Niketić, M. (2007): Endemični predstavnici roda *Cerastium* L. u jugoistočnoj Evropi. Taksonomija, horologija i ekologija. Doktorska disertacija. – Biološki fakultet, Univerzitet u Beogradu.
- Raus, Th. (1986): Violaceae. In Strid, A. (ed.): Mountain Flora of Greece 1: 608-640. – Cambridge University Press, Cambridge.
- Schmidt, A. (1963): Zytotaxonomische Untersuchungen an griechischen *Viola*-Arten der Sektion *Melanium*. - **Österreichische botanische Zeitschrift** 110: 285-293.
- Słomka, A., Godzik, B., Szarek-Lukaszewska, G., Shuka, L., Hoef-Emdend, K., Bothe, H. (2015): Albanian violets of the section *Melanium*, their morphological variability, genetic similarity and their adaptations to serpentine or chalk soils. - **Journal of Plant Physiology** 174: 110-123.
- Stevanović, V., Niketić, M. (1990): *Viola dukadjinica* W. Becker & Košanin – a new species of the Yugoslav flora. - **Slovenska Akademija Znanosti in Umetnosti. Razred za Naravoslovne Vede. Razprave** 31: 317-326.
- The Plant List 2013. Version 1.1. [<http://www.theplantlist.org/>] (accessed January 1st)
- Thiers, B. (2014): [continuously updated]. Index Herbariorum: A global directory of public herbaria and associated staff. New York Botanical Garden's Virtual Herbarium. [<http://sweetgum.nybg.org/ih>]
- Valentine, D. H., Merxmüller, H., Schmidt, A. (1968): *Viola* L. In: Tutin, T. G., Heywood, V. H., Burges, N. A., Moore, D. M., Valentine, D. H., Walters, S. M., Webb, D. A. (eds): *Flora Europaea* 2: 270-282. – University Press, Cambridge.

**РОД *VIOLA* L. (VIOLACEAE) У СРБИЈИ
- У ЗБИРКАМА ПРИРОДЊАЧКОГ МУЗЕЈА У БЕОГРАДУ И
ИНСТИТУТА ЗА БОТАНИКУ И БОТАНИЧКЕ БАШТЕ „ЈЕВРЕМОВАЦ“,
БИОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА, УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ -**

МАРЈАН НИКЕТИЋ, СНЕЖАНА ВУКОЛИЧИЋ, КСЕНИЈА МИРЈАЧИЋ, АНА
РАДОВИЋ, ГОРДАНА ТОМОВИЋ

Р Е З И М Е

У раду је приказан каталог хербарских примерака за 27 врста/подврста из рода *Viola* L. са подручја Србије депонованих у две колекције: Хербаријуму Природњачког музеја у Београду (БЕО) и Хербаријуму Института за ботанику и Ботаничке баште “Јевремовац”, Универзитета у Београду (БЕОУ). Прегледано је укупно 1936 хербаријумских табака од којих је 902 примерка депоновано у БЕО, а 1034 екзиката у БЕОУ. Поред тога, дате су карте распрострањења за сваку испитивану врсту/подврсту у Србији.